

๘๘๕.๙๑๔
๘ ๔๔๖ ๖
ร.๖

เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสอนโดยใช้
บทเรียนโมดูล กับ การสอนตามปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ยุวดี บุญญาวานิชย์

๒๕๒๕.๒๕๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

กันยายน ๒๕๖๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

• 165919

เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
จากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
กับการสอนแบบปกติ

บทคัดย่อ
ของ
ยุวดี บุญญาวานิชย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
กันยายน 2530

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ซึ่งเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ และเพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลวัดราชโอรสาราม วิทยาเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 33 คน กลุ่มทดลองเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ซึ่งประกอบด้วยบทเรียน 6 หน่วย เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้จากหลาย ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามปกติ ซึ่งใช้แผนการสอนของเขตการศึกษา 1 และคู่มือครู วิชาการเขียน 1 ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ 2×3 Factorial Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ (ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับเท่ากับ .82) และแบบสอบถามเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล (ความเชื่อมั่นเท่ากับ .93) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ two - way analysis of variance และ one - way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความสามารถด้านการเขียนเรียงความของ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของกลุ่มทดลองที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF ESSAY -- WRITING ABILITY THROUGH
INSTRUCTIONAL MODULE AND CONVENTION PROCEDURE IN
UPPER SECONDARY SCHOOL LEVEL

AN ABSTRACT

BY

YUWADEE BOONYAWANIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1987

The purposes of this study were to compare upper secondary school level students' essay - writing ability through instructional modules and conventional procedure, and to study the attitude towards instructional modules of students with different levels of competence in Thai language.

The samples were the 66 Mathayom Suksa IV students in Kunnathe Ruttharam Wittayakom School, Houdkhwan, Bangkok during the first semester of 1987 academic year. The samples were divided into experimental and control groups, with 33 students in each.

The experimental group was taught through the instructional modules while the control group through the conventional procedure. The instructional modules consisted of six lessons on essay - writing with a variety of activities. The conventional procedure used the lesson plan of Education zone I and teacher's manual in Writing I

The 2×3 Factorial design was used in the study. Two - way analysis of variance and one - way ANOVA were used for data analysis. At the end of the experiment, an essay - writing ability test (reliability of rating = .82), constructed by the researcher, was given to both groups and an inventory checklist on attitude towards the modules (reliability = .93), constructed by the researcher, was given to the experimental group.

The results of this study indicated that

1. There was no significant difference in essay - writing ability between the experimental group and the control group.

2. There was no significant difference in essay - writing ability of students with different levels of competence in Thai language between the experimental group and the control group.

3. There was no significant difference in the attitude towards instructional module of students with different levels of competence in Thai language.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความหัดสูตรปริญาการศึกษาหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยกรีนครินทรวิโรฒได้

กรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพันธ์ ฤกษ์ชัย ฤกษ์ชัย รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช
และอาจารย์พิเศษ แจ่มโพธิ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาโน รุ่งเรืองธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรุณ โสภางค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ กลกิจ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา พรหมโชติกุล ที่ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์ และผู้อำนวยการ
โรงเรียนกุนทรวิเทศวิทยา ขอขอบคุณ อาจารย์ประชุมพร จันทร์ศรี
อาจารย์ฉวีวรรณ แสงสุรีย์กุลกิจ อาจารย์ยิ่งลักษณ์ เจริญไชย และอาจารย์สุนิตรา
บุญประเสริฐ ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสองโรงเรียนที่กรุณาให้
ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ได้รับความเมตตา และกำลังใจจากที่ ๆ เพื่อน ๆ
ที่สนับสนุนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับความช่วยเหลือทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์
และกำลังใจ จากคุณเล็ก บุญญาวานิชย์ ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นที่สุด

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา และครูอาจารย์
ทุกท่าน

ยุวดี บุญญาวานิชย์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	การเขียนเรียงความ	9
	บทเรียนโมดูล	20
	เจตคติ	42
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
	เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	45
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	ผลการใช้บทเรียนโมดูล	59
	ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียน ที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	66
	ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อภาษา ส่วนโดยใช้บทเรียนโมดูล	68

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	70
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	70
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	72
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	72
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	109
ภาคผนวก ค	119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	45
2	เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลัง การเรียน ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ	48
3	แบบแผนการทดลอง	53
4	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ	60
5	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 2 การวางโครงเรื่อง	61
6	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 3 การเขียนย่อหน้า	62
7	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 4 การเขียนแสดงความรู้สึก	63
8	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 5 การเขียนแสดงความคิดเห็น	64
9	จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดหมาย ในหน่วยที่ 6 การเขียนเรียงความที่ดี	65
10	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถด้าน การเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษา สูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	66
11	เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มี ระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	67

12	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนเจตคติต่อการสอน โดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษา สูง ปานกลาง และต่ำ	68
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของคะแนนเจตคติต่อการสอนโดยใช้ บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษา สูง ปานกลาง และต่ำ	69
14	คะแนนเรียงความของนักเรียน โดยผู้ตรวจ 3 คน	94
15	ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน โดยใช้บทเรียนโมดูล	96
16	อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง	98
17	อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง	101
18	อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ	104
19	ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลของนักเรียนที่มีระดับ ความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ	107

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการสร้างบทเรียนโมดูลของ บุญชม ศรีสะอาด	32
2	แผนภูมิแสดงกระบวนการพัฒนาบทเรียนโมดูล	53

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ถ้าคนในชาติสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจตรงกัน ก็จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างยิ่งสำหรับความเป็นชาติ ความสามารถในการใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลจะสามารถสื่อสารได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการฝึกฝนให้เกิดทักษะ เพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจนทั้งทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ด้วยเหตุที่ความสามารถในด้านการใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรทุกระดับจึงกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังเช่น หลักสูตรระดับประถมศึกษากำหนดไว้ว่า เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน มุ่งให้ทักษะเหล่านี้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ทุกอย่าง (กรมวิชาการ 2520 : 7 - 8) สำหรับในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาเน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพตามวัยและศักยภาพของตน (กรมวิชาการ 2524 : 15) จากความสำคัญในด้านการใช้ภาษา และความมุ่งหมายของหลักสูตร จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นการส่งเสริม พัฒนาทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน

แม้ว่าการสอนทักษะแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน แต่ในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ สามารถสอนหรือฝึกทักษะให้สัมพันธ์กันได้ การฟังและการอ่านเป็นทักษะความเข้าใจเพื่อการรับสาร การพูดและการเขียนเป็นทักษะการใช้ภาษาเพื่อการส่งสาร ในการสอนหรือฝึกภาษาจะต้องให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ การฝึกทักษะทางภาษา ต้องใช้เวลามาก และต้องหมั่นฝึกฝนอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนซึ่งเป็นทักษะที่ยากแก่การฝึก เนื่องจากต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ ประกอบด้วย กล่าวคือ ต้องอาศัยความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน เพื่อช่วยทำให้เกิดแนวความคิด และด้วยเหตุนี้จึงมีส่วนทำให้การฝึกทักษะการเขียนแก่นักเรียนได้ผลน้อยกว่าทักษะอื่น และความสามารถในการเขียนของนักเรียนต่ำกว่าทักษะด้านอื่นอีกด้วย

นอกจากความสามารถด้านการเขียนจะด้อยกว่าทักษะอื่นแล้ว ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ นักเรียนถึงร้อยละ 88 รู้สึกเบื่อหน่ายการเขียน เพราะการเขียนเป็นเรื่องเข้าใจยาก นักเรียนไม่ชอบเขียน และเรียนไม่เข้าใจ (พิศาวาท ลัดดาภุต 2524 : 5) นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานไม่เท่ากัน มีข้อบกพร่องในการเขียนไม่ตรงกัน มีความรู้พื้นฐานในการเขียนไม่เพียงพอ เช่น การใช้คำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเว้นวรรค การย่อหน้า จึงมีส่วนทำให้นักเรียนลำบากใจเมื่อต้องเขียน ขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงออก และยิ่งไปกว่านั้น นักเรียนไม่รู้จะเขียนอะไร เริ่มต้นอย่างไร ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดทักษะในการคิด และไม่ได้รับการฝึกให้รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้ง เมื่อไม่สามารถคิดได้แจ่มแจ้ง การเขียนก็ไม่แจ่มแจ้งด้วย

ความคิดเป็นปัจจัยของการเขียน ถ้าครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด การเขียนก็จะง่ายขึ้น ครูจึงควรหาทวิวิธีการสอนที่มุ่งให้เกิดความคิด ทวิวิธีการสอนที่มุ่งให้เกิดความคิดนั้นจะต้องเริ่มจากการสร้างเสริมประสบการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นข้อมูลในการคิด ซึ่งอาจทำได้โดยการให้นักเรียนมีโอกาสอ่านหรือสังเกตเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ตัวอย่าง เนื้อหาที่ครูจัดเตรียมไว้ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน

นอกจากนี้ โยดิ เพชรขึ้น (โยดิ เพชรขึ้น 2527 : 11 อ้างอิงมาจาก Rath and others. 1976 : 7) กล่าวถึง การสอนเพื่อส่งเสริมการคิดเป็นว่า ครูควรเน้นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่ ให้นักเรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบสรุป เรื่องราว ตีความหมาย จัดจำแนก วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินใจ สร้างโครงการ หรือวางแผน การศึกษาขั้นกว่า ใช้จินตนาการ เป็นต้น การใช้วิธีการกระตุ้น หรือเข้าใจอย่างรู้ยากเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นวิธีสร้างความคิดอีกวิธีหนึ่ง ทั้งนี้การตั้งคำถามในข้อความจากหนังสือที่อ่าน เป็นเชิงออกความเห็นบ้าง เชิงแย้งข้อความที่อ่านบ้าง ชี้ให้เห็นข้อถูก ข้อผิด และทวิวิธีการใช้คำถาม ยังเป็นทวิกระตุ้นให้เกิดความคิดได้อีกด้วย นอกจากทวิต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิด สื่อการเรียนการสอนยังมีส่วนให้เกิดความคิดได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ภาพวาด ภาพทัศน ภาพการ์ตูน นิทาน เพลง เป็นต้น การนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการเขียนนั้น ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครู เนื้อหา และวัตถุประสงค์ของบทเรียน

จากสภาพปัญหาการสอนเขียน และแนวทางในการสอนเขียนที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมการสอนเขียนให้ได้ผลวิธีหนึ่ง คือ การนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ โดยเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาซึ่งเป็นบทเรียนที่มีการรวบรวมกลวิธีการสอนไว้หลายรูปแบบ กำหนดกิจกรรมหลากหลาย ทั้งยังมีสื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อใช้กระตุ้นความคิดจะได้มีแนวทางในการเขียน เป็นบทเรียนที่เน้นบทบาทนักเรียนมากกว่าตัวครู มีรูปแบบและขนาดการที่เหมาะสมแก่การนำไปใช้สอนเขียนเรียงความอย่างยั่งยืน นั่นก็คือ บทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูล เป็นบทเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ นักเรียนสามารถศึกษาสิ่งที่เขาคิดต้องการด้วยตนเอง เวลาที่ศึกษาไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในชั้นเรียน ทั้งการเสนอบทเรียนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เน้นกิจกรรมการฝึกเป็นขั้นตอน และสัมพันธ์กันอย่างแน่นชัด ในการสร้างบทเรียนโมดูลมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้แน่นอนและชัดเจน มีการรวบรวมเอากลวิธีการสอนหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน มีการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม สามารถจัดกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ จัดเตรียมไว้ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจและความสามารถของนักเรียน ในบทเรียนมีเอกสารประกอบความรู้ หรือแนะแหล่งความรู้ให้นักเรียน เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนให้เป็นผู้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง บทเรียนโมดูลโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลหลังการเรียนรู้ และการเรียนซ่อมเสริม (ชมพันธุ์ ฤกษ์พร ฌ อุษธยา 2525 : 73) ทำให้การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนชัดเจน สามารถเห็นความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ ถ้านักเรียนไม่ผ่านการประเมินผลหลังการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็มีการเรียนซ่อมเสริม

การสอนเขียนโดยใช้บทเรียนโมดูล ช่วยให้ครูมีเวลาดูแลการเขียน แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ครูเสนอบทเรียนตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก ไม่เน้นกระบวนการที่จะไปสู่เนื้อหา แต่เน้นฝึกทักษะโดยตรง มีกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเลือกปฏิบัติตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน ในบทเรียนโมดูลจะมีสื่อต่าง ๆ เช่น ภาพ เนื้อเพลง ข้อความ

ที่เป็นคำถาม ช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดที่จะเขียน ผู้วิจัยจึงสร้างบทเรียนโมดูลฝึกทักษะการเขียน เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนโมดูลจะมีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันจากการเรียนตามปกติหรือไม่ และเนื่องจากความสามารถทางภาษาโดยเฉพาะด้านการใช้ภาษาส่งผลต่อความสามารถด้านการเขียนเรียงความ (กิ่งกาญจน์ สิริสุนทร 2521 : 46) ผู้วิจัยจึงสนใจว่า หลังจากที่ได้รับบทเรียนด้วยการสอนทั้ง 2 แบบแล้ว นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาว่า เมื่อสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแล้ว นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่างกันมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแตกต่างกันหรือไม่ อนึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูลของ 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ถึงปี พ.ศ. 2528 มีงานวิจัยรวมทั้งสิ้น 45 เรื่อง เฉพาะงานวิจัยที่สอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล แต่ไม่มีงานวิจัยเรื่องใดที่ระบุไว้ว่า นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมีเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแตกต่างกันหรือไม่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกันว่ามีเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน จากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

ความสำคัญของการเก็บก้นครัว

การเก็บก้นครัวครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการเลือกใช้วิธีสอน เพื่อฝึกทักษะ การเขียนให้ได้ผลและให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน

ขอบเขตของการเก็บก้นครัว

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน กุญชรวิทย์วิทยาคม อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 227 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนกุญชรวิทย์วิทยาคม อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 66 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มสองขั้นตอน (two - stage random sampling) ขั้นที่ 1 ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามระดับความสามารถทางภาษาออกเป็นกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละ 22 คน ขั้นที่ 2 ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อแบ่งนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ออกเป็นระดับละ 11 คน เมื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 33 คน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล และกลุ่มควบคุม จำนวน 33 คน เพื่อการสอบตามปกติ

3. เนื้อหาวิชาและเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยใช้เวลาเท่ากัน จำนวน 12 คาบ คาบละ 50 นาที เนื้อหา เรื่อง การเขียนเรียงความ โดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

3.2 การวางโครงเรื่อง

- 3.3 การเขียนย่อหน้า
- 3.4 การเขียนแสดงความรู้สึก
- 3.5 การเขียนแสดงความคิดเห็น
- 3.6 การเขียนเรียงความที่ดี

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น

- 4.1.1 วิธีสอนการเขียนเรียงความ
 - 4.1.1.1 การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
 - 4.1.1.2 การสอนตามปกติ
- 4.1.2 ระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน
 - 4.1.2.1 ระดับสูง
 - 4.1.2.2 ระดับปานกลาง
 - 4.1.2.3 ระดับต่ำ

4.2 ตัวแปรตาม

- 4.2.1 ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
- 4.2.2 เจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเรียนโมดูล หมายถึง บทเรียนที่สำเร็จสมบูรณ์ในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนฝึกทักษะการเขียนเรียงความ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ นักเรียนศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและความสนใจ บทเรียนโมดูลนี้มีองค์ประกอบ 7 ประการคือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลก่อนการเรียน กิจกรรมการเรียน การประเมินผลหลังการเรียน และการเรียนซ่อมเสริม ผู้วิจัยสร้างบทเรียนโมดูลนี้ ใช้วิธีการสอนเขียนแบบบูรณาการ โภชนาสอนสัมพันธ์ทักษะ

ทั้งสี่ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ การสอน มีกิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก

การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเรียนโมดูล ผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ

การสอนตามปกติ หมายถึง การสอนที่ใช้แผนการสอนของเขตการศึกษา 1 และ คู่มือครู วิชา การเขียน 1 ท 041 เป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอน เพื่อฝึกทักษะ การเขียนเรียงความ ในแต่ละแผนเริ่มต้นด้วยการอธิบายหลักการวิธีการ โดยครูเป็นผู้บรรยาย ให้อธิบายวิธีการเขียนที่ดีเพื่อศึกษาวิธีการเขียนนั้น ๆ ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนด หัวข้อเรื่องที่จะเขียน และช่วยกันวางโครงเรื่อง ต่อจากนั้น นักเรียนเขียนตามโครงเรื่องนั้นๆ ครูประเมินผลได้จากการตรวจงานเขียนของนักเรียน และการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

เจดคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล หมายถึง ความรู้สึก ความนึกเห็นของ นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล วัดได้จากการให้นักเรียนตอบ แบบสอบถามเจดคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวของ ลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 มาตรา ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนใน การเขียนเสนอเรื่อง การใช้ภาษา และการลำดับความนึก ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบ ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ จำนวน 1 ฉบับ เขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดให้ ความยาว 1 หน้ากระดาษ ใช้เวลา 40 นาที และตรวจให้คะแนนโดยพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนคำนำเพื่อเปิดเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนสรุปเพื่อปิดเรื่อง และรวมถึงสิ่งที่ผู้อ่านได้รับ

การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำ การใช้สำนวนโวหาร การเว้นวรรคตอน รวมทั้งการเขียนตัวสะกดด้วย

การลำดับเรื่อง หมายถึง การเรียบเรียงลำดับความนึก การเชื่อมโยงความนึก และการแบ่งย่อหน้า

ระดับความสามารถทางภาษา หมายถึง สมรรถภาพการใช้ภาษาเกี่ยวกับรูปประโยค และถ้อยคำ วัดได้จากแบบทดสอบการใช้ภาษา/ก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบ มาตรฐานของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีคำถามปรนัยแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้เวลาทำ 30 นาที แบบทดสอบฉบับนี้มีความเชื่อมั่น 0.757 ผู้วิจัยใช้ทดสอบนักเรียนเพื่อวัดความรู้พื้นฐาน และแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับความสามารถ โดยใช้หลักการของ เคียวร์คัม (Cureton. 1957 : 293 - 296 อ้างอิงมาจาก Allen. 1979 : 122) ดังนี้

นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถทางภาษาตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67 ขึ้นไป

นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถทางภาษาตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 34 - 66

นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษากำ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนน ความสามารถทางภาษาดังแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 33 ลงมา

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติ มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษากำ และเรียนจากการสอนที่ต่างกัน มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความ แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษากำต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การเขียนเรียงความ
2. บทเรียนโมดูล
3. เจดเกติ

1. การเขียนเรียงความ

เรียงความเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วอย่างหนึ่ง หลักผู้กระกับมัธยมศึกษา กำหนดให้นักเรียนศึกษา และฝึกทักษะการเขียนเรียงความให้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การสอนเขียนเรียงความ
- 1.2 การประเมินผลการเขียนเรียงความ
- 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 การสอนเขียนเรียงความ

ในการสอนเขียนเรียงความมีวัตถุประสงค์หลายประการ ดังที่ รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมา ณ ออยุธยา (รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมา ณ ออยุธยา 2505 : 113 - 114) สรุปวัตถุประสงค์ของการสอนเขียนเรียงความไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดได้มีโอกาสถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นทราบ
2. ช่วยให้เกิดได้มีโอกาสเกิดความคิดสร้างสรรค์ คือ สามารถแต่งความจากความคิดนึกของตนเอง โดยเขียนเป็นเรื่องราวขึ้น ไม่จำเป็นต้องแต่งจากเรื่องที่ครูกำหนดให้เสมอไป เกิดอาจมีจินตนาการจากภาพ และเรื่องราวที่สมมติขึ้นเป็นเรื่องราวที่สนุกสนาน กลกขขัน จากความคิดนึกของตนเอง

3. ช่วยให้เด็กรักการเขียน เพราะสามารถเขียนด้วยความสนใจ ตั้งใจ
ไม่ได้ถูกบังคับให้เขียนแต่เรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ

4. การที่เด็กได้เขียนเรียงความเสมอ ๆ ย่อมช่วยให้เด็กได้ประโยชน์
แก่การเรียนรู้ในสาขาอื่น ๆ ด้วย เพราะการเขียนเรียงความช่วยให้เกิดทักษะใน
การเขียน รู้จักใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม รู้จักลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่อง คัดลอกจนสรุป
ความนึกเห็นต่าง ๆ ของตนเองประกอบในการเขียนเรียงความด้วย

ส่วนข้อเสนอแนะในการเขียนเรียงความทั้ง สุจริต เพียรชอบ และ
สำนึก อันตรัมมธรรย (สุจริต เพียรชอบ และสำนึก อันตรัมมธรรย 2522 :
124 - 126) กล่าวว่า ครูควรอธิบายให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเขียน
เรียงความ ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนการเขียนเรียงความอยู่เสมอ โดยครูจัดกิจกรรม
เกี่ยวกับการเขียนเพิ่มเติม นอกจากนี้ สมพร มั่นละสุต (สมพร มั่นละสุต
2526 : 150 - 152) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2525 :
150 - 152) เสนอแนะแนวการสอนเรียงความไว้ดังนี้

1. ครูควรวางวัตถุประสงค์เป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน จะทำให้ครูสังเกตและวัดผล
ได้ง่ายขึ้น นักเรียนควรได้ทราบวัตถุประสงค์ในการสอนด้วย

2. ในการเขียนเรียงความ ครูไม่ควรกำหนดเรื่องไว้ตายตัว นักเรียนควรมี
โอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง ครูอาจชี้แนะเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
เรื่องที่จะนำมาใช้สอนเรียงความควรเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจและเหมาะสมกับระดับ
ความรู้ของนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเขียนดีกว่าครูจะกำหนด
เรื่องให้เขียนทุกครั้งไป

3. บรรยากาศในห้องเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเรียงความได้คล่อง
มีความรู้สึกอยากเขียน ฉะนั้น ครูควรสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้น เช่น ตัวครูต้องมีบุคลิกภาพดี
หน้าหายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง มีความเห็นอกเห็นใจ พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำและชื่นชมผลงาน
ที่นักเรียนสร้างขึ้น มีการจัดผลงานที่ดีของนักเรียนไปขึ้นมาอ่านหรือติดบอร์ดในห้องเรียน เพื่อ
ส่งเสริมกำลังใจที่จะเขียนให้ดีขึ้น

4. สิ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนเขียนเรียงความได้ดีอีกประการหนึ่ง คือ การใช้อุปกรณ์ การสอนซึ่งจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิดและจินตนาการได้ดียิ่งขึ้น อุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนเขียนนั้น ปราณี นนทมาศ (ปราณี นนทมาศ : ม.ป.ป. : 3 - 9) แนะนำให้หลายอย่าง ตัวอย่างเช่น หุ่น ให้ฝึกการพูดแบบเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเขียนเล่าเรื่องราว หนังสือพิมพ์ รวมทั้งนิยายลาร วารสารต่าง ๆ ใช้ในการสอนเขียนได้ โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ภาพการ์ตูน ภาพชุด ภาพพลิก ครูสามารถนำภาพเหล่านี้มาใช้ฝึก การเขียนเรียงความ โดยเป็นสื่อเร้าให้เกิดความคิด แม้จะเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ก็ยังสามารถนำมาใช้ฝึกการเขียนได้ บทเพลงที่กำลังอยู่ในความสนใจทั้ง เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพลงไทยเดิม มาประกอบการสอนเรื่องต่าง ๆ ใช้เร้าความสนใจ ให้เกิด จินตนาการ นอกจากนั้นยังมีอุปกรณ์อื่น ๆ อีกมากที่นำมาใช้สอน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของครู เนื้อหา และวัตถุประสงค์ของบทเรียน

5. การสอนเรียงความอาจทำได้หลายวิธี เช่น เริ่มต้นด้วยการใช้คำถามที่กำหนด ให้แก่ประโยคแล้วนำประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นข้อความ หรือให้อภิปรายแสดง ความคิดเห็นในเรื่องที่จะเขียนเมื่อได้แนวความคิด และโครงเรื่องแล้วจึงเขียน หรือให้ นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์บางอย่างที่น่าสนใจแล้วเขียนเกี่ยวกับประสบการณ์นั้น ๆ หรือ ครูเล่าเรื่องสนุก ๆ ค้างไว้ แล้วให้นักเรียนแต่งต่อจนจบ การให้นักเรียนเขียนเรื่อง ที่นักเรียนมีประสบการณ์จะทำให้เขียนได้ดียิ่งขึ้น

6. นำตัวอย่างเรียงความที่ดี ๆ มาให้นักเรียนอ่าน ถักทอ วิเคราะห์คำให้มาก ๆ เพื่อดูแนวทางและศิลปะในการเขียน

7. การเขียนเรียงความอาจให้ฝึกเขียนเป็นรายบุคคล เขียนเป็นกลุ่มย่อยบ้าง สลับกันถามโอกาสอันเหมาะสม

8. การแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความ อาจแก้ไขเป็นรายบุคคลหรือ เป็นส่วนรวมโดยครูรวบรวมสิ่งที่นักเรียนฝึกเหมือน ๆ กัน มาอธิบายแก้ไขให้ดูบนกระดานคำ ครูควรให้กำลังใจในการแก้ไขสิ่งบกพร่องนั้น นักเรียนจะได้มีความพยายามต่อไป

1.2 การประเมินผลการเขียนเรียงความ

การสอนเขียนเรียงความ นอกจากจะถือเอาวิธีการสอนต่าง ๆ แล้ว ความสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ในการบวนการสอน ก็คือ การประเมินผล การเขียนซึ่งนับว่าเป็นสิ่งยากอย่างหนึ่งที่จะให้ได้ผลเที่ยงตรงในการตรวจ เพราะมีลักษณะ เป็นอัตนัย อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้ ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางการตรวจและการประเมินผลการเขียน เรียงความไว้ ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2513 : 80) มีหลักการให้คะแนน เรียงความโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ เนื้อหา ร้อยละ 50 แบ่งย่อยออกเป็น ข้อเท็จจริง ร้อยละ 30 และความลึก ร้อยละ 20 ส่วนภาษาที่มีการใช้ถ้อยคำสำนวนและ โวหาร ร้อยละ 30 รูปแบบคือการวางรูปเรียงความ มีย่อหน้า วรรคตอน เครื่องหมาย วรรคตอน อักษรวิธี ร้อยละ 20 แต่ในการแบ่งคะแนนการตรวจของ ประสิทธิ์ กาญจน์กลอน (ประสิทธิ์ กาญจน์กลอน 2518 : 12) ให้แบ่งคะแนนการตรวจเรียงความไว้เป็น 4 ส่วน ดังนี้ เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40 การใช้ภาษา ร้อยละ 40 รูปแบบ ร้อยละ 10 กลไกประกอบการเขียน ร้อยละ 10 การแบ่งคะแนนของประสิทธิ์ กาญจน์กลอนนี้ ใกล้เคียงกับของ เรืองอุไร กุศลาลัย (เรืองอุไร กุศลาลัย 2518 : 10) ซึ่ง ได้แบ่งคะแนนการตรวจเรียงความไว้ 4 ส่วน ดังนี้ เนื้อเรื่อง ร้อยละ 50 รูปแบบ ร้อยละ 20 สำนวน ร้อยละ 30 และเบ็ดเตล็ด ร้อยละ 10

เรื่องการตรวจให้คะแนนนี้ ชวาล แพริกุล (ชวาล แพริกุล 2520 : 75) แนะนำให้ใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ (rating method) ดังนี้ "...ให้วัดความสามารถ ในการเขียนเรียงความโดยการจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคุณภาพระหว่าง กันเองในกลุ่ม โดยครูพยายามพิจารณานำนั้นให้ออกมาเป็นอันดับ (rank order) แล้วใช้ วิธีทางสถิติแปลงอันดับคุณภาพเหล่านั้นออกมาเป็นปริมาณตัวเลขซึ่งเรียกว่า คะแนนอีกทีหนึ่ง..."

การตรวจให้คะแนนนี้ จันทิมา พรหมโชติกุล (จันทิมา พรหมโชติกุล 2526 : 70) ให้คำอธิบายรายละเอียดว่าการให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ (rating method) ก็คือ นำคำตอบของผู้เข้าสอบทั้งหมดมาพิจารณาอย่างละเอียดทุกแง่มุม หรือ

เกณฑ์ของการให้คะแนนของคำตอบข้อนี้ ๑ ซึ่งกำหนดไว้ว่าคำตอบ แลวนำคำตอบมาจัดอันดับตั้งแต่ดีมากจนถึงอ่อนมาก จะแบ่งเป็นกี่อันดับแล้วแต่ผู้ออกข้อสอบ เช่น อาจแบ่งเป็น 3 อันดับคือ ดี ปานกลาง อ่อน หรือแบ่งเป็น 5 อันดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก หรือจะจัดอันดับเป็นตัวเลขก็ได้ เช่น 2 1 0 (2 หมายถึง ดี 1 หมายถึง พอใช้ และ 0 หมายถึง ต้องปรับปรุง) เป็นต้น แล้วนำไปเทียบเป็นคะแนนตามที่ต้องการ

นอกจากนี้ยังให้นะนำวิธีออกข้อสอบในลักษณะเรียงความว่า การคำนึงถึงการกำหนดข้อข้อให้เขียน ไม่ควรให้เลือก ควรกำหนดให้ทุกคนเขียนจากหัวข้อเดียวกัน เพราะจะทำให้การให้คะแนนยุ่งยากโดยไม่จำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างยุติธรรม ควรกำหนดขอบเขตของการเขียนให้ชัดเจน ควรบอกเกณฑ์การให้คะแนนไว้ด้วย การที่ต้องกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์เหล่านี้ ก็เพื่อให้การสอบเรียงความ มีลักษณะเป็นระเบียบยิ่งขึ้นนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า ในการประเมินผลการเขียนเรียงความควรใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การจัดอันดับคุณภาพโดยการกำหนดตำแหน่ง

การจัดอันดับคุณภาพโดยการกำหนดตำแหน่ง เป็นการกำหนดอันดับตามคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่ต้องการให้คะแนน จากอันดับที่ดีที่สุดไปสู่อันดับที่ห่วยที่สุด อันดับประเภทนี้วิธีจัดตั้งต่อไปนี้

1.1 แบ่งคุณภาพของงานออกเป็นกอง ๆ พิจารณาคุณภาพของงานอย่างมีเหตุผล แบ่งงานเป็นออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มดี ปานกลาง เลว หรือสูง กลาง ต่ำ

1.2 ตรวจสอบความแม่นยำของการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาผลงานของแต่ละกลุ่มกลาง ซึ่งมักจะมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อพิจารณาตรวจสอบกลุ่มกลางเสร็จแล้วก็ตรวจสอบกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วคิดเทียบดูว่ามีเหตุผลสมควรหรือไม่ที่จะให้แต่ละคนอยู่ในกลุ่มเดิมของตน พิจารณาแก้ไขย้ายกลุ่มให้ถูกต้องเหมาะสม

1.3 พิจารณาที่ละกลุ่ม เริ่มจากกลุ่มสูงก่อน ด้วยการเรียงอันดับให้แต่ละคนจากดีที่สุดไปหาที่น้อยที่สุดของกลุ่มนั้น จากนั้นก็พิจารณากลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

1.4 พิจารณาความถูกต้องของการจัดอันดับที่ ในการจัดอันดับสามารถปรับช่วงกักระหว่างกลุ่มได้เพื่อความเหมาะสม ถ้ามีผู้ร่วมจัดหลายคนย่อมจะได้ผลดีกว่าคนเดียว เพราะจะได้นำมาเปรียบเทียบดูจะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

1.5 แปลงอันดับที่เรียงเสร็จแล้ว เป็นตัวเลข ตัวเลขนี้แปลงจากอันดับที่ได้เป็นตำแหน่งร้อยละ (percent position) โดยใช้สูตร

$$\text{ตำแหน่งร้อยละ} = \frac{100(\text{อันดับ} - .5)}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}}$$

นำตำแหน่งร้อยละที่คิดได้นี้ ไปเปรียบเทียบกับตารางใหญ่สำหรับแปลงอันดับเป็นคะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยเทียบจากตาราง ของ เฮนรี อี การ์เรตต์ (Henry E. Garrett) ในหนังสือ *Statistics in Psychology and Education* (ชาวล แพร์ดูล 2516 : 93)

2. การจัดอันดับคุณภาพโดยการใช้มาตราส่วนประมาณค่า

การจัดอันดับคุณภาพของผลงานบางอย่างมีคุณลักษณะหรือเกณฑ์ที่จะต้องจัดหลายคุณลักษณะ ทำให้เสียเวลาในการจัดอันดับมาก เพราะต้องทำหลายครั้ง วิธีที่จะช่วยไม่ให้เสียเวลามากก็คือ จัดอันดับโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งทำได้โดยกำหนดคุณภาพของงานเป็นข้อความให้ทราบว่าคุณลักษณะของงานนั้น และกำหนดคุณภาพเป็นตำแหน่งที่มาก ที่ ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก แล้วแปลงคุณภาพเหล่านั้นเป็นตัวเลข เช่น ดีมาก = 5 ดี = 4 ปานกลาง = 3 อ่อน = 2 อ่อนมาก = 1 เป็นต้น หรือกำหนดคุณภาพของงานเป็นรหัสตัวเลขเลขก็ได้ แต่ผู้กำหนดจะต้องทราบว่าตัวเลขแต่ละตัวนั้นแปลความหมายไว้ว่าอย่างไร เช่น กำหนดตัวเลขเป็น 1 2 3 4 5 โดย 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด เป็นต้น เมื่อกำหนดเรียบร้อยแล้วก็ตรวจสอบผลงานของผู้เรียนทีละคน โดยพิจารณาว่าคุณลักษณะ ซึ่งกำหนดไว้เป็นข้อความเปรียบเทียบกับกันดูว่าผลงานแต่ละคุณลักษณะนั้น ในกรณีจะได้อันดับใด แล้วให้คะแนนความนั้นจนครบทุกคุณลักษณะ

สิ่งสำคัญสำหรับการจัดอันดับประเภทนี้คือ ท้องกำหนดกรรมการของผลงานหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้ครบตามที่ต้องการจัดอันดับ

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนและสื่อการสอนต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนเรียงความมีดังนี้

ชะอุ่ม วิบูลย์ศรี (ชะอุ่ม วิบูลย์ศรี 2519 : 144) ศึกษาวิธีการสอนทักษะการเขียนโดยใช้สัญลักษณ์และการสร้างแบบจำลองการสอน (teaching model) เรื่อง "การสอนทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนเรียงความ" ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 90 คน พบว่า นักเรียนสามารถเขียนเรียงความโดยใช้สัญลักษณ์ได้ และหลังจากที่ใช้แบบจำลองการสอนนี้แล้ว นักเรียนได้คะแนนจากการทดสอบเพิ่มขึ้น

จากงานวิจัยของ ชะอุ่ม วิบูลย์ศรี ในปี พ.ศ. 2519 แล้ว มีงานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเรียงความในปี พ.ศ. 2521 อีก 5 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง 3 เรื่อง เรื่องแรก นารี สาริกะภูติ (นารี สาริกะภูติ 2521 : 44 - 49) วิจัยเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยเทคนิคการแสดงปฏิบัติการตอบสนองกับการสอนเรียงความแบบปกติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูง เรื่องที่สอง ใหญ่ศิริ ภักดิ์อุทธรณ์ (ใหญ่ศิริ ภักดิ์อุทธรณ์ 2521 : 46 - 47) ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความแบบปกติในระดับชั้น ป.หก. และเรื่องที่สาม ศึกษาเรื่องเดียวกัน แต่ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นงานวิจัยของ ภิรมณ์ หอมสุวรรณ (ภิรมณ์ หอมสุวรรณ 2521 : 55 - 56) ผลงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง ปรากฏว่า ผลของการเขียนเรียงความกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยอีก 2 เรื่อง เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (วรรณ บัวเกิด 2521 : 61) ผลปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความ

มีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าความสัมพันธ์ 0.35 ซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สิริสุนทร (กิ่งกาญจน์ สิริสุนทร 2521 : 44 - 47) ศึกษาความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้วัดความสามารถของภาษากับการวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยคะแนนจากแบบทดสอบ 6 ฉบับ ปรากฏว่า นักเรียนหญิงได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากแบบทดสอบวัด 2 ฉบับคือ แบบทดสอบที่สัมพันธ์ ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการหาสิ่งบกพร่องของข้อความ คะแนนของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แบบทดสอบเรียงความอัตนัย นักเรียนหญิงได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชาย และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยประการนี้ส่งผลต่อการเรียงความมีเพียงฉบับเดียว คือแบบทดสอบการใช้ภาษา ดังนั้น การเรียนการสอน จึงควรเน้นเรื่องการใช้ภาษาให้มาก จะช่วยให้ความสามารถทางการเขียนดีขึ้น

นอกจากนี้ การใช้แบบฝึก ก็สามารถช่วยในการสอนเขียนได้ ดังที่ พิศวาท ลัดดากุล (พิศวาท ลัดดากุล 2524 : 70 - 71) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองสอน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญ ศรีราชา จำนวน 40 คน ผลการวิจัยแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.37/81.05 หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องโดยเฉลี่ย ร้อยละ 84.37 และสามารถทำข้อสอบหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกได้ถูกต้อง ร้อยละ 81.05 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

งานวิจัยที่ได้ศึกษานี้ ทำให้ได้แนวทางในการสอนเขียนเรียงความ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยของ สุพันธ์ ผลโกสุม (สุพันธ์ ผลโกสุม 2526 : 83 - 84) วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการเขียนและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สุ่มในแต่ละเขตของกลุ่มกรุงเทพมหานคร

จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 592 คน และอาจารย์สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สุ่มจากรายชื่อในแต่ละโรงเรียน จำนวน 60 คน ผลการวิจัยจากรูปแบบการสอนการเขียน 21 รูปแบบ ให้ผู้สอนและนักเรียนวิเคราะห์รูปแบบโดยตอบแบบสอบถามพบว่า นักเรียนไม่ชอบได้รับการสอนการเขียน 9 รูปแบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ครูต้องใช้สื่อการสอนในการก่อให้เกิดนักเรียนสนใจก่อน แล้วครูกับนักเรียนต้องอภิปรายร่วมกัน ส่วนวิธีที่ครูใช้สอนเป็นประจำก็คือ ครูอธิบายหลักเกณฑ์ในการเขียน แล้วกำหนดหัวข้อ ขอบเขตของเรื่อง แล้วให้เขียนส่ง และวิธีการที่ครูให้นักเรียนไปค้นหาเนื้อเรื่องมาล่วงหน้ามาอภิปรายกันในชั้นเรียน แล้วนำหัวข้อนั้นไปเขียนเรียงความ งานวิจัยเรื่องนี้พบว่าให้หัวข้อกติกในการสอนเขียนเรียงความ ทั้งยังใช้รูปแบบการสอนเขียนที่เป็นแนวทางไปใช้ได้อีกด้วย

งานวิจัยต่างประเทศ

รอธสไตน์ (Rothstein. 1970 : 2622 - A) วิจัยเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยวิธีแบบโปรแกรม กับการสอนเรียงความแบบเดิม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาทุกคนเขียนเรียงความสัปดาห์ละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 4 เดือน แล้วให้อาจารย์ 3 คนตรวจ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์คำผิดจากเรียงความที่นักศึกษาเขียนของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 จากแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาพอใจการสอนแบบโปรแกรมมากกว่า ผู้วิจัยสรุปว่า นักศึกษาจะเขียนเรียงความได้ดี เมื่อเขาเขียนสิ่งที่เขารู้และเขียนจากความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง

ในปี ค.ศ. 1973 อารีนา (Arena. 1973 : 5138 - A) วิจัยเพื่อที่จะนำวิชาภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการสอนเรียงความภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ ใช้เทคนิควิเคราะห์ประโยคระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ และใช้วิธีอื่นจนเป็นรายบุคคลโดยให้หลักบางประการในการเขียนเพื่อเพิ่มทักษะการเขียนเรียงความให้แก่ นักศึกษาที่สอบภาษาอังกฤษตก ผลของการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางไวยากรณ์กับทักษะการเขียน และความสามารถในการวิเคราะห์ประโยคเกี่ยวข้องกับ การสอนเป็นรายบุคคล หลักการทั่วไปของการเขียนมีอิทธิพลต่อความองอาจมั่นใจทักษะการเขียนเรียงความ

โจบ (Jobe. 1974 : 7592 - A) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการเลือกเรื่องในการเขียนแบบสร้างสรรค์ (creative writing) ของเด็ก วิทยาลัยกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง จำนวน 90 คน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ ให้นักเรียนแต่ละคนส่งงาน 1 ชิ้น เพื่อนำไปพิจารณาลงในวารสารซึ่งจะอีกสัปดาห์จะออกนิตยสารสัปดาห์ แล้วนำผลงานที่ลงพิมพ์ในฉบับแรกกับฉบับหลังสุดของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์หัวข้อ และอิทธิพลที่นักเลขาใจให้เขียน โดยวิเคราะห์จากการตอบคำถามของนักเรียนเกี่ยวกับที่มาของความถึกในการเขียนและจากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 90 คน สรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนมีอิสระในการเลือกเรื่องที่จะเขียนได้เอง เรื่องที่นักเรียนชอบเขียนมากตามลำดับก็คือ เรื่องแก้ฝัน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์และเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ อิทธิพลที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกหัวข้อในการเขียนของนักเรียน คือ ความถึกของนักเรียนเอง ประสบการณ์ตรง และหนังสือ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านความถึกสร้างสรรค์ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในทุกระดับ

วอล์กเกอร์ (Walker. 1974 : 5069 - A) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ขั้นตอนของการสอนเขียน ซึ่งการศึกษานี้มุ่งจะแสดงให้เห็นว่า การเขียนจะเริ่มขึ้นจากวิธีการต่าง ๆ อย่างไรบ้าง โดยจะเป็นลักษณะการวิเคราะห์แบบผู้การฝึกคิดเอง ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของการสอนเขียนอย่างต่อเนื่องออกเป็น 6 วิธี สำหรับการสอนเขียนบทกวีสี่ปีที่ 1 แต่ละวิธีการ ดังนี้คือ อภิปรายกันถึงแต่ละขั้นตอนกับบุคคล 4 ฝ่ายคือ ผู้เชี่ยวชาญการใช้วาทิสป์ ผู้เขียนหนังสือที่ใช้สอนนิสิตปีที่ 1 ครูสอนเขียนปีที่ 1 และนักเขียนอาชีพ และให้ตัวอย่างของเทคนิคและวิธีการสอนแต่ละวิธี ซึ่งได้แก่ อนุมาณ (inductive) อนุมาณ (deductive) การเลียนแบบ (imitative) 3 วิธีนี้เป็นขบวนการวิเคราะห์ ส่วนการให้ตัวอย่างเพื่อเป็นสิ่งที่เร้า (example - stimulus) ใช้สิ่งเร้าที่เป็นสิ่งแวดล้อม (environment - stimulus) และการปฏิบัติด้วยตนเอง (learn - by - doing) 3 วิธีหลังนี้เป็นขบวนการคิด ผลการศึกษานี้พบว่า ขบวนการวิเคราะห์นั้นเป็นไปตามลำดับขั้น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างไปสู่หลักการเขียน แล้วจึงไปสู่การเขียน ผ่านขบวนการคิดเห็นเรื่องการแสดงออกของผู้เขียนเอง เพราะฉะนั้นจะเริ่มต้น

ช่วยการเขียนและสิ้นสุดจกด้วยการเขียน และผลของการศึกษายังบ่งชี้ว่าการใช้อุปมาและอุปนัยมากกว่าการเลียนแบบ แต่การใช้ 3 วิธีหลังก่อนข้างใหม่จึงไม่ปรากฏจากนักในหนังสือเรียน หนังสือเรียนส่วนใหญ่จึงใช้วิธีอุปมาและอุปนัย ก่อ เริ่มด้วยการวิเคราะห์ตัวอย่าง หลักการเขียนและจบลงด้วยการเขียน แบ่งออกเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 เสนอตัวอย่างแบบของกระบวนการในการเขียนเรียงความซึ่งแบ่งชั้นตอนออกเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเขียน เขียน และหลังการเขียน บทที่ 2 เสนอกฎโศบายในการสอนตามแนวของบทที่ 1 และบทที่ 3 กล่าวถึงกฎโศบาย 6 ประการ ในการสอนเป็นการยกตัวอย่างให้เห็นถึงสภาพการสอนซึ่งต้องอาศัยการรู้จักพัฒนา บทที่ 4 เป็นบรรณานุกรมที่ให้รายการหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักทฤษฎีซึ่งสนับสนุนการสอนบทที่ 1 และบทที่ 2 และหนังสือที่เสนอแนะวิธีการสอน

- เกรอส์ตี (Dreuss 1976 : 2806 - 1) ศึกษาผลการเขียนแบบอิสระ
๑. ที่มหาวิทยาลัยเท็กซัสโดยทดลองกับนิสิตปีที่ 1 แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม เนื้อหาที่ใช้สอนเหมือนกัน ปริมาณงานที่กำหนดให้เขียนเท่า ๆ กัน แต่สำหรับกลุ่มทดลองให้ให้มีการเขียนแบบเสรีลงในวารสาร งานเขียนนี้ไม่มีการให้คะแนน แต่ครูจะตรวจและแสดงข้อคิดเห็นไว้ การวัดพัฒนาการความสามารถในการเขียนให้ผู้ตรวจหลาย ๆ ชุดเป็นผู้ประเมิน ในการประเมินผลความสามารถในการเขียนปรากฏแนวโน้มว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในด้านความสามารถทั่ว ๆ ไป และความสามารถเฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังพบว่างานเขียนของกลุ่มทดลองก็น่าสนใจมีนัยสำคัญในด้านการเขียนที่เป็นรูปธรรม และยิ่งไปกว่านั้น ผลยังไม่คาดคิดแต่นับว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาที่เกี่ยวกับการเขียนก็คือครูสอนเขียนที่มีความชำนาญมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนสูงกว่าครูที่ยังไม่ชำนาญ เพราะในท้ายที่สุดแล้วผลปรากฏว่า เจกคติของทั้ง 2 กลุ่มโดยทั่ว ๆ ไปก็ขึ้น

โทมัส (Thomas. 1976 : 6320 - 1) ศึกษาขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของการอ่านและผลสัมฤทธิ์ของการเขียน นิสิตชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเซาท์คาโรไลนา จำนวน 405 คน พบว่า ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน

อย่างมีนัยสำคัญ และผลสัมฤทธิ์ของการเขียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนของการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ

ออสติน (Austin. 1983 : 771 - A) วิจัยผลการอ่านอย่างวิเคราะห์ต่อทักษะการเขียนเรียงความในระดับวิทยาลัย โดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 25 คน เป็นนักศึกษาระดับปีที่ 1 กลุ่มทดลองใช้การฝึกเขียนโดยคำนึงถึงการนำรูปแบบตัวอย่างการเขียนที่ดีจากเรื่องที่อ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกการอ่านอย่างวิเคราะห์ ประกอบการฝึกเขียน ผู้วิจัยใช้ผลการสอบทั้งก่อนและหลังเรียนโดยใช้ผลของการเขียนในสัปดาห์แรกและสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนจากการสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้บทความหรือเนื้อหาการอ่านอย่างมีการวิเคราะห์เรื่องด้วยคำ สำนวนภาษา กิเลสการเขียนที่ดีเหล่านี้มีผลต่อการเรียนวิชาการเขียน

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การสอนเขียนเรียงความนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยเทคนิคการสอนหลาย ๆ รูปแบบ เช่น สอนเรียงความโดยใช้วิธีแบบบรรยาย การสอนโดยการสร้างแบบจำลองการสอน (teaching model) สอนโดยเทคนิคการแสดงปฏิบัติหรือสาธิต สอนโดยใช้สิ่งเร้าจากสื่อต่าง ๆ สอนโดยวิธีแบบโปรแกรม สอนโดยวิเคราะห์ตัวอย่างการเขียนที่ดีจากเรื่องที่อ่าน และงานวิจัยบางเรื่องยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความ ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบ ที่ใช้วัดความสามารถทางภาษา กับการวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ นอกจากนี้ การใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนก็ช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเขียนมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้แนวทางเหล่านี้จัดกิจกรรมในบทเรียนโมดูลเพื่อฝึกทักษะการเขียนด้วย

2. บทเรียนโมดูล

ผู้วิจัยศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ความหมายของบทเรียนโมดูล

2.2 ลักษณะของบทเรียนโมดูล

2.3 วิธีการสร้างบทเรียนโมดูล

2.4 การประเมินผลรูปแบบและเนื้อหาของบทเรียนโมดูล

2.5 ข้อดีของบทเรียนโมดูล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของบทเรียนโมดูล

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2525 : 121) สรุปว่าบทเรียนโมดูล หมายถึง กิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงถึงสมรรถภาพที่จะฝึกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่างก็ได้ รูปแบบของโมดูลนั้นจะเป็นบทเรียนหน่วยใดหน่วยหนึ่งที่สำเร็จในตนเอง สร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน โมดูลหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย สื่อการเรียนต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนรู้และแสดงสมรรถภาพได้ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของบทเรียนโมดูลนั้น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด 2528 : 163) อธิบายว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง บทเรียนหน่วยใดหน่วยหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาประกอบไปด้วย กิจกรรมและสื่อการเรียนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียน

นอกจากนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของบทเรียนโมดูลไว้หลายคน ซึ่งสรุปได้ว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง บทเรียนหน่วยใดหน่วยหนึ่งที่สำเร็จในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียน เป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มย่อย สามารถเลือกกิจกรรมการเรียนได้ตามความสามารถ และความสนใจของตนเอง นอกจากนี้บทเรียนโมดูลยังประกอบไปด้วยสื่อการเรียนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียน

2.2 ลักษณะของบทเรียนโมดูล

ฮูสตัน (Houston. 1972 : 125 - 132) อธิบายไว้ว่า บทเรียนโมดูล มีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามลักษณะวิธีการใช้โมดูล แต่ละรูปแบบจะก่อมีส่วนที่สำคัญและจำเป็นที่สุด 5 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผล (prospectus) เป็นส่วนที่อธิบายความสำคัญของบทเรียน ขอบข่ายของบทเรียน สิ่งที่คุณเรียนจะทราบบ้างก่อนเรียน และขอบข่ายขบวนการทั้งหมดของบทเรียนโมดูล

ส่วนที่ 2 ความมุ่งหมาย (objective) เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโมดูล กำหนดว่าคุณเรียนจะประสบความสำเร็จอะไรบ้างหลังจากเรียนแล้ว ทุก ๆ ประโยคจะต้องชัดเจนไม่กำกวม

ส่วนที่ 3 การประเมินผลเบื้องต้น (pre - assessment) มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อให้รู้ว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องที่เรียนมากน้อยเพียงใด และเพื่อวัดว่าคุณเรียนมีความรู้ความสามารถตามที่ระบุไว้ในบทเรียนโมดูลหรือยัง การประเมินผลเบื้องต้นอาจอยู่ในรูปของการทดสอบข้อเขียน การสอบถามปากเปล่า การทำงานส่ง หรือการอภิปรายก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมของความมุ่งหมาย เนื้อหา และระดับของผู้เรียน

ส่วนที่ 4 การกำหนดกิจกรรม (enabling activities) คือการกำหนดกิจกรรมเพื่อไปสู่ความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

ส่วนที่ 5 การประเมินผลขั้นสุดท้าย (post - assessment) เป็นการทดสอบเพื่อวัดผลหลังจากการเรียนแล้ว

ในประเทศไทย ชมกันธุ์ ภูษธร ณ ออยุธยา (ชมกันธุ์ ภูษธร ณ ออยุธยา 2525 : 73 - 82) นำบทเรียนโมดูลรูปแบบของ แอเรนดัลและคนอื่น ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน โดยเรียกชื่อว่า หน่วยการเรียนการสอน และกล่าวถึงรายละเอียดของบทเรียนโมดูลว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล (rationale)
2. จุดมุ่งหมาย (objective)
3. ความรู้พื้นฐาน (pre - requisites)
4. การประเมินผลเบื้องต้น (pre - assessment)
5. กิจกรรมการเรียน (instructional alternatives or instructional activities)

6. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (post - assessment)

7. การเรียนซ่อมเสริม (remediation)

หลักการและเหตุผล

หลักการและเหตุผลจะเป็นตอนที่ย่ออธิบายถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในบทเรียนโมดูล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคาดหวังของหลักสูตรทั้งหมดอย่างถ่องแท้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนโมดูลที่กำลังเรียนอยู่กับบทเรียนโมดูลหน่วยอื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไป หลักการและเหตุผลจะมีวัตถุประสงค์ในการเขียน 2 ประการคือ

1. เพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ และความสำคัญของจุดมุ่งหมายของบทเรียนโมดูลในแง่ของการสำรวจข้อมูล ทฤษฎี และการปฏิบัติ
2. เพื่อจัดบทเรียนโมดูล และจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับหลักสูตรทั้งหมด

จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายเป็นส่วนที่ช่วยวางโครงสร้างของบทเรียนโมดูล คือ นอกจากจะระบุถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนจะแสดงออกแล้ว ยังช่วยเสนอแนะกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุสมรรถภาพที่ระบุไว้ จุดมุ่งหมายจึงแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน (instructional objectives) ซึ่งจะระบุสมรรถภาพที่ผู้เรียนต้องแสดงออก

2. จุดมุ่งหมายในการแสดงออก (expressive objectives) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่ระบุเหตุการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องมีประสบการณ์

ดังนั้นจุดมุ่งหมายจึงมีหน้าที่ที่สำคัญในบทเรียนโมดูล 2 ประการ คือ

1. ช่วยเป็นสื่อเชื่อมโยง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความคาดหวัง และวิธีสอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนและครูได้ทราบ
2. ช่วยให้เกิดวางแผนและประเมินผลจุดมุ่งหมาย วิธีสอน และผลการสอน

ความรู้พื้นฐาน

ความรู้พื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. สมรรถภาพพื้นฐานทั่ว ๆ ไป ที่จำเป็นในการเริ่มต้นเรียนบทเรียนโมดูล
2. สมรรถภาพเฉพาะ ซึ่งได้เรียนมาแล้วในบทเรียนโมดูลก่อน ๆ

โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้สร้างบทเรียนโมดูลจะพยายามจัดให้มีการกำหนดความรู้พื้นฐานก่อนการเรียนน้อยที่สุด เพื่อสะดวกแก่การยึดหยุ่นแก่กรรมการเรียน นอกจากนี้ การออกแบบประเมินผลเบื้องต้น ก็ควรได้ครอบคลุมถึงความรู้พื้นฐานที่จำเป็นด้วย

การประเมินผลเบื้องต้น

การประเมินผลเบื้องต้น เป็นการวัดผู้เรียนเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถภาพพื้นฐานในการเรียนการอ่านที่ถนัดจะเรียนต่อไปหรือไม่ หรือควรจะหัดฝึกสมรรถภาพพื้นฐานก่อนเริ่มเรียน
2. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในสมรรถภาพ ที่ระบุในบทเรียนโมดูลที่กำลังจะเรียนหรือไม่ ถ้ามีแล้ว เขาอาจจะร่วมในกิจกรรมการเรียนเพียงบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขายังไม่ได้เรียนรู้เท่านั้น

ดังนั้น การประเมินผลเบื้องต้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก และควรมีลักษณะดังนี้คือ

1. เป็นการทดสอบที่ผู้เรียนอาจจะเลือกทำเพียงบางส่วน หรือไม่ทำเลยก็ได้
2. เป็นการประเมินผลสมรรถภาพทั้งหมดที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้
3. เป็นการประเมินผลเฉพาะสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายหรือระบุไว้เป็นพื้นฐานก่อนการเรียน
4. ช่วยในการวินิจฉัยโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้
5. การประเมินผลเบื้องต้นจะต้องเป็นจริงมีเหตุผล โดยคำนึงถึงเวลาทั้งหมดของผู้เรียนและผู้สอน

บทการประเมินผลเบื้องต้น มักจะใช้ทดสอบโดยการเขียน แต่อาจใช้วิธีอื่น ๆ ได้ เช่น การอภิปราย หรือการสังเกตก็ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนทำเองเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ กิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ควรช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง
2. ถ้าเป็นไปได้กิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดให้เป็นการเรียนรู้ส่วนบุคคล กิจกรรมการเรียนรู้ควรจะได้สนองความต้องการ ความสามารถ เจตคติ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนจากกิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่จัดไว้ให้
4. กิจกรรมแต่ละชนิด ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะเท่าเทียมกัน

นั่นคือกิจกรรมทุกชนิดจะได้ผลเท่าเทียมกัน

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่า ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือว่าจำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้เรียนใหม่ นอกจากนี้ การประเมินผลหลังการเรียนรู้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องในการเรียน การสอน และแนวทางที่จะแก้ไขด้วย ส่วนข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลหลังการเรียนรู้จะเป็นส่วนที่แสดงถึงสัมมาการทางการเรียนของผู้เรียน และประสิทธิภาพของบทเรียนโมดูลด้วย ฉะนั้น การประเมินผลหลังการเรียนรู้ จึงควรมีลักษณะดังนี้

1. ประเมินผลความรู้ ความสามารถทั้งหมดที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้
2. ประเมินผลเฉพาะความรู้ที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
3. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ควรจัดทำทั้งในระหว่างเรียน (formative) และหลังการเรียนรู้ (summative)

4. การประเมินผลหลังการเรียนจะต้องเป็นจริงและมีเหตุผล โดยคำนึงถึงเวลาทั้งหมดของผู้สอนและผู้เรียน

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถแสดงสมรรถภาพที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายได้อาจมีสาเหตุมาจาก

1. ผู้เรียนไม่มีความสามารถ แรงจูงใจ หรือความพยายาม
2. การจัดกิจกรรมการเรียนไม่เหมาะสม หรือไม่มีประสิทธิภาพ
3. จุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ไม่เป็นความจริง

การเรียนซ่อมเสริม

การเรียนซ่อมเสริมอาจจะกำหนดไว้ในบทเรียน หรือไม่ได้ จัดเป็นกิจกรรมการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการทดสอบภายหลังการเรียนโดยให้ทำกิจกรรมการเรียนแบบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงก็ได้ วัตถุประสงค์ของการเรียนซ่อมเสริมเป็นการช่วยเหลือ มิใช่การลงโทษ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ โดยทั่วไปกิจกรรมการเรียนซ่อมเสริมนี้ผู้สอนและผู้เรียนจะกำหนดร่วมกัน โดยพิจารณาจากความสามารถของผู้เรียนและการประเมินผลถึงการเรียน แล้วเลือกวิธีการหรือกิจกรรมการเรียนที่ได้ผลดีที่สุด

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของบทเรียนโมดูลประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน และมีหลายรูปแบบแตกต่างกันตามลักษณะวิธีการใช้โครงสร้าง ผู้วิจัยได้เฝ้าดูรูปแบบของ แดเรนดัล และคนอื่นๆ มาใช้ในการเรียนการสอน รูปแบบนี้ ชวภัทธุ์ ฤกษ์พร ณ อยุธยา กล่าวไว้ว่า มีองค์ประกอบ 7 ประการ ได้แก่ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน การประเมินผลเบื้องต้น กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลหลังการเรียน และการเรียนซ่อมเสริม ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นรูปแบบและมีขั้นตอนการที่เหมาะสมแก่การนำมาใช้ในการจัดทำบทเรียนโมดูลประกอบการสอนเขียนเรียงความ เพราะมีขั้นตอนละเอียด จึงได้เลือกใช้รูปแบบนี้ในการทำบทเรียนโมดูลที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้น

จากลักษณะของบทเรียนโมดูลนี้เอง ทำให้การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีลักษณะที่แตกต่างไปจากการสอนตามปกติ (traditional approach)

หลายอย่าง ดังที่ ฮุสตัน (Houston. 1972 : 74 - 75) กล่าวไว้ดังนี้

1. การเขียนบทเรียนโมดูล ต้องพิจารณาถึงที่จะสอนทั้งหมดก่อนการเรียนในรายวิชา และจะต้องพิจารณารายวิชาให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน
2. การสอนโดยการใช้บทเรียนโมดูล เน้นที่ตัวนักเรียนมากกว่าตัวผู้สอน ไม่ถือเอาความรู้ของครู และอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เป็นเครื่องกำหนดเนื้อหาในการสอน เช่น การสอนปกติ
3. การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เป็นการเรียนที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถของบุคคล
4. การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เน้นที่วัตถุประสงค์ของการเรียนมากกว่ากิจกรรมการเรียน คือ วัตถุประสงค์จะต้องระบุไว้อย่างชัดเจน ส่วนกิจกรรมการเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนนั้นบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
5. การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เป็นการเรียนที่ใช้วิธีการสอนหลายอย่าง เช่น การเรียนกลุ่มย่อย การทดลอง การใช้บทเรียนสำเร็จรูป ฯลฯ แทนที่จะใช้การบรรยายเพียงอย่างเดียว
6. บทเรียนโมดูลเป็นกระบวนการ (process) ไม่ใช่ผลขั้นสุดท้าย (product) จึงต้องมีการปรับแก้ไขอยู่ตลอดเวลา

2.3 วิธีการสร้างบทเรียนโมดูล

ชมกันธุ์ ฤกษ์ ๗ อมุธยา (ชมกันธุ์ ฤกษ์ ๗ อมุธยา 2525 : 83 - 85) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างบทเรียนโมดูล ไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้สร้างจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรอยู่เสมอ และการพิจารณาอย่างรอบคอบว่า จุดมุ่งหมายของบทเรียนที่สร้างขึ้นนั้น ได้สร้างสมรรถภาพแก่ผู้เรียนที่จะสำเร็จการศึกษาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรหรือไม่ และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ต้องสอดคล้องกับปรัชญาในการเรียนการสอนของหลักสูตร เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ควรระบุไว้อย่างชัดเจนในการเขียนหลักการและเหตุผล

2. ในการกำหนดสมรรถภาพที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และแสดงให้แก่นัก
การคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

2.1 ถ้าจะเป็นการวัดความรู้ ต้องคำนึงถึงความรู้ที่ต้องการให้ผู้
เรียนรู้อย่างแท้จริง

2.2 ถ้าจะวัดเจตคติ ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมเกี่ยวกับเจตคติที่ต้องการให้
ผู้เรียนแสดงออก

2.3 ถ้าจะวัดพฤติกรรมการสอน จะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมการสอนที่
ต้องการให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติให้เห็นได้

2.4 ถ้าจะวัดประสิทธิภาพของผลงาน จะต้องคำนึงว่าการเปลี่ยนแปลงอะไร
ในผลงานที่ผู้เรียนจะต้องก่อให้เกิดขึ้น ในภาวะเช่นไร

3. หลังจากกำหนดจุดมุ่งหมายแล้ว ผู้สร้างบทเรียนจะต้องกำหนดสมรรถภาพ
พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน สมรรถภาพพื้นฐานการจะกำหนดแต่เฉพาะเรื่องที่พื้นฐาน
จริง ๆ ของบทเรียนนั้น ถ้าเป็นไปได้ สมรรถภาพพื้นฐานการจะมีน้อยที่สุด เพื่อให้โปรแกรม
การเรียนรู้มีต้นทุนให้และเพื่อให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะเลือกเรียนได้มากที่สุด

4. การสร้างแบบประเมินผลเบื้องต้น ผู้สร้างการจะมั่นใจว่าเกณฑ์ที่สร้างขึ้น
ใช้วัดสมรรถภาพของผู้เรียนที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายอย่างแท้จริง การประเมินผลจะคำนึง
ถึงความเป็นจริง และจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน วิธีการวัดผลจะมีประสิทธิภาพ
มากที่สุด หากคำนึงถึงภาคปฏิบัติและมีลักษณะที่จะช่วยในการวินิจฉัยข้อบกพร่อง

5. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สร้างการพยายามให้มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง
แก่ผู้เรียน เพื่อให้เขาได้เลือกเรียนในสิ่งที่จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จมากที่สุด
สอดคล้องกับวิธีการเรียนของเขา และจะช่วยทำให้เขาได้เรียนรู้ในระยะเวลาอันสั้น
นอกจากนี้ ผู้เรียนควรจะได้อีกโอกาสเลือกสร้างกิจกรรมของตนด้วยความช่วยเหลือของครู

6. ถ้าผู้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้เห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ นั้น ควรจัดเรียง
ลำดับ การจัดลำดับกิจกรรมก็ควรจะทำได้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงลักษณะแผนงาน
ทั้งหมด

7. กิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนเลือกนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดเท่าเทียมกัน

8. วิธีการประเมินผลหลังการเรียน ควรใช้วิธีการที่เสนอแนะในการสร้างการประเมินผลเบื้องต้น และข้อทดสอบควรเปิดกว้างได้

9. ผู้สร้างบทเรียนอาจจะบอกกิจกรรมการเรียนเชื่อมโยงเสริมกันได้ตามความเหมาะสม แม้ว่าปกติแล้วกิจกรรมการเรียนเชื่อมโยงเสริมควรจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะ เมื่อได้สร้างบทเรียนสมบูรณ์ทั้งโปรแกรมแล้ว กิจกรรมการเรียนเชื่อมโยงเสริมอาจจะนำมาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนที่ผู้เรียนเลือกเรียนได้

10. คำอธิบายของบทเรียนโมดูลต้องสั้นและชัดเจน

11. ผู้สร้างบทเรียน ควรจะให้ผู้ร่วมงานหลาย ๆ คน และผู้เรียนช่วยกันวิจารณ์เรื่องจะให้เขาข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้น

12. เมื่อสร้างบทเรียนเรียบร้อยแล้ว ผู้สร้างควรทบทวนอีกครั้งว่าบทเรียนนั้นเน้นถึงสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาของผู้เรียนหรือไม่ และเป็นตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือไม่

13. ในลำดับสุดท้าย ผู้สร้างบทเรียนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนั้นยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้เสมอ

นอกจากข้อเสนอแนะในการสร้างบทเรียนโมดูลแล้ว บุญชม เกร์สะอาค (บุญชม เกร์สะอาค 2528 : 165 - 166) อธิบายขั้นตอนในการสร้างบทเรียนโมดูลไว้ 11 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะสร้างบทเรียน ขั้นแรกผู้ที่จะสร้างบทเรียนโมดูลต้องตัดสินใจว่าจะสร้างบทเรียนในเรื่องใด การเลือกเรื่องที่ตนมีความสนใจ มีความถนัด และรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ

2. เขียนหลักการและเหตุผล อธิบายถึงหลักการและเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังบทเรียนนั้น ความสำคัญของบทเรียนนั้น ขอบเขตของเนื้อหาการเรียน และความสัมพันธ์กับเรื่องอื่น ๆ

3. กำหนดจุดประสงค์ เมื่อได้กำหนดเรื่องที่จะสร้างบทเรียน และเขียนหลักการและเหตุผลแล้ว ต่อไปก็กำหนดจุดประสงค์ของบทเรียนซึ่งจะเป็นแนวทางและหลักยึดในการเขียนเนื้อหาการเรียน ในการกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนต่าง ๆ และในการสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน การกำหนดในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral objectives) และกำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับพิจารณาว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนในระดับที่พอใจหรือยัง

4. สืบหาสื่อการเรียนและบทองค์กันกว่า ผู้สร้างบทเรียนโมดูลจะก้องศึกษา ค้นคว้าตำรา เอกสาร วารสาร ไลต์ทัศน์อุปกรณ์ต่าง ๆ ในเรื่องที่จะสร้างบทเรียนนั้น อย่างกว้างขวาง เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณา กำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียนต่าง ๆ

5. วิเคราะห์ภารกิจ (task analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อทราบว่าการเรียนเรื่องนั้นจะก้องอาศัยความรู้ และสมรรถภาพพื้นฐานอะไรบ้าง ระหว่างที่เรียนจะก้องเรียนรู้อะไร จุดประสงค์แต่ละข้อควรใช้กิจกรรมอะไรในลักษณะใด

6. กำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียน ขั้นนี้จะเป็นการพิจารณากำหนดงานที่จะให้ผู้เรียนทำ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้อะไรตามจุดประสงค์ของบทเรียน การจัดให้มีกิจกรรมการเรียนหลาย ๆ อย่าง ใช้สื่อการเรียนหลายชนิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ผู้สร้างบทเรียนอาจเรียบเรียงเนื้อหาการเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโมดูล หรืออาจเลือกสื่อการเรียนที่ผู้สอนได้จัดทำไว้ก็ได้

7. สร้างเครื่องมือประเมินผล สร้างเครื่องมือประเมินผลสำหรับประเมินก่อนเรียนและหลังเรียน โดยจัดทั้งส่วนที่เป็นความรู้และสมรรถภาพพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนบทเรียน และส่วนที่เป็นความรู้และสมรรถภาพครอบคลุมตามจุดประสงค์ของบทเรียน

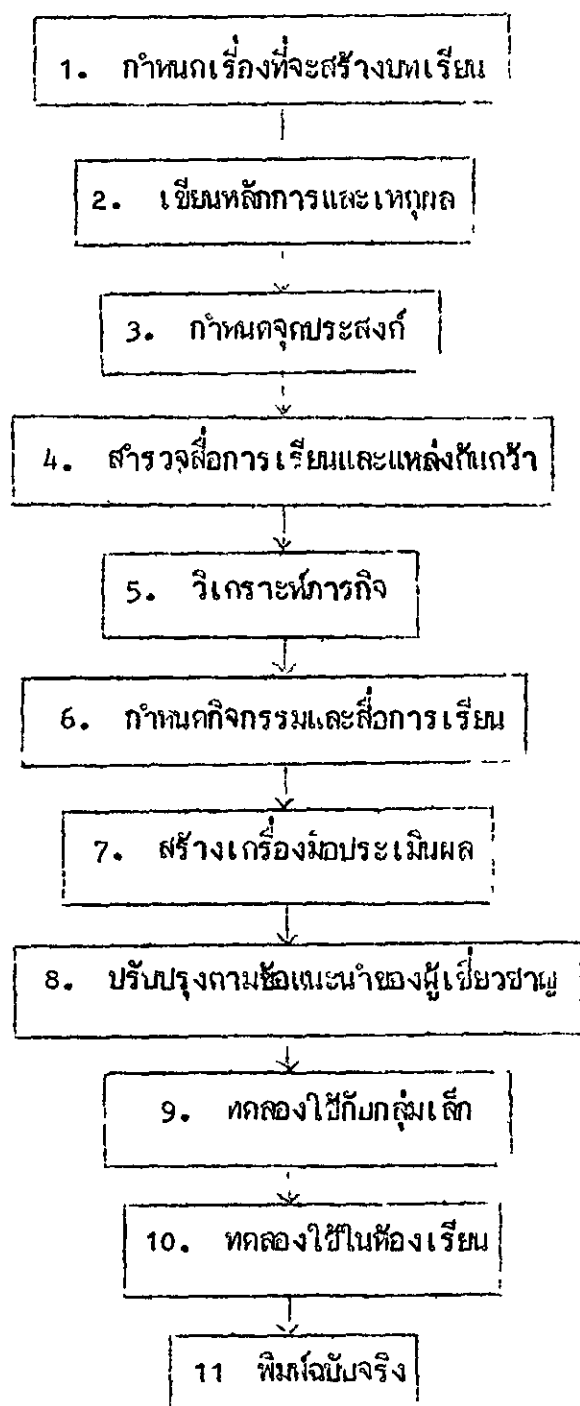
8. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำบทเรียนที่ได้สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างบทเรียนโมดูล พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะให้นำมาปรับปรุงแก้ไข

9. ทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก นำบทเรียนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขขั้นที่ 8 มาทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มเล็ก ประมาณ 5 - 10 คน ให้ผู้เรียนจดบันทึกปัญหาต่าง ๆ ในการเรียน

บทเรียนโมดูลนั้น และอภิปรายปัญหาเหล่านั้นหลังจากเรียนจบ และประเมินผลหลังเรียน
แล้ว เพื่อที่จะได้ข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่อง พิจารณาข้อมูลผลการประเมินผล
หลังเรียน และเปรียบเทียบผลการประเมินหลังเรียนกับก่อนเรียน เพื่อทราบประสิทธิภาพ
ของบทเรียนฉบับทดลอง ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

10 ทดลองใช้ในห้องเรียน กับบทเรียนโมดูลที่ผ่านการปรับปรุงในขั้นที่ 9 มา
ทดลองใช้กับผู้เรียนในสภาพจริง นี้ก็คือ ใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้งชั้น ทั้งนี้
เพื่อต้องการทราบความเที่ยงตรง (validity) ในการทำหน้าที่ของบทเรียน
เนื่องจากว่าได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขมาหลายครั้ง จึงคาดว่าในขั้นนี้อาจมีการแก้ไขน้อย

11. วิเคราะห์ฉบับจริง นำบทเรียนที่มีเป็นฉบับจริง เปรียบนำไปใช้กับกลุ่มผู้เรียน
ที่เป็นเป้าหมายต่อไป ถึงภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนในการสร้างบทเรียนโมดูล

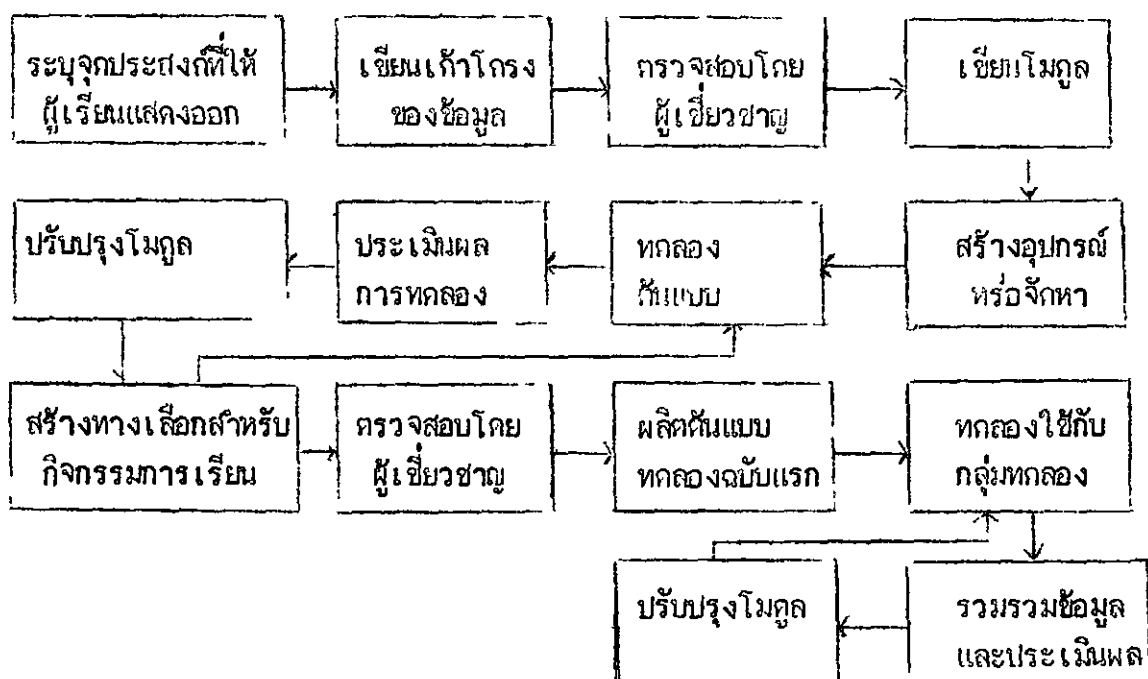

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการสร้างบทเรียนโมดูลของ บุญชม ศรีสะอาด

สำหรับขั้นตอนในการพัฒนาบทเรียนโมดูล จุดนี้ที่กำหนดไว้ 4 ลำดับขั้น
ดังนี้ (Houston. 1972 : 149)

1. การวางแผน (Planning)
2. การสร้างโมดูล (Production)
3. การทดลองหัดแบบ (Prototype Testing)
4. การประเมินผลโมดูลเพื่อการปรับปรุง (Evaluation)

การพัฒนาบทเรียนโมดูลเป็นกระบวนการที่ไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อให้นำบทเรียนโมดูล
ที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลอง และเมื่อได้ประเมินผลการใช้บทเรียนโมดูลแล้ว ก็ได้นำมา
ปรับปรุงใหม่ ชุมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา (ชุมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา 2528 : 109)
แสดงกระบวนการในการพัฒนาบทเรียนโมดูล ดังในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงกระบวนการพัฒนาบทเรียนโมดูล

วงจรข้อมูลย้อนกลับ (feedback loops) มีความสำคัญมากถือเป็นหลักประกันคุณภาพ และทำให้มีการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป เครื่องมือที่ใช้เพื่อประเมินผลบทเรียนโมดูลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นเพื่อจะให้นำผลไปปรับปรุงบทเรียนโมดูลใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุนันทา ถัมอารีย์ 2521 : 17 อ้างอิงมาจาก วิศิษฐ์ ชุมวรฐานะ 2519 : 3)

2.4 การประเมินผลรูปแบบและเนื้อหาของบทเรียนโมดูล

การที่จะทราบว่าบทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นนั้นมีคุณภาพและเหมาะสมที่จะนำมาใช้หรือไม่เพียงใดนั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องมือประเมินผลบทเรียนโมดูล ทอเรนซ์ (Lawrence. 1975 : 24 - 26) ได้แบ่งสำหรับประเมินผลบทเรียนโมดูลไว้ 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เป็นการประเมินรูปแบบของบทเรียนโมดูล เรียกว่า ลักษณะที่พึงปรารถนาของบทเรียนโมดูล ซึ่งมีอยู่ 10 ข้อ ถ้าหากว่าบทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นขาดคุณสมบัติเกินกว่า 3 ข้อ ถือว่าบทเรียนโมดูลนั้นยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะยอมรับได้

แบบที่ 2 เป็นการประเมินบทเรียนโมดูลในด้านเนื้อหา เป็นหัวข้อที่อธิบายถึงส่วนต่าง ๆ ของบทเรียนโมดูล เพื่อจะตรวจสอบเนื้อหาที่ร่างไว้

เกณฑ์สำหรับการประเมินผลบทเรียนโมดูลแบบที่ 1 ลักษณะที่พึงปรารถนาของบทเรียนโมดูลมีดังนี้

1. บทเรียนโมดูล การเน้นในคำจำกัดความได้แก่ชัด และความสามารถจัดโครงสร้างประสมการที่บทเรียนโมดูลนั้นกล่าวถึง ให้เข้ากับการเรียนรู้ของบุคคล

2. บทเรียนโมดูล การมีความกระชับรัดกุมและถูกต้อง และการเรียงลักษณะที่เป็นถ้อยคำเรียนที่เรียนกันอย่างน่าเบื่อหน่าย อย่างน้อยบทเรียนโมดูลก็ควรจะช่วยให้การใช้เวลาของนักเรียนเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

3. บทเรียนโมดูล จะต้องมีความเป็นบทเรียนที่สำเร็จสมบูรณ์ในตัวเอง อาจเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อย โดยมิควรเป็นผู้แนะนำ

4. บทเรียนโมดูล จะต้องมีการบวนการวัดจุดมุ่งหมายรวมอยู่ด้วย ไม่ว่าจะ
เป็นการวัดด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นสังเกตหรือทำทั้ง 2 อย่าง

5. บทเรียนโมดูล จะต้องมีรายชื่อบรรณานุกรมที่เสนอแนะแหล่งที่อ่าน
หรือแหล่งทรัพยากรอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับทักษะนั้น ๆ ให้เพิ่มเติม ควรรวมข้อเสนอนั้นเฉพาะ
อย่างสำหรับกิจกรรมที่สัมพันธ์กันและการหัดมาทักษะไว้ด้วย

6. บทเรียนโมดูล จะต้องรวบรวมกิจกรรมไว้สำหรับให้นักเรียนได้เลือกทำ

7. บทเรียนโมดูล ควรมีข้อคำถามต่าง ๆ ว่า นักเรียนจะมีส่วนร่วมใน
การออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างไร

8. บทเรียนโมดูล ควรนำเอาทฤษฎีและการปฏิบัติการรวมเข้าด้วยกัน เช่น
การอ่าน การคิด และการกระทำ

9. บทเรียนโมดูล จะต้องสร้างให้สอดคล้องกับลักษณะความเป็นจริง
นำนักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลองแบบของจริง

10. บทเรียนโมดูล จะต้องให้ความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ

เกณฑ์การประเมินผลบทเรียนโมดูลแบบที่ 2 เป็นการประเมินบทเรียนโมดูล
ในด้านเนื้อหา ตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผล

- 1.1 ความมุ่งหมายและเนื้อหาของบทเรียนโมดูลชัดเจนหรือไม่
- 1.2 มีการกล่าวถึงบทย่อให้เห็นเนื้อหา ของบทเรียนโมดูลหรือไม่
- 1.3 บ่งบอกถึงความรู้พื้นฐานที่จะต้องมีความรู้บทเรียนโมดูลหรือไม่
- 1.4 คำชี้แจงของบทเรียนโมดูลชัดเจนหรือไม่

2. จุดมุ่งหมาย

- 2.1 มีจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมหรือไม่
- 2.2 มีเกณฑ์หรือไม่
- 2.3 เกณฑ์ชัดเจนหรือไม่

3. การประเมินผลเบื้องต้น
 - 3.1 มีการประเมินผลเบื้องต้นหรือไม่
 - 3.2 มีการวัดความรู้พื้นฐานหรือไม่
 - 3.3 กรอบกลุ่มตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนโมดูลหรือไม่
 - 3.4 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่
 - 3.5 เกณฑ์ที่ใช้ชัดเจนและมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันหรือไม่
4. กิจกรรมการเรียนรู้
 - 4.1 กิจกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่
 - 4.2 กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายชัดเจนสมบูรณ์หรือไม่
 - 4.3 กิจกรรมสอดคล้องกับการประเมินผลหรือไม่
5. การประเมินผลหลังการเรียนรู้
 - 5.1 มีในบทเรียนหรือไม่
 - 5.2 กรอบกลุ่มจุดมุ่งหมายทั้งหมดหรือไม่
 - 5.3 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่
 - 5.4 เกณฑ์ในการวัดชัดเจน และสอดคล้องกันหรือไม่
6. การเรียนซ่อมเสริม
 - 6.1 มีแผนงานที่จะให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมซ้ำหรือไม่
 - 6.2 มีคะแนนเพิ่มเติมหรือไม่
7. ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงบทเรียนโมดูล
 - 7.1 มีกระบวนการเกี่ยวกับข้อมูลย้อนกลับหรือไม่
 - 7.2 มีเกณฑ์ในการประเมินผลที่เหมาะสมหรือไม่

2.5 ข้อดีของบทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูลมีประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษในปัจจุบัน มีผู้กล่าวถึงข้อดีของบทเรียนโมดูลไว้หลายคน เช่น ลอเรนซ์ (Lawrence. 1975 : 1 - 3) อีระ จิรต์จนะ (อีระ จิรต์จนะ 2519 : 23 - 24) เวช มงคล

(เวษ มงคล 2521 : 44) รวีวรรณ เทนอิสสระ (รวีวรรณ เทนอิสสระ 2522 : 42) สุภาลักษณ์ พงษ์สุวรรณ (สุภาลักษณ์ พงษ์สุวรรณ 2523 : 34 - 35) สรุปได้ดังนี้

1. บทเรียนโมดูล เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่มีระเบียบแบบแผน และรวมแผนการสอนหลาย ๆ อย่างไว้ด้วยกัน
2. บทเรียนโมดูล สนับสนุนการศึกษาด้วยตนเองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล
3. บทเรียนโมดูล ช่วยลดภาระของครูในการสอน ทำให้ครูมีเวลาว่างในการทบทวนนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ว่างในบางเนื้อหาวิชา
4. บทเรียนโมดูล ช่วยให้ผู้เรียนรู้ความสามารถหรือความก้าวหน้าในการเรียนและข้อบกพร่องของตนเอง เป็นการเรียนที่แข่งขันกับตนเอง ฝึกให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ
5. บทเรียนโมดูล เตรียมเนื้อความสะกดทุกตัวใช้ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนหรือผู้สอน

2.6 งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนโมดูล

งานวิจัยในประเทศ

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลหลายคน และสรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ 2521 : 58) วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงดาว อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้เนื้อหาการทดลอง เรื่องนิทานอิหร่านราชธรรม โหงพวง นราภุโรจราช และพันท้ายนรสิงห์ จากแบบเรียนภาษาไทย เล่ม 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีเดียวกัน ชูชาติ นาส่วง (ชูชาติ นาส่วง 2521 : 28 - 43) วิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำสุภาพ ในระดับอุดมศึกษา โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูมหาสารคาม จำนวน 62 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน เรียนบทเรียนโมดูล และกลุ่มควบคุม 31 คน เรียนจากวิธีสอนตามปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏในทำนองเดียวกันว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีต่อมา มณเฑียร พรหมประสิทธิ์ (มณเฑียร พรหมประสิทธิ์ 2522 : 80) ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ ใช้เนื้อหาเรื่องความสนุกในวิเศษจินตนาการ สัตวาทิธาน และพระยาไชยบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกรรณสูตวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

ในด้านการสอนเขียน มีผู้วิจัยไว้ คือ กรวีรธร ช้อยพิชญ์ (กรวีรธร ช้อยพิชญ์ 2526 : 49 - 50) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ด้วยชุดการสอนตามแบบการสอนของ กาเย่ (Gagne') กับการสอนแบบบรรยาย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนมหารัชมาราม จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ชุดการสอนตามระบบการสอนของ กาเย่ และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบบรรยายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชาหลักภาษาไทย ได้มีผู้วิจัยไว้เช่นกัน คือ ประภากร จาญพจน์ (ประภากร จาญพจน์ 2528 : 48) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักภาษาไทย เรื่องคำนาม โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนแบบธรรมดา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางบัววิทยาฯ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ผลการทดลองปรากฏว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูลในวิชาภาษาไทยโดยตรงแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูลในระดับชั้นมัธยมศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ อีก เช่น ศุภล ภูมิประวัติ (ศุภล ภูมิประวัติ 2526 : 36 - 38) วิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน โครงสร้างภาษาอังกฤษ เรื่องการตรวจจาก และกรรมวาจา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้บทเรียนโมดูล กับการเรียนการสอนแบบบรรยาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล และนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีสอนแบบบรรยาย มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโครงสร้างภาษาอังกฤษ เรื่องการตรวจจาก และ กรรมวาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษา มีผู้วิจัยไว้ดังนี้ คือ

เดคมอนด์ (Dedmond. 1975 : 5985 - A) ศึกษาเรื่องการใช้บทเรียนโมดูล เกร็งเสียงช่วยในการอ่านเพื่อความถูกต้อง โดยใช้เสริมอย่างไม่เป็นทางการ สำหรับนิสิตในระดับปริญญาตรีและโททั้งหมดมี 6 บทเรียน และใช้เวลา 6 ชั่วโมง ในการอภิปรายผลการเรียน ปรากฏว่า การใช้บทเรียนโมดูลประกอบการสอน มีผลช่วยให้ประสิทธิภาพในการอ่านของนักศึกษาคีขึ้น และช่วยเสริมสร้างความถึกของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้เรียนตามความสามารถของตนเองอีกด้วย

เมอร์ฟี (Murphy. 1975 : 6557 - A) ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีเบื้องต้นที่จะนำมาพัฒนาโมดูลสำหรับนักศึกษาคูที่จะออกไปสอนการอ่าน กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องการฝึกครูในเรื่อง การทัก การพูด การอ่าน การเขียน และช่วยสอนให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือพัฒนาในการรู้หนังสือมากขึ้น ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนโมดูลทั้งหมด 10 บทเรียน เพื่อจะนำไปใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีและในระดับปริญญาตรี โดยได้สร้างบทเรียนโมดูลเกี่ยวกับการอ่าน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข ต่อจากนั้นจึงนำไปใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลซึ่งเป็นความถี่เห็นของทั้ง 2 กลุ่ม มาใช้ปรับปรุงบทเรียนให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและใช้ได้ตรงเป้าหมาย บทเรียนโมดูลที่ปรับปรุงแล้วนี้ได้นำไปใช้กับนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีอีกครั้งหนึ่งในปีต่อมา เพื่อให้ นักศึกษาเหล่านั้นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้น เมื่อปรับปรุงแก้ไขบทเรียนแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนโมดูลของนักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า บทเรียนโมดูลนี้มีประสิทธิภาพในการนำไปใช้สอนผู้ใหญ่นี้มีความสามารถในการอ่านได้อย่างเหมาะสม

สภาราตา (Sbarata. 1975 : 1280 - A) ได้ศึกษาเรื่องบทเรียนโมดูลที่ใช้ประกอบในการสอนเรื่องความแก่นักศึกษาปีที่ 1 แห่งมหาวิทยาลัยบอสตัน ซึ่งเรียนวิชาการศึกษา โดยสร้างบทเรียนโมดูลขึ้น 5 ชุด ได้แก่ การเล่นเกมภาษา ประสพการณ์ส่วนตัว เทคนิคในการเขียนงาน ศึกษาค้นคว้าวิจัย การเขียนในเชิงโต้แย้ง และการเขียนวิจารณ์ ผู้วิจัยได้นำบทเรียนโมดูลไปใช้กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นได้เรียนด้วยการอ่านและการทำแบบฝึกหัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถทั่วไปในการเขียนเรียงความ เขียนโครงสร้างของประโยคและเขียนส่วนประกอบของประโยคได้ดีมาก มีประสิทธิภาพการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บรักเกอร์ (Brucker. 1977 : 4294 - A) ศึกษาเรื่อง บทเรียนโมดูลวิชาศิลปะทางภาษา (Language Arts) โดยใช้บทเรียนโมดูลเพื่อเป็นการเตรียม

ครูที่จะสอนในระดับประถมศึกษา บทเรียนโมดูลมีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การฟัง การก่อกลายมือ การสะกดคำ เมื่อนำไปทดลองกับนักศึกษาคู 37 คน แห่งมหาวิทยาลัยอาร์โฮนา ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักศึกษาคูประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และมีทัศนคติ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการฟัง การก่อกลายมือ และการเขียนตัวสะกดได้ดีมาก

เบนเนตต์ (Bennett. 1977 : 7582 - A) ศึกษาเรื่อง การสร้างบทเรียนโมดูลที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นอุปกรณ์ช่วยในการสอนอ่านสำหรับครูในระดับมัธยมศึกษา จุดมุ่งหมายของการสร้างบทเรียนโมดูลเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ที่จะช่วยในการจัดเตรียมการสอนภาษาให้มีประสิทธิภาพและได้ผลดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษเบื้องต้น และเป็นเครื่องมือช่วยการเรียนการสอนอ่านในโรงเรียน บทเรียนที่สร้างขึ้นนี้เป็นบทเรียนที่ใช้ในการแนะนำทักษะการอ่านของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยนำบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคูที่จะไปสอนในระดับมัธยมศึกษา ผลการทดลองปรากฏว่าบทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นนี้ได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและมีเจตคติที่ดี บทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพในการใช้ร้อยละ 80 และบางบทเรียนก็มีประสิทธิภาพในการใช้สูงถึงร้อยละ 90

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า บทเรียนโมดูลเป็นบทเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าหรือเท่ากับการเรียนการสอนแบบปกติ และนักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเรียนโมดูลสามารถใช้ในการเรียนการสอนวิชาว่าด้วยเรื่องของทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาให้ความหมายของเจตคติไว้หลายประการ ดังนี้
 เชกักก์ โฆวาสินธุ์ (เชกักก์ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มนั้นที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (socialization) ซึ่งเจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีที่มีสิ่งเรานั้นเป็นสิ่งที่เร้าทางสังคม

ประภา เจริญ สุวรรณ (ประภา เจริญ สุวรรณ 2520 : 3) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่เรื้อรังที่จะมีปฏิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

องค์ประกอบของเจตคติ

องค์ประกอบของเจตคตินั้นมีอยู่ 3 ประการ ทั้ง 3 ประการนี้มีความสัมพันธ์กันมาก บางครั้งจะแยกไม่ออกอย่างเด็ดขาด ประภา เจริญ สุวรรณ (ประภา เจริญ สุวรรณ 2520 : 3 - 4) อธิบายถึงองค์ประกอบของเจตคติไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (cognitive component) ให้ความหมายคือเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (affective component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึก อีกตัวหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในทางบวก และมีความรู้สึกด้านลบ ตามลำดับต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (behavioral component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในการปฏิบัติ หรือตัวมีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติ หรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อมูลกว้าง ๆ มาประกอบการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุญแจรัตนารามวิทยาคม อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 227 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุญแจรัตนารามวิทยาคม อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 66 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จัดกลุ่มตามระดับความสามารถทางภาษา โดยใช้แบบทดสอบ การใช้ภาษา/ก ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทดสอบกับนักเรียนทั้งหมด จำนวน 227 คน นำผลการสอบมาจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มสูง จำนวน 73 คน กลุ่มปานกลาง จำนวน 79 คน และกลุ่มต่ำ จำนวน 75 คน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย เท่า ๆ กัน จึงได้สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ มาระดับละ 22 คน รวม 66 คน ต่อจากนั้นในแต่ละระดับได้สุ่มอย่างง่ายเพื่อจัดเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ระดับละ 11 คน ในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ระดับความสามารถทางภาษา	จำนวนนักเรียน	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
สูง	11	11
ปานกลาง	11	11
ต่ำ	11	11
รวม	33	33

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บกักเก็บข้อมูลได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน มี 2 แบบ คือ
 - 1.1 บทเรียนโมดูล เรื่อง การเขียนเรียงความ
 - 1.2 แผนการสอนตามปกติ เรื่อง การเขียนเรียงความ
2. แบบทดสอบ มี 2 ชนิด คือ
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา
 - 2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
3. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

การสร้างบทเรียนโมดูล เรื่อง การเขียนเรียงความ

บทเรียนโมดูลที่ใช้ในการทดลองเก็บกักเก็บข้อมูลนี้ เป็นบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย
 การเขียน 1 ท 041 สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกเนื้อหาสำหรับสร้างบทเรียนโมดูล

ในการเลือกเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้หัวข้อของเนื้อหาจากแบบเรียน และ คู่มือครูวิชาการเขียน 1 ท 041 จากหนังสือ 4 เล่ม ของผู้เขียน 5 คน ได้แก่ กุหลาบ มลลิกะมาส และวิพุธ โสวางค์ วลัยรัตน์ อติแพทย์ สุทธิวงศ์ พงศ์ใหญ่ และเสนีย์ วิลาวรรณ โดยแบ่งเนื้อหาเรื่องการเขียนเรียงความ เป็นหน่วยย่อยได้ 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ	จำนวน 3 คาบ
หน่วยที่ 2	การวางโครงเรื่อง	จำนวน 1 คาบ
หน่วยที่ 3	การเขียนย่อหน้า	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 4	การเขียนแสดงความรู้สึก	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 5	การเขียนแสดงการมองเห็น	จำนวน 2 คาบ
หน่วยที่ 6	การเขียนเรียงความที่ดี	จำนวน 2 คาบ

เนื้อหาทั้งหมดนี้ ใช้เวลารวม 12 คาบ คาบละ 50 นาที

2. ขั้นตอนการสร้างบทเรียนโมดูล ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและขอบข่ายเนื้อหา หนังสือแบบเรียน คู่มือครูวิชาการเขียน 1 ท 041 และหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์ภารกิจ (task analysis) โดยตั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

2.3 สร้างบทเรียนโมดูลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้ศึกษาจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบทเรียนโมดูล โดยสร้างตามแนวการเขียนบทเรียนโมดูลของ ชมพันธุ์ ภูษธร ณ ออยุธยา บทเรียนโมดูลนี้มีองค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล
2. จุดมุ่งหมาย

3. ความรู้พื้นฐาน
4. การประเมินผลเบื้องต้น
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. การประเมินผลหลังการเรียนรู้
7. การเรียนซ่อมเสริม

2.4 นำบทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

2.5 นำบทเรียนมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 ทดลองใช้บทเรียนโมดูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

2.6.1 ทดลองกับกลุ่มเล็ก โดยนำบทเรียนโมดูลทดลองใช้กับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประชาราชวรอุบลรัตน์ อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน เพื่อแก้ไขภาษาในเอกสารบางตอน แก้ไขคำอธิบายกิจกรรมในบัตรคำสั่งให้ชัดเจน และปรับทั้งกิจกรรมและเวลาให้เหมาะสม

2.6.2 ทดลองภาคสนาม หลังจากปรับปรุงแก้ไขบทเรียนโมดูลแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มใหม่ไม่เคยเรียนบทเรียนโมดูลมาก่อน เพื่อพิจารณาว่า บทเรียนโมดูลนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนเรียงความดีขึ้น โดยเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้ ปรากฏ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนโมดูล

จากการใช้บทเรียนโมดูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน 3 ระดับ คือ ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่า การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลทำให้ความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนทั้ง 3 ระดับสูงขึ้น ดังผลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนและหลังการเรียนรู้
ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ

	กลุ่มสูง			กลุ่มปานกลาง			กลุ่มต่ำ		
	$\bar{X}$	S.D.	t	$\bar{X}$	S.D.	t	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการเรียนรู้	51.85	6.82	7.49 ^{**}	44.67	15.79	3.86	39.30	4.86	8.57 ^{**}
หลังการเรียนรู้	75.67	8.04		65.91	9.17		68.33	10.13	

จากตาราง 2 แสดงว่า การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลทำให้ความสามารถด้าน
การเขียนเรียงความ ของนักเรียนทั้ง 3 ระดับ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวางแผนการสอนตามปกติ

ผู้วิจัยใช้แผนการสอนของเขตการศึกษา 1 และคู่มือครูวิชาการเขียน 1 พ 041
เป็นแนวทาง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ และขอบข่ายของเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาลักษณะ และกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูล
ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 แผน ทั้งหมด 12 คาบ ดังนี้

แผนการสอนที่ 1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ	จำนวน 3 คาบ
แผนการสอนที่ 2	การวางโครงเรื่อง	จำนวน 1 คาบ
แผนการสอนที่ 3	การเขียนย่อหน้า	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 4	การเขียนแสดงความรู้สึก	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 5	การเขียนแสดงความคิดเห็น	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 6	การเขียนเรียงความที่ดี	จำนวน 2 คาบ

2. ศึกษาแผนการสอนของเขตการศึกษา 1 และภูมิอครุวิชา การเขียน 1
ท 041 แล้วกำหนดสิ่งต่อไปนี้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นดำเนินการสอน

ขั้นสรุป

สื่อการเรียนการสอน

การประเมินผล

3. สร้างแผนการสอน ทั้ง 6 แผน

4. นำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้สอนกลุ่มควบคุม

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างข้อสอบการเขียนเรียงความ จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

2. ศึกษาเกณฑ์การตรวจและการให้คะแนนจากเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ เป็นแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียน เรื่อง "เพื่อน" เพื่อใช้ทดสอบประเมินผลเฉพาะกลุ่มทดลอง ทั้งนี้เป็นไปตามองค์ประกอบของการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล และแบบทดสอบประเมินผลหลังการเรียน เรื่อง "ความฝันของข้าพเจ้า" เพื่อใช้ทดสอบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มีวิธีการกำหนดหัวข้อเรื่อง ดังนี้

3.1 กำหนดหัวข้อเรื่อง โดยการสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทย และพิจารณาเรื่องที่กว้าง ๆ เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน เรื่องที่นักเรียนสนใจและใกล้ตัว ใ้ 10 เรื่อง ดังนี้

เพื่อน

ความฝันของข้าพเจ้า

ครูในความคิดของข้าพเจ้า

อาชีพที่ข้าพเจ้าอยากทำ

อนาคตของข้าพเจ้า

นักเรียนที่ข้าพเจ้าอยากให้

ความสุขที่แท้จริงของวัยรุ่น

โรงเรียนของฉัน...วัน

ครอบครัวของฉัน

หนังสือ ที่ ชอบ

3.2 นำหัวข้อทั้ง 10 เรื่อง ให้ผู้เข้ารับการสนทนาไทย 3 คน ศึกษาค้นหาความเหมาะสมและความยากง่าย และคัดเลือกไว้ 4 เรื่อง ได้แก่

เพื่อน

ความฝันของข้าพเจ้า

อาชีพที่ข้าพเจ้าอยากทำ

อนาคตของข้าพเจ้า

3.3 นำหัวข้อทั้ง 4 เรื่อง ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระราชกรณียกิจ อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน เลือกหัวข้อเรื่อง ที่นักเรียนอยากเขียนเรื่องความประทับใจเรื่องเดียว และผู้วิจัยใช้หัวข้อเรื่องที่นักเรียนเลือกมากที่สุดมาใช้เป็นหัวข้อเรื่องในแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ และ หลังการเรียนรู้ คือ เรื่องเพื่อน และความฝันของข้าพเจ้า ตามลำดับ

4. นำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เลือกเรียนวิชานี้มาแล้วในโรงเรียนทุนที่จุฬารามวิทยาคม ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการกำหนดความยาว เวลาในการเขียน และความชัดเจนของคำอธิบายในแบบทดสอบ

5. นำเรียงความที่นักเรียนเขียนมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจ 3 คน เพื่อปรับปรุงคำชี้แจงการตรวจเรียงความให้ชัดเจนขึ้น และเพิ่มรายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนน

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยมีสำหรับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากหนังสือ การวัดทัศนคติและบุคลิกลักษณะ ของ เป็กกัทท์ โฉวสินธุ์ (เป็กกัทท์ โฉวสินธุ์ 2520 : 38 - 70) และหนังสือ ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 27 - 32) และศึกษาแบบสอบถามของมณฑิร พรหมประพันธ์ เป็นแนวทางด้วย

2. สร้างข้อความที่แสดงลักษณะของเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล นำข้อความที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขด้านการใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น เก็บเก็บข้อความให้ครอบคลุม ชัดเจน

3. กำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แก่ข้อความ ตามเกณฑ์ดังนี้

3.1 ข้อความเป็นทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

3.2 ข้อความเป็นทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

ตัวอย่าง แบบสอบถามเจดกคิต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

โปรดทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องว่างทางขวามือ เพียงช่องใดช่องหนึ่ง
ตามความรู้สึกของนักเรียนดังต่อไปนี้

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความ รู้สึกว่ 0. นักเรียนสามารถเรียน ได้รวดเร็วขึ้น	$\checkmark$				

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
ประชากรบูรณูปถัมภ์ อำเภอห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน ที่ผ่านการเรียน
โดยใช้บทเรียนโมดูลมาแล้ว

5. นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์

5.1 หากค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจดกคิต่อการสอนโดยใช้
บทเรียนโมดูล โดยใช้ $t - test$ ทดสอบความแตกต่างระหว่างรายเฉลี่ยความเห็น

ในแต่ละข้อของนักเรียน แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.96 ขึ้นไป
ไว้ 24 ข้อ

5.2 นำแบบสอบถามวัดเจตคติที่จัดทำไว้ 24 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
อีกครั้ง แล้วจึงหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองเป็นแบบ
2 × 3 Factorial Design (จำนวน สายยถ์ และอังกษ ฝายยถ์ 2524 : 233)
จึงมีลักษณะรูปแบบการทดลอง ดังตาราง 3

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

ระดับความสามารถทางภาษา	วิธีสอน		รวม
	บทเรียนโมดูล	แบบปกติ	
สูง	11	11	22
ปานกลาง	11	11	22
ต่ำ	11	11	22
รวม	33	33	66

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทดสอบก่อนการเรียน โดยเขียนเรียงความ เรื่อง
"เพื่อน" เพื่อนำคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนการเรียน ไปเปรียบเทียบกับ
กับคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความหลังการเรียน

2. ผู้วิจัยสอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาสอนเท่ากัน แต่ใช้วิธีสอนแตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มทดลอง ดำเนินการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

กลุ่มควบคุม ดำเนินการสอนตามปกติ

3. หลังจากสอนทั้ง 12 คาบแล้ว ทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ จากเรื่อง "ความฝันของข้าพเจ้า" เพื่อเป็นคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความ หลังการเรียน ของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4. การตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความ ใช้วิธีการตรวจตามคำชี้แจง การตรวจเรียงความ (ภาคผนวก ข) โดยมีผู้ตรวจ 3 คน และหาความเชื่อมั่น การจัดอันดับของผู้ตรวจ 3 คน โดยคำนวณจากสูตรสหสัมพันธ์ของเคนเดล (Kendel) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (coefficient of concordance = w) (ลัชน ศายยถ และอังคณา ศายยถ 2528 : 176) โดยให้ค่า w เท่ากับ .82 ซึ่งการตรวจครั้งนี้มีความเชื่อมั่นได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทาง (two - way analysis of variance) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียน กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนต่างกัน และมีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

2. ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

สถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย จำนวนจากสูตร (ล้วน สายยศ และ
อังกणा สายยศ 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน จำนวนจากสูตร (ล้วน สายยศ
และอังกणा สายยศ 2528 : 63)

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.3 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ โดยใช้
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทาง (two - way analysis of variance)
กึ่งตารางสรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนกึ่งที่ (ล้วน สายยศ และอังกणा สายยศ
2528 : 104)

แหล่งของ ความแปรปรวน	SS	df	MS	F
วิธีสอน	SSR	$r - 1$	$\frac{SSR}{dfR}$	$FR = \frac{MSR}{MRE}$
ระดับความสามารถทางภาษา	SSC	$c - 1$	$\frac{SSC}{dfC}$	$FC = \frac{MSC}{MSE}$
ปฏิสัมพันธ์	SS(RC)	$(n - 1)(c - 1)$	$\frac{SS(RC)}{df(RC)}$	$F(RC) = \frac{MS(RC)}{MSE}$
ความคลาดเคลื่อน	SSE	$rc(n - 1)$	$\frac{SSE}{dfF}$	
รวม	SST	$rcn - 1$		

✓ 1.4 เปรียบเทียบเจตคติต่อบทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษากำกัน โดยใช้สูตร one - way ANOVA (ล้วน สายยงต์ และ อังคณา สายยงต์ 2528 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (mean square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หากค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน ใช้สูตร สัมพันธ์ของเคนเดล (Kendel) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (coefficient of concordance = w) (ล้วน สายยงต์ และอังคณา สายยงต์ 2528 : 176)

$$W = \frac{12S}{K^2(n^2 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมความเบี่ยงเบนของอันดับที่เบี่ยงเบนออกจากอันดับเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้จัดอันดับ
	n	แทน	จำนวนสิ่งของที่ถูกจัดอันดับ

✓ 2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติจากใ้ก่อนทเรียนโมดูล
ใช้วิธีการแจกแจงแบบที (t - distribution) (ส่วน สายยงต์ และอังคณา สายยงต์
2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการสอน
โดยใช้บทเรียนโมดูล ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) (ส่วน สายยงต์
และอังคณา สายยงต์ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

- เมื่อ
- α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 - n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 - S_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 - S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการใช้บทเรียนโมดูล
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม
3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

ผลการใช้บทเรียนโมดูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนโมดูล โดยการประเมินผลงานของนักเรียนในแต่ละบทเรียนทั้ง 6 หน่วย โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1. ตอบได้เนื้อหาสาระครบถ้วน ชัดเจน	30 คะแนน
2. เขียนใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง	30 คะแนน
3. ลำดับความไม่สับสนวุ่นวาย	10 คะแนน
4. เสนอความคิดในทางที่ดี มีประโยชน์ มีเหตุผลประกอบ	10 คะแนน
5. สะกดคำ วางรูปวรรณยุกต์ถูกต้อง	10 คะแนน
6. ลายมืออ่านง่ายและสะอาดเรียบร้อย	10 คะแนน

ผู้วิจัยประเมินผลงานตามเกณฑ์คือ ถ้าได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในระดับดีมาก ได้ร้อยละ 70 ขึ้นไปอยู่ในระดับดี และได้ร้อยละ 60 ขึ้นไปอยู่ในระดับพอใช้ ผลดังกล่าวเสนอในตาราง 4 - ๑ ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 1
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ก		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บอกความหมาย องค์ประกอบของ เรียงความและลักษณะของ เรียงความที่ดี	8	24.24	25	75.75	-	-
2. บอกหลักการเลือกเรื่อง หลักการ ตั้งชื่อเรื่อง พิจารณาขอบข่ายชื่อเรื่อง และตั้งชื่อเรื่องได้	8	24.24	21	63.63	4	12.12
3. บอกความสำคัญของ คำนำ บทสรุป ลักษณะของคำนำที่ดี และบทสรุปที่ดี พร้อมทั้งรวบรวมตัวอย่างคำนำและ บทสรุปที่ดี	8	54.54	15	45.45	-	-
4. หาตัวอย่างโวหารต่าง ๆ และบอก ได้ว่าเป็นโวหารชนิดใด	25	75.75	7	21.21	1	3.06

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดีใน
พฤติกรรมที่ 1 พฤติกรรมที่ 2 ร้อยละ 75.75 และ 63.63 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่ 3
พฤติกรรมที่ 4 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดีมาก ร้อยละ 54.54 และ
75.75 ตามลำดับ

ตาราง 5 จำนวนและอัตราร้อยละ ของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 2
การวางโครงเรื่อง

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ดี		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บอกลักษณะโครงเรื่องที่ดี และวิธี วางโครงเรื่อง	8	24.24	25	75.75	-	-
2. วางโครงเรื่องได้	7	21.21	17	51.51	9	27.27

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี
ในพฤติกรรมที่ 1 และพฤติกรรมที่ 2 ร้อยละ 75.75 และ 51.51 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 3
การเขียนย่อหน้า

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ดี		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บอกความหมาย ประโยชน์ และ ลักษณะที่ดีของย่อหน้าได้	11	33.33	22	66.66	-	-
2. สรุปความคิด หรือจับใจความสำคัญ ของย่อหน้า และบอกวิธีการเขียน ขยายความได้	8	24.24	14	42.42	11	33.33
3. เขียนขยายความให้ได้ 1 ย่อหน้า	5	15.15	11	33.33	17	51.51

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี
ในพฤติกรรมที่ 1 พฤติกรรมที่ 2 ร้อยละ 66.66 และ 42.42 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรม
ที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับพอใช้ ร้อยละ 51.51

ตาราง 7 จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 4
การเขียนแสดงความรู้สึก

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ดี		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เขียนประโยคจากคำ หรือข้อความ ที่ให้อารมณ์ ความรู้สึก	14	42.42	15	45.45	4	12.12
2. ใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง ตามธรรมเนียมนิยม	23	69.69	9	27.27	1	3.06
3. เขียนเรียงความแสดงความรู้สึก จากภาพ	3	9.09	15	45.45	15	45.45

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี
ในพฤติกรรมที่ 1 ร้อยละ 45.45 บรรลุจุดมุ่งหมายระดับดีมาก ในพฤติกรรมที่ 2 ร้อยละ
69.69 ส่วนพฤติกรรมที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี และพอใช้
จำนวนเท่ากัน ร้อยละ 45.45

ตาราง 8 จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 5
การเขียนแสดงความคิดเห็น

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ดี		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พุฒแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล	7	21.21	14	42.42	12	36.36
2. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องราวในชีวิตประจำวันได้	3	9.09	11	33.33	19	57.57

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี
ในพฤติกรรมที่ 1 ร้อยละ 42.42 และบรรลุจุดมุ่งหมายระดับพอใช้ ในพฤติกรรมที่ 2
ร้อยละ 57.57

ตาราง 9 จำนวนและอัตราร้อยละของนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายในหน่วยที่ 6
การเขียนเรียงความที่ดี

ระดับการบรรลุจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม	ดีมาก		ดี		พอใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บอกลักษณะเรียงความที่ดี และ ลักษณะของคำนำ และบทสรุปที่ดี	11	33.33	22	66.66	-	-
2. เขียนคำนำ หรือเขียนเปิดเรื่องได้	4	12.12	8	24.24	21	63.63
3. เขียนสรุป หรือ ปิดเรื่องได้	4	12.12	11	33.33	18	54.54
4. เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่ วางไว้ได้	3	9.09	8	24.24	22	66.66

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับดี
ในพฤติกรรมที่ 1 ร้อยละ 66.66 บรรลุจุดมุ่งหมายระดับพอใช้ ในพฤติกรรมที่ 2
พฤติกรรมที่ 3 ร้อยละ 63.63 และ 54.54 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมที่ 4 นักเรียน
ส่วนใหญ่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายระดับพอใช้ ร้อยละ 66.66

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากการทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม ดังตาราง 10

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	ระดับความสามารถทางภาษา	N	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	สูง	11	75.67	8.04
	ปานกลาง	11	65.91	9.16
	ต่ำ	11	68.33	10.13
	รวม	33	69.97	29.43
กลุ่มควบคุม	สูง	11	71.27	9.21
	ปานกลาง	11	70.39	13.76
	ต่ำ	11	67.12	12.08
	รวม	33	69.59	34.79

จากตาราง 10 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความ โดยเฉลี่ยใกล้เคียงกับกลุ่มควบคุม
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความโดยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง ได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความโดยเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มควบคุม

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ ได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความโดยเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากความแตกต่างดังตาราง 10 นำมาทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
วิธีสอน	106.57	1	106.57	0.12
ระดับความสามารถทางภาษา	1799.51	2	899.75	0.954
ปฏิสัมพันธ์	2716.62	2	1358.31	1.440
ความคลาดเคลื่อน	55635.61	59	942.98	
รวม	56470.99	64	1022.63	

$$F_{.05} (1, 59) = 4.00$$

$$F_{.05} (2, 59) = 3.15$$

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการเขียนเรียงความ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการเขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามวัดเจตคติ ซึ่งใช้ทดสอบกับกลุ่มทดลอง จำนวน 33 คน จำแนกตามระดับความสามารถทางภาษา ดังตาราง 12

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ

ระดับความสามารถทางภาษา	N	$\bar{X}$	S.D.
สูง	11	89.18	14.21
ปานกลาง	11	95.64	9.77
ต่ำ	11	97.00	9.92
รวม	33	93.94	11.65

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล สูงกว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง และสูง ส่วนนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลต่ำสุด เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างดังกล่าว จึงใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนตรวจสอบ ดังตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียน
โมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ

แหล่งตัวแปร	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	383.70	2	191.85	1.45
ภายในกลุ่ม	3958.18	30	131.94	
รวม	4341.88	32		

$$F_{.05} (2, 30) = 3.32$$

จากตาราง 13 แสดงว่า คะแนนเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีความสำคัญทางสถิติ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับ การสอนตามปกติ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย และ ผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับ การสอนตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน จากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับ การสอนตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติ มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความ แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน และเรียนจากการสอนที่ต่างกัน มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยบรจก อําเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 66 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 33 คน กลุ่มควบคุม 33 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้
 - 2.1 บทเรียนโมดูล เรื่อง การเขียนเรียงความ
 - 2.2 แผนการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเรียงความ ซึ่งเป็น การสอนตามปกติ
 - 2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ เป็นแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะข้อสอบเป็นแบบอัตนัย มี 2 ฉบับ คือ แบบประเมินผลก่อนการเรียน และแบบประเมินผลหลังการเรียน
 - 2.4 แบบสอบถามเจตคติต่อการสอนโดยิใช้บทเรียนโมดูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 24 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีค่าความเชื่อมั่น .93 และค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.16 - 5.71
3. การดำเนินการทดลอง
 - 3.1 ให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ทดสอบก่อนการเรียน ด้วยแบบทดสอบ ก่อนการเรียน
 - 3.2 ผู้วิจัยสอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยิใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาสอนเท่ากัน กลุ่มทดลองสอนโดยิใช้บทเรียนโมดูล กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ
 - 3.3 เมื่อจบบทเรียน ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรียงความ และกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามวัด เจตคติต่อการสอนโดยิใช้บทเรียนโมดูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ ข้อ 2 ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทาง (two - way analysis of variance) ส่วนสมมติฐานข้อ 3 ใช้ one - way ANOVA

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับ นักเรียน ที่เรียนจากการสอนตามปกติ มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เก็บไปถามสมมติฐาน
2. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับ การสอนตามปกติ มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เก็บไปถามสมมติฐาน
3. เจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เก็บไปถามสมมติฐาน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. การใช้บทเรียนโมดูล
2. ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ทั้งกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
3. เจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

1. การใช้บทเรียนโมดูล

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า เมื่อเรียนจากการสอนโดยการใช้บทเรียนโมดูลแล้ว นักเรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ การสอนโดยการใช้บทเรียนโมดูล มีการกำหนดและบอกให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะเรียนทุกหน่วย หรือทั้งมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย การกำหนดเกณฑ์ และบอกให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทำให้นักเรียนช่วยตนเอง ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย การกำหนดเกณฑ์ และการบอกจุดมุ่งหมายให้นักเรียนรู้นี้ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ 2524 : 4) อธิบายว่า เป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนเพื่อรอบรู้ ในบทเรียนได้จัดกิจกรรมไว้มากมาย มีทั้งกิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก เพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจ ความสนใจของแต่ละบุคคล และยังมีสื่อต่าง ๆ ประกอบบทเรียนอีกด้วย ทั้งกิจกรรมและสื่อต่างก็เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดความรู้ ความคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียน บทเรียนโมดูลฝึกทักษะการเขียนเรียงความนี้ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้เรียน ในแต่ละหน่วยย่อมมีการเรียงลำดับเหตุการณ์จากง่ายไปหายาก จึงทำให้จำนวนนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายของพฤติกรรมแรก ๆ อยู่ในระดับที่มาก และ ดี ก่อนข้างสูง ตัวอย่างเช่น ในหน่วยที่ 2 พฤติกรรมที่ 1 คือ บอกลักษณะโครงเรื่อง และในหน่วยที่ 3 พฤติกรรมที่ 1 คือ บอกความหมายประโยชน์ และลักษณะที่ดีของย่อหน้าไว้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมแรก ๆ มักเป็นข้อเท็จจริง ความรู้ ความจำ จึงง่ายต่อการตอบ ยังไม่ต้องอาศัยทักษะการคิดมากนัก ส่วนพฤติกรรมหลังสุดของแต่ละหน่วย มีจำนวนนักเรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายอยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างสูง ตัวอย่างเช่น หน่วยที่ 3 พฤติกรรมที่ 3 คือ เขียนย่อหน้าให้ได้ 1 ย่อหน้า หน่วยที่ 4 พฤติกรรมที่ 3 คือ เขียนเรียงความแสดงความรู้สึกจากภาพ หน่วยที่ 5 พฤติกรรมที่ 2 คือ เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันได้ และหน่วยที่ 6 พฤติกรรมที่ 4 คือ เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่วางไว้ให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมสุดท้ายของหน่วยที่ 6 มีจำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับดีมาก อัตราร้อยละ น้อยที่สุด และอยู่ระดับพอใช้ อัตราร้อยละสูงสุด รองลงมาเป็นพฤติกรรมสุดท้ายของหน่วยที่ 5 ทั้งนี้เพราะ พฤติกรรมสุดท้ายของหน่วยที่ 5 และ หน่วยที่ 6 นั้นเป็น

การเขียนที่ยาก ต้องอาศัยความรู้ ข้อเท็จจริง หลักของเหตุผล ท้องใจและอ่านให้มาก ต้องรู้จักคิด เพื่อจะได้ข้อมูลมาประกอบการเขียน การฝึกเขียนหนึ่ง 2 หน่วยจำเป็นอย่างยิ่ง ที่นักเรียนต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่านี้

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนการเรียน และหลังการเรียน พบว่า คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความก่อนการเรียน แตกต่างจากหลังการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้วทำให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความสูงขึ้น นับว่าการสอนโดยใช้ บทเรียนโมดูลเพื่อฝึกทักษะการเขียนเรียงความใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับความสามารถ

จากการประเมินผลหลังการเรียน เมื่อเรียนจบทุกหน่วยแล้ว ทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนเรียงความสูงขึ้น แต่มีนักเรียนทำคะแนนถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 เพียง 7 คน ส่วนใหญ่ยังไม่ถึงเกณฑ์ แม้จะเรียนซ่อมเสริมแล้วก็ตาม ทั้งนี้เพราะ การเขียน เรียงความเป็นความสามารถด้านสังเคราะห์ ต้องอาศัยทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน เพื่อให้ได้ความรู้และความคิดที่จะนำมาเรียบเรียงให้เป็นภาษาที่ถูกต้อง สละสลวย การเขียน เรียงความเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึก แต่การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาเพียง 12 คาบ จึงทำให้ความสามารถด้านการเขียนเรียงความยังไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างไรก็ตาม ถ้าใช้หลักการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ผลการเรียนที่ถือว่า ผ่านเกณฑ์ คือ ร้อยละ 50 (กรมวิชาการ 2523 : 11) นักเรียน ที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลทุกคนสามารถบรรลุจุดประสงค์ตามเกณฑ์ ร้อยละ 50 ผู้วิจัยเชื่อว่า ถ้านักเรียนได้รับการฝึกเขียนโดยใช้บทเรียนโมดูลต่อไปคงจะทำให้คะแนน ความสามารถด้านการเขียนเรียงความถึงเกณฑ์ ร้อยละ 80

อย่างไรก็ตาม นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ทำให้นักเรียน มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษา ต่างกัน ทั้งกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

2.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ของนักเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณเฑียร พรหมประพันธ์ (มณเฑียร พรหมประพันธ์ 2522 : 80) ศรีวรรณ ช้อยหิรัญ (ศรีวรรณ ช้อยหิรัญ 2526 : 49 - 50) ประภากร จาญพจน์ (ประภากร จาญพจน์ 2528 : 48) และเมอร์ฟี (Murphy. 1975 : 6557 - A) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติ นักเรียนต่างก็มีความสามารถด้านการเขียนเรียงความใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะ กิจกรรมในบทเรียนโมดูลของงานวิจัยนี้ มีมากมายให้นักเรียนได้ปฏิบัติ และได้เลือกความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล เช่น ให้นักเรียนแข่งขันตอบปัญหา กีฬาและวิเคราะห์ตัวอย่างที่ดีเพื่อให้รู้แนวทางที่ถูกต้อง สักวาจากร่องรอยโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นการประมวลความคิด ช่วยกันจัดสรรและเลือกสรรความคิด หรือฝึกการวางโครงเรื่องจากเนื้อเรื่องที่ให้อ่าน ศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนซึ่งได้สรุปเนื้อหาที่สำคัญ ๆ ไว้ พร้อมทั้งมีแบบฝึกหัดเอกสาร เพื่อให้ นักเรียนได้ทดสอบตนเอง มีการฝึกเขียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 4 คน ช่วยกันระดมความคิดหาแนวทาง แล้วแยกออกเป็นกลุ่มละ 2 คน ช่วยกันเรียบเรียงถ้อยคำภาษาตามแนวความคิดนั้น ต่อจากนั้นกลับมารวมเป็นกลุ่มละ 4 คนเหมือนเดิม เพื่อพิจารณาถ้อยคำ ถ้อยคำภาษาที่ใช้แล้วรับใหม่ให้ดีที่สุด นักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนทั้ง 3 ระดับ ให้ความสนใจมาก นอกจากนี้ มีการฟังเพลงที่กำลังนิยม แล้วช่วยกันอภิปรายและเขียนแสดงความรู้สึกจากการฟังเพลงนั้น หรือดูภาพและแสดงบทบาทสมมติตามเหตุการณ์ในภาพ แล้วช่วยกันอภิปรายและเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ในการฝึกเขียนแสดงความคิดเห็นก็มีคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยพูดแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงเรียบเรียงเป็นภาษาเขียน กิจกรรมที่กล่าวมานี้ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้บริการทาง

สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อหน่าย เพราะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกิจกรรม เช่นบทบาทนักเรียนมากกว่าบทบาทครู ส่วนกิจกรรมการสอนตามปกตินี้แม้จะไม่มากมายหลากหลายเท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีกิจกรรมให้เลือก และยังคงเน้นบทบาทครูมากกว่าบทบาทนักเรียน เวลาทำกิจกรรมก็ทำเหมือนเล่นทุกคนตั้งขึ้นเรียน มีทั้งเป็นไปเพื่อการเรียนการสอนตามเอกัตถภาพ การสอนตามปกติแม้จะให้บรรยากาศไม่สนุกสนานเท่าการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล แต่เห็นการเรียนการสอนที่นักเรียนเคยชินอยู่แล้ว นักเรียนไม่ต้องปรับตัว ว่าย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

นอกจากกิจกรรมที่กล่าวแล้ว ในบทเรียนโมดูล ยังใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน เช่น ตัวอย่างเรียงความ คำนำ บทสรุป และย่อหน้าที่ดี เพลงที่กำลังได้รับความนิยม หนังสือ วารสารต่าง ๆ ภาพ เรื่องสั้น บัตรคำถาม และบัตรคำสั่ง เป็นต้น ในการสอนตามปกติก็มีสื่อต่าง ๆ ประกอบเช่นเดียวกันกับการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล แต่ไม่มีการใช้บัตรคำสั่งในการสอนตามปกติ การสอนโดยใช้บัตรคำสั่งเป็นสื่อนี้มีประโยชน์ดังที่ บรรเทา กิตติศักดิ์ (บรรเทา กิตติศักดิ์ ม.ป.ป. : 1) อธิบายว่า บัตรคำสั่ง มีประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และรายบุคคลก็ได้ เป็นการฝึกและปลูกฝังนิสัยการทำงานที่ดี ตลอดจนฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่ใช้สอนเรื่องกิจกรรมการสอน กิจกรรมบทบทเรียน กิจกรรมการฝึกทักษะต่าง ๆ และสามารถใช้นัดมเสริมได้อีกด้วย

ทั้งกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้ ความคิด และแนวทางในการเขียนดีขึ้น เมื่อนักเรียนมีความรู้ ความคิด และแนวทางในการเขียน จะไม่รู้สึกเบื่อ การเขียน แต่กลับมีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะแสดงออก ยินดี และเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งกิจกรรมและสื่อการสอนจัดว่าเก๋ไก๋เร้าให้เกิดแรงจูงใจอยากเขียน ให้เกิดความคิด และมีผลต่อความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ทั้งเช่นงานวิจัยของ เพ็ญศิริ ภักดิ์อุทรณ์ (เพ็ญศิริ ภักดิ์อุทรณ์ 2521 : 46 - 47) พบว่า การสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้าสามารถทำให้ความสามารถด้านการเขียนเรียงความสูงกว่าการสอนเรียงความที่ไม่ใช้สิ่งเร้า

หลังจากการเรียนการสอนแล้วมีการประเมินผลหลังการเรียน ถ้าพบว่า นักเรียนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จะมีการเรียนซ่อมเสริม นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เมื่อต้องซ่อมเสริม นักเรียนจะใช้เวลาเพิ่มเติมนอกเวลาปกติ ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล นักเรียนบางคนเรียนซ่อมเสริมช่วงพักกลางวันกับครู โดยใช้อัตราคำสั่ง หรือเอกสารต่าง ๆ หรือกับเพื่อนด้วยตนเอง บางคนก็นำไปศึกษาที่บ้าน ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เป็นการจัดการเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติ เมื่อต้องซ่อมเสริมก็ยังคงต้องเรียนจากครูโดยตรง ไม่มีกิจกรรมให้เลือกทำ เลือกปฏิบัติ เพราะการสอนตามปกติมิใช่เป็นการจัดการเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

อย่างไรก็ตาม การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น เอาใจใส่ต่อการทำกิจกรรม เพราะได้มีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ นักเรียนสามารถนำไปศึกษาที่บ้านก็ได้ และยังเป็นการเปลี่ยนบทบาทครูด้วย เน้นบทบาทนักเรียนมากกว่า

2.2 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาในระดับต่าง ๆ กัน พบว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแล้วมีความสามารถด้านการเขียนเรียงความใกล้เคียงกับการสอนตามปกติ อย่างไรก็ตาม นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความสูงกว่า อาจจะเนื่องเพราะนักเรียนมีโอกาสดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วย ซึ่งครูได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าและเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินความสามารถ ไม่ต้องใช้เวลาอันเกินไป นักเรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากกว่าที่เรียนตามปกติ ดังที่ เอนกกุล กริบลง (เอนกกุล กริแสง 2526 : 63 - 64) ได้อธิบายว่า การส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิธีหนึ่ง และยังตรงกับลักษณะของวัยรุ่นที่ใคร่รู้ ใคร่เรียน ชอบค้นคว้าหาความรู้ ชอบที่จะแสดงเหตุผลความรู้สึก และจินตนาการอีกด้วย นอกจากนี้ จากการวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง พบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้

ความเข้าใจในการเขียนเรียงความดีขึ้น สามารถเรียนรู้จากการเขียนเรียงความได้สะดวก รวดเร็ว และยังสามารถแสดงความสามารถในการเขียนได้เต็มที่อีกด้วย

นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษานกลาง เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้ บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติแล้ว ได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความ ใกล้เคียงกัน แต่นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ทำกว่าเล็กน้อยอาจเป็น เพราะ นักเรียนกลุ่มนี้พูดน้อย ค่อนข้างเขินอาย ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น ไม่ค่อยกล้า แสดงออก เมื่อต้องเรียนด้วยบทเรียนโมดูล ซึ่งมีกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนรู้จักคิดและใช้ ความคิดเพื่อจะได้แนวทางในการเขียน จึงได้ผลน้อยกว่าหรืออาจเป็นเพราะนักเรียนไม่เคยชิน ต่อการเรียนแบบใหม่ การปรับตัวก็อาจช้ากว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง

การแบ่งกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ แบ่งตามระดับความสามารถทางภาษา แต่งาวิจัย ของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2511 : 36) พบว่า นอกจากความสามารถ ด้านการใช้ภาษาแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ นั่นก็คือ สมรรถภาพความจำ ด้านเหตุผล ด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ ดังนั้น นักเรียนที่มีระดับ ความสามารถทางภาษานกลาง เมื่อเรียนจากการสอนตามปกติ มีความสามารถด้าน การเขียนเรียงความสูงกว่าเล็กน้อย จึงอาจมาจากสาเหตุปัจจัยอื่นก็ได้

อย่างไรก็ตาม นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษานกลาง เมื่อเรียนโดยใช้ บทเรียนโมดูลแล้ว สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยเช่นกัน และจากการ ทักทายวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความดีขึ้น และยังชอบวิธีเรียนด้วยบทเรียนโมดูลอีกด้วย

สำหรับนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ เมื่อเรียนจากการสอนโดยใช้ บทเรียนโมดูลแล้ว พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนเรียงความใกล้เคียงกับการสอน ตามปกติ แต่นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีแนวโน้มสูงกว่า ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจ เรียนช้ากว่าเพื่อน ก็สามารถใช้บทเรียนโมดูลทบทวน เพิ่มเติม ความรู้ในบางเรื่อง ในบางจุดมุ่งหมายได้ เกิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนใช้เวลาเรียนช้า และเร็วแตกต่างกันตามความสามารถของแต่ละบุคคล แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนช้า ใช้บทเรียนโมดูลจะได้ผลดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมตามระดับความสามารถของตน

ซึ่งอาจต้องใช้เวลามากกว่าผู้อื่น ผลการศึกษานี้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ของ แกรโรว์ (John B. Carroll's Model of School Learning) ซึ่งเสนอว่า ถ้าให้เวลาแก่นักเรียนแต่ละคนตามที่นักเรียนต้องการ เพื่อทำคะแนนให้ถึงเกณฑ์ และนักเรียนใช้เวลาในการเรียนอย่างจริงจังแล้ว นักเรียนสามารถทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Bloom, 1976 : 4) อีกประการหนึ่งที่เป็นสาเหตุให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนความสามารถด้านการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มปกติ อาจเป็นเพราะว่า ครูมีเวลาดูแลนักเรียนกลุ่มนี้มาก มีโอกาสแก้ไขเป็นรายบุคคล ให้กำลังใจ นักเรียนสามารถเข้าใจเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข ที่เห็นเช่นนี้เนื่องจาก บทเรียนโมดูลนั้น ช่วยลดเวลาพูดของครูให้น้อยลง มีเวลาใกล้ชิด เอาใจใส่นักเรียนที่บกพร่องด้านการเขียนได้มากขึ้น การที่ครูได้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องด้านการเขียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์สำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบรู้จริง ทำให้จริง จึง พรรณี ช. เจนจิต (พรรณี ช. เจนจิต 2528 : 89) ได้อธิบายว่า การแก้ไขข้อบกพร่องแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นลักษณะหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนแบบรู้จริง ทำให้จริงเป็นไปเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของแต่ละคน การจัดการเรียนการสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนบรรลุถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. เจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน

เมื่อพิจารณาคะแนนเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแล้ว นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ มีแนวโน้มของเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลสูงกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง และนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ ความเข้าใจในการเขียนเรียงความดีขึ้น และสนใจวิธีเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมาก

อย่างไรก็ตาม เจตคติของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง และปานกลาง ต่างก็มีเจตคติแนวโน้มที่ดีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะ การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน บทเรียนเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก

เป็นการกำหนดและบอกจุดมุ่งหมายให้ทุกหน่วย พร้อมทั้งมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเรียนโมดูลเพื่อฝึกการเขียนเรียงความ ซึ่งได้จัดกิจกรรมไว้มากมาย และสื่อต่าง ๆ ประกอบ ทั้งกิจกรรมและสื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดเพื่อใช้ในการเขียน และยังช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนาน และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นไปตามหลักการเรียนเพื่อรอบรู้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และต่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรส่งเสริมการสร้าง และการใช้บทเรียนโมดูลในวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป
2. ถ้ากระทรวงศึกษาธิการ จะมีการส่งเสริมการผลิตบทเรียนโมดูลในสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วจำเป็นอย่างยิ่งให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ เพื่อครูจะได้นำไปใช้สอน ก็จะเกิดการแบ่งเบาภาระในการสอนของครู และทำให้ครูรู้จัก ค้นคว้ากับวิธีการเรียนการสอนด้วยบทเรียนโมดูล และในที่สุดครูก็จะได้แนวทางคิดปรับปรุง หรือสร้างบทเรียนขึ้นใช้เอง
3. สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตครูในทุกๆ ระดับ ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการผลิต และการใช้บทเรียนโมดูลให้กว้างขวางขึ้น โดยจัดสอนนิสิต นักศึกษา ให้ผลิตบทเรียนโมดูลไปใช้เผยแพร่ยังสถานศึกษาต่าง ๆ ร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จัดฝึกอบรมครูประจำการให้รู้จักผลิตบทเรียนโมดูลขึ้นใช้
4. ผู้บริหารการศึกษา หรือ ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือ โรงเรียนต่าง ๆ ควรจะได้ร่วมมือกันเป็นกลุ่มในระดับอำเภอ จังหวัด หรือ ภาคการศึกษา เพื่อผลิตบทเรียนโมดูลขึ้นใช้ ซึ่งจะทำให้บทเรียนมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น การสร้างบทเรียนโมดูล มีหลายขั้นตอน และบทเรียนที่สร้างขึ้นต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งกำลังสมอง กำลังคนมาก

5. ครูวิชาภาษาไทยควรวางแผน และร่วมมือกันสร้างบทเรียนโมดูล นำไปใช้ใน ระดับต่าง ๆ และยังสามารถนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมได้ หรืออาจให้นักเรียนได้เรียน ในเวลาว่างนอกชั้นเรียนได้

6. ในการสร้างบทเรียนโมดูล ไม่ควรจัดกิจกรรมบังคับมากเกินไป จะทำให้รู้สึก ว่าถูกบังคับ ทำให้รู้สึกเบื่อ และไม่สนใจเท่าที่ควร เอกสารประกอบการเรียน ถ้ามีการวาดภาพ ประกอบคำบรรยาย ประกอบเนื้อหา จะช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อ มีการเ็นตัวอักษร ในตอน ที่สำคัญ จะช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญ สรุปความได้เร็วขึ้น ทำให้นักเรียนเข้าใจ ประเด็นของเนื้อหาดีขึ้นด้วย การสร้างบทเรียนโมดูล ไม่จำเป็นต้องเป็นบทเรียนด้วยตนเอง เท่านั้น แต่อาจใช้ครูสอนได้ตามปกติ เพียงแต่รู้จักกระบวนการที่หลากหลายมากขึ้น นักเรียนได้มี โอกาสเลือกกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจของตนเอง

7. บทเรียนโมดูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้นำไปทดลองสอนแล้วนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความดีขึ้น และสนใจการด้นโดยใช้ บทเรียนโมดูลด้วย แต่ถ้าจะมีการนำไปใช้ ครูควรศึกษาก่อนผู้สอน กำชับแจ้ง ขั้นตอนการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละหน่วยอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูต้องตรวจงานให้ทัน ห้องดูแลเอาใจใส่นักเรียน นอกจากนี้ ครูสามารถปรับเปลี่ยนสื่อต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแต่ละหน่วยได้ เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย และวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรนำบทเรียนโมดูล เรื่องการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปปรับปรุง แก้ไข และทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ในวิชาเลือกชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเปรียบเทียบ กับการสอนตามปกติ เพื่อกักษาผลว่า จะได้แตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการสร้างบทเรียนโมดูลวิชาภาษาไทย ทักษะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัย ได้ทำไว้แล้ว นำไปทดลองสอนเปรียบเทียบ กับการสอนตามปกติ ในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อ ศึกษาว่า ทักษะใดบ้างที่ใช้สอนบทเรียนโมดูล แล้วเกิดผลดีกว่าการสอนตามปกติ

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาว่า องค์ประกอบใดบ้างที่ช่วยให้การเรียนรู้การสอนได้ผลดี เช่น ลักษณะวิชา ระยะเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมแต่ละครั้ง กิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนนอกเวลาเสริม และบทบาทครู เป็นต้น

4. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนวีซีดี กับการสอนตามปกติ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิ่งกาญจน์ สรสุคนธ์ ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้วัดความรู้ทาง
ภาษา การวัดความสามารถในการเรียงความ วิทยานิพนธ์ กศ.ว. มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 80 หน้า อักษรนำ
- กุหลาบ วัลลภะวงศา และวิพุธ โฉมวงศ์ คู่มือภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1
สำนักพิมพ์อักษรมเจริญทัศน์ 2524, 98 หน้า
- _____ หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1 ปี ๓ ครั้งที่ 2
สำนักพิมพ์อักษรมเจริญทัศน์ 2525, 148 หน้า
- จันทิมา มรรคโชติกุล การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 219 หน้า
- ชลทัศน์ กุญชร ณ อยุธยา การฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน (Competency - based
Teacher Education) ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2528, 285 หน้า
- _____ เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2525, 116 หน้า
- ชวาล แพรัตกุล เทคนิคการเขียนข้อสอบ โรงพิมพ์สุทธา อักษรนำ 2520, 407 หน้า
- _____ เทคนิคการวัดผล โรงพิมพ์ครั้งที่ 5 วัฒพานิช 2516, 434 หน้า
- ชะอุ่ม วิบูลย์ศรี การสะท้อนผลการใช้คำคุณศัพท์ในการเขียนความเรียงแก่นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ค.ว. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519,
202 หน้า อักษรนำ
- ชำนาญ รอดเพ็ญชัย คู่มือสอบเรียงความ โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ 2523, 140 หน้า
- ชูชาติ แดดวง การเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับ ป.๓.๓.สูง
เรื่อง ราชาศัพท์ และคำสุภาพ โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ การตอบกับการสอนตามปกติ
วิทยานิพนธ์ กศ.ว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 204 หน้า
อักษรนำ

ชูศรี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์เจริญผล

2525, 270 หน้า

เจิดศักดิ์ โฆบาลินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ

จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า

โชติ เพชรชื่น "การสอนและการสอบเพื่อคัดเป็น" วารสารการวัดผลการศึกษา

6(17) : 11 - 18 กันยายน - ธันวาคม 2527

ฐะปะนีย์ นาคทรัพย์ บันทึกการค้นคว้าภาษาไทย กรุงเทพมหานคร 2518, 72 หน้า

ฐะปะนีย์ นาคทรัพย์ และประภาศรี สีหอำไพ ภาษาไทยสำหรับครู โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2520, 124 หน้า

ธีระ จิตร์จนะ การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่องไฟฟ้า โดยใช้บทเรียนโมเดล กับการสอนตามปกติ ปริชญานันท์ กอ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 74 หน้า อัดสำเนา

นันทา เนียมศรีจันทร์ การทดลองสอนเรื่องความชื้นประจักษ์ศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ฟลอร์สกริป

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 107 หน้า อัดสำเนา

นารี สาริกะภูติ เปรียบเทียบการสอนเรื่องความโดยใช้เทคนิคการแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง

กับการสอนเรื่องความแบบปกติ ระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง วิทยานิพนธ์

กอ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 130 หน้า อัดสำเนา

บรรเทา กิตติศักดิ์ "การสอนด้วยบัตรงาน" เอกสารหมายเลข 6 คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ม.ป.ป., 6 หน้า อัดสำเนา

บังอร ภูภิรมย์ขวัญ สถิติประยุกต์ทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทวีติการพิมพ์

2523, 200 หน้า

บุญชม ศรีสะอาด พัฒนาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2528, 291 หน้า

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม ชุมชมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย

2520, 109 หน้า

- ประกาศ จาญจน์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาหลักภาษาไทย เรื่อง
คำนาม โดยใช้ทริเจนโมเดล กับการสอนแบบธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนบางบ่อวิทยาคม จังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2528, 209 หน้า อุดສຳເນາ
- ประกาศ สวรรณ ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช
2520, 143 หน้า
- ประสิทธิ์ กาญจนกลอน การเขียนภาคปฏิบัติ ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
- ประณี นนทมาท สื่อการสอนเสริมภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ม.ป.ป., 10 หน้า อุดສຳເນາ
- ปรีชา ช่างขวัญยืน พื้นฐานของการใช้ภาษา ไทยวัฒนาพานิช 2517, 142 หน้า
- เปลื้อง น.นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 ม.ป.ท.,
2507, 342 หน้า
- แบบเรียงความ ไทยวัฒนาพานิช 2513, 169 หน้า
- ผะอบ โปะทะกฤษณะ ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน-การอ่าน-การพูด-การฟัง
และราชาศัพท์ สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น 2526, 234 หน้า
- พรพรรณ อารานูมาส สำนวนการเขียน บรรณกิจ 2519, 165 หน้า
- พรรณี ข. เจนจิต "การเรียนรู้แบบรู้จริงทำได้จริง" วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์
2 (ตุลาคม - ธันวาคม) 2528, หน้า 88 - 91
- พิศวาท ลัดคากุล การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียน
การสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2524, 223 หน้า อุดສຳເນາ
- เพ็ญศิริ ภักดีอุทธรณ์ เปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความ
ตามปกติในระดับชั้น ป.กศ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,
130 หน้า อุดສຳເນາ
- มณฑิรา พรหมประพันธ์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ทริเจนโมเดล กับการสอนตามปกติ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 345 หน้า อุดສຳເນາ

บุทา สงศิริ สุ.จิ.ป.ล. ภาษาไทย โรงพิมพ์ตำรวจ 2525, 212 หน้า

รวีวรรณ เทนอิสสระ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เวกเตอร์ ซึ่งสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอนกับการสอนปกติ ปรินทิพนิพนธ์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 180 หน้า อักสำเนา

รองรัตน์ อิกกรักดี และเกื้อก กุสุมา ณ อยุธยา วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม กรุงเทพฯ 2505, 182 หน้า

เรืองอุไร กุศลาสัย คำบรรยายประกอบวิชาภาษาไทย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ 2518, 148 หน้า

สวณ สายยศ และอังภา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

_____ หลักการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพฯ 2528, 314 หน้า

วรรณ แก้วแพรง คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา โอเดียนสโตร์ 2526, 304 หน้า

วรรณ บัวเกิด ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ก.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 100 หน้า อักสำเนา

วลัยรัตน์ อติแพทย์ คู่มือครูภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ 2528, 54 หน้า

_____ หนังสือเรียนภาษาไทย การเขียน 1 ท 041 กรุงเทพฯ 2526, 119 หน้า

วิชัย วงบัวใหญ่ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์ 2525, 246 หน้า

วิชาการ, กรม คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พุทธศักราช 2524 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา 2523, 111 หน้า

_____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพฯ จงเจริญการพิมพ์ 2520, 252 หน้า

_____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กรุงเทพฯ อมรินทร์การพิมพ์ 2523, 372 หน้า

วิชาการ, กรม หลักสูตรใหม่เอกสารแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา 2521 กรุงเทพฯ

เชื้อสรีดเอ็กเพรสศึกษาการพิมพ์ 2520, 22 หน้า

วัฒนา วิสเพ็ญ เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

ภาควิชาภาษาไทยและภาควิชาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม 2525, 329 หน้า

เวช มงคล การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การหาปริมาตรของ

รูปทรงเรขาคณิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโมเดล กับการสอนตามปกติ

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 166 หน้า

อัครสำเนา

ถวัลย์วรรณ ช้อยศิริ การเปรียบเทียบผลการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ด้วย

ชุดการสอนตามระบบการสอนของ Gagne' กับการสอนแบบบรรยาย ในระดับชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 4 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2526, 424 หน้า

อัครสำเนา

กิริภาณุจน์ โกสุมภ์ การเก็บเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้บทเรียนโมเดล กับการสอนตามปกติ ปริญญาโท

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 238 หน้า อัครสำเนา

กวิภรณ์ หอมสุวรรณ เปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้า กับการสอนเรียงความ

แบบปกติ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปริญญาโท ศก.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2521, 140 หน้า อัครสำเนา

สนม กรุฑเมือง การสอนทักษะ การใช้ภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโสต 2528, 347 หน้า

สนธิ หังทวี การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ โอเคียนดโคร์ 2529, 344 หน้า

สมถวิล วิเศษสมบัติ วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา อักษรบัณฑิต 2525, 326 หน้า

สมบุญ ธิกพงศ์ สมรรถภาพผลมองที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2511, 105 หน้า

สมพร มั่นตะสุตร การสอนภาษาไทย สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์ 2526, 302 หน้า
 สิทธา ภิณังกุล และคนอื่น ๆ การเขียน พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2516, 200 หน้า

สุกัล ภูมิประวัติ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโครงสร้างภาษาอังกฤษ เรื่อง กรรตุจาก และ
 กรรมาจก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนโมดูล กับการเรียน
 การสอนแบบบรรยาย ปรินญาภิเษก กต.ม. มหาวิทยาลัยเกรินกรินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 200 หน้า อัครสำเนา

สุจริต เพียรชอบ "ข้อก้ำหนดเกี่ยวกับการเขียนความเรียงในหลักสูตรมัธยมศึกษา"
เอกสารหมายเลข 2 คณะกรรตุการศตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย ม.ป.ป., 7 หน้า
 อัครสำเนา

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อนทรันทรย์ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
 ไทยวัฒนาพานิช 2522, 277 หน้า

สุทธิวงค์ พงศ์ไพบูลย์ การเขียน ไทยวัฒนาพานิช 2522, 179 หน้า

_____ หนังสือมือกรภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1 ไทยวัฒนาพานิช
 2524, 33 หน้า

สุทธิวงค์ พงศ์ไพบูลย์ และอุกม หนูทอง การเขียน 1 ไทยวัฒนาพานิช 2524, 134 หน้า

สุนันท์ กลโกสุม รูปแบบการสอนและปัญหาของการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 รายงานการวิจัยประกอบการศึกษารายวิชาหลักสูตร 773 มหาวิทยาลัยเกรินกรินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2526, 85 หน้า อัครสำเนา

สุนันทา ลัมอารีย์ การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนตามปกติ ปรินญาภิเษก กต.ม. มหาวิทยาลัย
 เกรินกรินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 272 หน้า อัครสำเนา

สุภาลักษณ์ พงษ์สุธรรม การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
เรื่อง เมตริกซ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบหน่วยการเรียนรู้
การสอน กับการสอนตามปกติ ปรินญาภิเษก กต.ม. มหาวิทยาลัยเกรินกรินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2523, 193 หน้า อัครสำเนา

เสนีย์ วิลาวรรณ การเขียน 2 วัฒนาพานิช 2524, 116 หน้า

_____ หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 041 การเขียน 1 วัฒนาพานิช 2524,
157 หน้า

องศา บุญเกิด เปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความตาม
ปกติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศก.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2521, 119 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การสอนภาษาไทยให้มีคุณภาพ
และอรรถกถาภาษาไทย หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2529, 173 หน้า

เอมกกุล กริแสง จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พณิชยโลก 2526, 217 หน้า

Allen, Mary J. and Yen Wendy M. Introduction to Measurement Theory.
Monterey, Calif., Brooks/Cole, 1979. 310 p.

Arena, Louis Anthony. "Linguistics and the Teaching of Composition :
The Use of a Clause Analysis Techniques and Limited Individual
Instruction to Improve Composition Skills," Dissertation
Abstracts International. 34(8) . 5138 - A, February, 1974.

Austin, Doris Edna. "Reading To Write The Effect of The Analysis
of Essays on Writing Skill in College Composition Classes,"
Dissertation Abstracts International. 45(3) . 771 - A, September,
1984.

Bennett, John A. "Development and Field - testing Reading Instruction
Proficiency Modules for In Service Teacher of Secondary Basic
English Reading Class," Dissertation Abstracts International.
37(12) . 7582 - A, June, 1977.

Bloom, Benjamin S. Human Characteristics and School Learning.
New York . McGraw-Hill Book Company, 1976. 284 p.

Brucker, Benjamin W. "Teacher Preparation in Elementary School
Language Arts The Development of Modular Approach," Dissertation
Abstracts International. 37(7) 4294 - A, January, 1977.

Butler, Jeffrey Jay. The Process of Composition : Model Strategies
and Sources. Dissertation Abstracts International. 37(10) 6454 - A,
April, 1977.

- Dodmond, Eris A. "An Investigation to Determine the Effectiveness of the Informal Classroom Reading Diagnosis and Correction Modules," Dissertation Abstracts International. 35(9) - 5985 - A, March, 1975.
- Dreussi, Rose Mary Edwards. "A Study of the Effects of Expressive Writing on Student Attitudes and Exposition," Dissertation Abstracts International. 37(5) 2806 - A, November, 1976.
- Dudenhefer, John Paul. An Experimental Study of Two Techniques of Composition Revision in a Developmental English Course for Technical Students. Dissertation Abstracts International. 36(11) : 7231 - A, May, 1976.
- Houston, W. Robert and others. Developing Instructional Modules : A Modular System for Writing Modules. Houston, Texas, College of Education, University of Houston, 1972. 137 p.
- Jobe, Ronald Albert. "Factors that Influence Children's Free Choices of Topics For Creative Writing," Dissertation Abstracts International. 35(12) 7592 - A, June, 1975.
- Lawrence, Gordon. Florida Modules on Generic Teacher Competencies : Module on Modules. Gainesville, Florida, University of Florida, 1975. 26 p.
- Murphy, Joseph A. "A Theoretical Basic for and The Development of a Modular for Training Teacher of Adult Reading," Dissertation Abstracts International 35(10) - 6557 - A, April, 1975.
- Rothstein, Robert Noah. "A Comparison of the Teaching of Composition Using Literature as a Model with a Program for the Writing of and Informal Essay," Dissertation Abstracts International. 31(6) 2622 - A, December, 1970.
- Sbarata, Phillip A. "A Flexible Modular System An Experiment in Teaching Freshman Composition," Dissertation Abstracts International. 36(3) . 1280 - A, February, 1975.
- Thomas, Freddy Lavel. "The Extent of the Relationship Between Reading Achievement and Writing Achievement Among College Freshmen," Dissertation Abstracts International. 37(10) 6320 - A, April, 1977.
- Walker, Brena Bain. "An Analysis of Six Basic Approaches to Teaching Freshman Composition," Dissertation Abstracts International. 35(8) - 5069 - A, February, 1975.

2

1

3

המאמר

4

ภาคผนวก ก

- คะแนนเรียงความของนักเรียน โดยผู้ตรวจ 3 คน
- คำอ่านาจาจำแนก (๓) เห็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
- อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง
- อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง
- อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ
- ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ

ตาราง 14 คะแนนเรียงความของนักเรียนซึ่งตรวจโดยผู้ตรวจ 3 คน

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
1	82	6	75	7	90	4
2	73	12	70	12	80	11
3	90	2	88	2	94	1
4	55	28	54	26	62	30
5	72	15	65	17	81	10
6	69	18	63	18	79	16
7	58	27	52	28	64	28
8	65	24	58	22	74	16
9	67	20	59	20	78	19
10	76	11	69	14	80	11
11	86	4	81	4	89	5
12	54	31	50	31	75	24
13	65	21	59	20	77	20
14	57	28	58	22	76	22
15	86	5	78	5	91	3
16	73	13	74	9	85	8
17	64	23	58	22	80	11
18	75	12	75	7	80	11
19	72	15	67	16	77	20

ตาราง 14 (ต่อ)

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
20	54	31	52	28	75	24
21	69	10	61	19	63	29
22	51	33	50	31	57	33
23	95	1	90	1	94	1
24	88	3	83	3	86	6
25	79	8	70	12	82	9
26	77	9	71	11	80	11
27	60	25	53	27	74	26
28	80	7	76	6	86	6
29	60	25	57	25	59	31
30	65	21	50	31	69	27
31	77	9	72	10	76	22
32	71	17	68	15	79	16
33	55	29	52	31	58	32

ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ = .82

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน
โดยใช้บทเรียนโมดูล

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{Y}$	S^2	
1	4.56	.26	3.87	.78	2.88
2	4.50	.40	3.75	.33	3.75
3	4.56	.26	3.69	.49	3.95
4	3.81	.89	3.12	.78	2.16
5	4.25	.46	3.37	.91	3.03
6	4.43	.26	3.50	.93	3.44
7	4.13	.25	3.25	.73	3.67
8	4.06	.32	3.25	.46	3.68
9	4.00	.40	3.31	.76	2.56
10	3.93	.73	2.81	1.09	3.30
11	4.38	.52	3.56	.80	2.83
12	4.50	.40	3.69	.50	3.38
13	4.38	.78	3.75	.47	2.25
14	4.19	.43	2.63	1.05	5.20
15	4.38	.38	3.56	.66	3.28
16	3.44	.66	2.56	.66	3.03
17	4.31	.36	3.63	.78	2.52
18	4.44	.40	3.56	.93	3.03
19	4.44	.53	3.44	.93	3.33

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
20	4.50	.53	3.81	.83	2.38
21	4.31	.36	2.94	.60	5.71
22	4.38	.52	3.56	.53	3.05
23	3.88	.79	2.75	1.00	3.42
24	4.56	.40	3.13	1.45	4.20

ตาราง 16 อัตราผ่านร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความ รู้สึกว่						
1. ได้รับความรู้ ความเข้าใจใน การเขียนเรียงความดีขึ้น	47.30	63.60	9.10	-	-	4.18
2. สามารถเรียนรู้การเขียน เรียงความได้สะดวก รวดเร็ว	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
3. แสดงความสามารถในการ เขียนได้เต็มที่	45.50	45.50	9.10	-	-	4.36
4. กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเรียนไม่น่าสนใจ	-	9.10	27.30	54.50	9.10	3.64
5. กิจกรรมบังคับ ช่วยให้นักเรียน เขียนเรียงความ ได้ดีขึ้น	18.20	54.50	18.20	9.10	-	3.82
6. กิจกรรมเลือกน่าสนใจ ทำ ให้เรียนด้วยความสนุกสนาน	18.20	54.50	27.30	-	-	3.91
7. ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ใน บทเรียนโมดูลไม่น่าสนใจ	-	9.10	36.40	54.50	-	3.46

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
8. สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ การเรียนไม่น่าสนใจ	-	9.10	36.40	54.50	-	3.46
9. วิธีประเมินผลการเรียน ไม่น่าสนใจ	-	9.10	45.50	18.20	27.30	3.64
10. ใช้ช่วยสอนแทนครูได้	18.20	45.50	18.20	18.20	-	3.64
11. ทำให้รักเรียน'เอาใจใส่ ในการเรียนภาษาไทย มากขึ้น	18.20	54.50	27.30	-	-	3.91
12. ใช้บทพจนานุกรมในบาง เรื่องได้	18.20	72.70	9.10	-	-	4.09
13. ตนเองทำงานร่วมกับ คนอื่นได้ดี	18.20	45.50	27.30	9.10	-	3.73
14. เกิดความเบื่อหน่าย	9.10	9.10	36.40	27.30	18.20	3.36
15. ให้อะไรทั้งความรู้ความเพลิดเพลิน	18.20	63.60	18.20	-	-	4.00
16. มีการอธิบายหลักการเขียน เรียงความมากเกินไป	9.10	27.30	27.30	36.40	-	2.91
17. ไม่ให้นักเรียนฝึกเขียน เท่าที่ควร	-	18.20	27.30	45.50	9.10	3.46
18. บทเรียนโมดูลใช้ภาษา เข้าใจง่าย	18.20	63.60	9.10	-	9.10	3.82

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
19. การส่งเสริมให้มีการเรียน ภาษาไทยโดยใช้บทเรียน โมดูลมากขึ้น	18.20	45.50	36.40	-	-	3.82
20. เก็บบทเรียนที่ทันสมัยและ มีคุณค่าสมควรนำไปใช้ใน วิชาอื่น ๆ อีก	9.10	54.50	18.20	18.20	-	3.55
21. ไม่สมควรจะเรียนโดยใช้ บทเรียนโมดูลอีกต่อไป	9.10	9.10	27.30	36.40	18.20	3.46
22. ชอบวิธีการเรียนด้วย บทเรียนโมดูล	27.30	27.30	27.30	18.20	-	3.64
23. เป็นวิธีการเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน	-	18.20	36.40	27.30	18.20	3.46
24. ไม่ควรนำบทเรียนโมดูล มาใช้ฝึกการเขียนอีก ต่อไป	9.10	-	27.30	45.50	18.20	3.64

ตาราง 17 อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาปานกลาง

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความ รู้สึกที่ว่า						
1. ให้ความรู้ ความเข้าใจใน การเขียนเรียงความที่ขึ้น	54.45	45.50	-	-	-	4.55
2. สามารถเรียนรู้การเขียน เรียงความได้สะดวก รวดเร็ว	45.50	54.50	-	-	-	4.46
3. แสดงความสามารถใน การเขียนได้เต็มที่	45.50	45.50	-	-	-	4.46
4. กิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเรียนไม่น่าสนใจ	-	-	27.30	72.70	-	3.73
5. กิจกรรมบังคับ ช่วยให้นักเรียน เขียนเรียงความ ได้ดีขึ้น	27.30	54.50	18.20	-	-	4.09
6. กิจกรรมเลือกน่าสนใจ ทำให้เรียนด้วยความ สนุกสนาน	36.40	45.50	18.20	-	-	4.18
7. ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ใน บทเรียนโมดูลไม่น่าสนใจ	-	9.10	27.30	54.50	9.10	3.64

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$
8. สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ การเรียนไม่น่าสนใจ	9.10	-	27.30	54.50	9.10	3.55
9. วิธีประเมินผลการเรียน ไม่น่าสนใจ	-	-	36.40	54.50	9.10	3.73
10. ใช้ช่วยสอนแทนครูได้	9.10	54.50	18.20	18.20	-	3.55
11. ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ใน การเรียนภาษาไทยมากขึ้น	18.20	63.60	18.20	-	-	4.00
12. ใช้ทบทวนความรู้ในบาง เรื่องได้	36.40	63.60	-	-	-	4.36
13. ตนเองทำงานร่วมกับ คนอื่นได้ดี	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
14. เกิดความเบื่อหน่าย	-	-	45.50	45.50	9.10	3.64
15. ใช้ทั้งความรู้ และความ เพลิดเพลิน	45.50	54.50	-	-	-	4.46
16. มีการอธิบายหลักการ เขียนเรียงความมากเกินไป	-	36.40	18.20	36.40	9.10	3.18
17. ไม่ได้ฝึกเขียนฝึกเขียน เท่าที่ควร	9.10	18.20	18.20	45.50	9.10	3.27
18. บทเรียนโมดูลใช้ภาษา เข้าใจง่าย	18.20	54.50	27.30	-	-	3.91

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
19. การส่งเสริมให้มีการ เรียนภาษาไทยโดยใช้ บทเรียนโมดูลมากขึ้น	27.30	54.50	18.20	-	-	4.09
20. เป็นบทเรียนที่ทันสมัย และมีคุณค่าสมควรนำไป ใช้ในวิชาอื่น ๆ อีก	45.50	45.50	-	9.10	-	4.27
21. ไม่สมควรจะเรียนโดยใช้ บทเรียนโมดูลอีกต่อไป	-	-	27.30	54.50	18.20	3.91
22. ชอบวิธีการเรียนด้วย บทเรียนโมดูล	36.40	63.60	-	-	-	4.36
23. เห็นวิธีการเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน	-	-	36.40	54.50	9.10	3.73
24. ไม่ควรนำบทเรียนโมดูล มาใช้ฝึกการเขียนอีกต่อไป	-	-	18.20	36.40	45.50	4.27

ตาราง 18 อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยเจดกตีก่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล
ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ

ข้อความ	ความรู้ลึก เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความ รู้ลึกกว่า						
1. ให้ความรู้ ความเข้าใจใน การเขียนเรียงความดีขึ้น	90.90	9.10	-	-	-	4.91
2. สามารถเรียนรู้การเขียน เรียงความได้สะดวก รวดเร็ว	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
3. แสดงความสามารถใน การเขียนได้เต็มที่	36.40	36.40	27.30	-	-	4.09
4. กิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเรียนไม่น่าสนใจ	-	-	45.50	27.30	27.30	3.82
5. กิจกรรมบังคับช่วยให้นักเรียน เขียนเรียงความได้ดีขึ้น	36.40	45.50	9.10	9.10	-	4.09
6. กิจกรรมเลือกนำเสนอใจทำ ให้เรียนด้วยความสนุกสนาน	63.60	27.30	-	9.10	-	4.46
7. ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ใน บทเรียนโมดูลไม่น่าสนใจ	-	-	18.20	63.30	18.20	4.00
8. สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ การเรียนไม่น่าสนใจ	-	-	18.20	63.60	18.20	4.00

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
9. วิธีประเมินผลการเรียน ไม่น่าสนใจ	-	-	-	27.30	72.70	3.73
10. ใช้ช่วยสอนแทนครูได้	27.30	18.20	45.50	9.10	-	3.64
11. ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ ในการเรียนภาษาไทย มากขึ้น	27.30	54.50	18.20	-	-	4.09
12. ใช้บททวนความรู้ในบาง เรื่องได้	45.50	45.50	9.10	-	-	4.36
13. ตนเองทำงานร่วมกับคน อื่นได้ดี	36.40	36.40	18.20	9.10	-	4.00
14. เกิดความเบื่อหน่าย	-	-	27.30	45.50	27.30	4.00
15. ใ้ทั้งความรู้และความ เพลิดเพลิน	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
16. มีการอธิบายหลักการเขียน เรียงความมากเกินไป	9.10	27.30	45.50	18.20	-	2.73
17. ไม่ให้นักเรียนฝึกเขียน เท่าที่ควร	-	-	45.50	27.30	27.30	3.82
18. บทเรียนโมดูลใช้ภาษา เข้าใจง่าย	18.20	63.60	9.10	9.10	-	3.91

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อความ	ความรู้สึก เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{x}$
19. การส่งเสริมให้มีการ เรียนภาษาไทยโดยใช้ บทเรียนโมดูลมากขึ้น	45.50	45.50	-	9.10	-	4.27
20. เป็นบทเรียนที่ทันสมัย และมีคุณภาพสมควรนำไป ใช้ในวิชาอื่น ๆ อีก	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
21. ไม่สมควรจะเรียนโดยใช้ บทเรียนโมดูลอีกต่อไป	-	-	9.10	54.50	36.40	4.27
22. ขอบวิธีการเรียนด้วย บทเรียนโมดูล	36.40	54.50	9.10	-	-	4.27
23. เป็นวิธีการเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน	-	18.20	27.30	36.40	18.20	3.55
24. ไม่ควรนำบทเรียนโมดูล มาใช้ฝึกการเขียนอีก ต่อไป	-	9.10	9.10	36.40	45.50	4.18

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ

ค่าเฉลี่ยความระกับความสามารถ	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
ข้อความ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลแล้ว นักเรียนมีความรู้สึกว่			
1. ให้ความรู้ ความเข้าใจในการเขียนเรียงความดีขึ้น	4.18	4.55	4.91
2. สามารถเรียนรู้การเขียนเรียงความได้สะดวกเร็ว	4.27	4.46	4.27
3. แสดงความสามารถในการเขียนได้เต็มที่	4.36	4.66	4.09
4. กิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเรียนไม่น่าสนใจ	3.64	3.73	3.82
5. กิจกรรมบังคับ ช่วยให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ดีขึ้น	3.82	4.09	4.09
6. กิจกรรมเลือกน่าสนใจ ทำให้เรียนด้วยความสนุกสนาน	3.91	4.18	4.46
7. ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ในบทเรียนโมดูลไม่น่าสนใจ	3.46	3.64	4.00
8. เนื้อหาต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนไม่น่าสนใจ	3.46	3.55	4.00
9. วิธีประเมินผลการเรียนไม่น่าสนใจ	3.64	3.73	3.73

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ยตามระดับความสามารถ	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
10. ใช้ช่วยสอนแทนครูได้		3.64	3.55	3.64
11. ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียน ภาษาไทยมากขึ้น		3.91	4.00	4.09
12. ใช้บททวนความรู้ในบางเรื่องได้		4.09	4.36	4.36
13. ตนเองทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี		3.73	4.27	4.00
14. เกิดความเบื่อหน่าย		3.36	3.64	4.00
15. ใ้ทั้งความรู้ ความเพลิดเพลิน		4.00	4.46	4.27
16. มีการอธิบายหลักการ เขียนเรียงความ มากเกินไป		2.91	3.18	2.73
17. ไม่ให้นักเรียนฝึกเขียนเท่าที่ควร		3.46	3.27	3.82
18. บทเรียนโมดูลใช้ภาษาเข้าใจง่าย		3.82	3.91	3.91
19. กวรส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาไทย โดยใช้บทเรียนโมดูลมากขึ้น		3.82	4.09	4.27
20. เป็นบทเรียนที่ทันสมัย และมีคุณค่าสมควร นำไปใช้ในวิชาอื่น ๆ อีก		3.55	4.27	4.27
21. ไม่สมควรจะเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล อีกต่อไป		3.46	3.91	4.27
22. ชอบวิธีการเรียนด้วยบทเรียนโมดูล		3.64	4.36	4.27
23. เป็นวิธีการเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน		3.46	3.72	3.55
24. ไม่ควรนำบทเรียนโมดูลมาใช้ฝึกการเขียน อีกต่อไป				

ภาคผนวก ข

แบบประเมินผลก่อนการเรียน

แบบประเมินผลหลังการเรียน

คำชี้แจงการตรวจเรียงความ

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

แบบประเมินผลก่อนการเรียนรู้

แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ

เรื่อง เพื่อน

คำอธิบายการเขียนเรียงความ

1. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "เพื่อน" ลงในกระดาษที่แจกให้ ความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ ไม่เว้นบรรทัด ภายในเวลา 40 นาที
 2. นักเรียนเขียนแจ่มใ้ได้ ตามความคิดของนักเรียน แต่ต้องมีเนื้อหา ตรงประเด็นกับชื่อเรื่อง และจะใช้สำนวนโวหารลักษณะใดก็ได้
 3. ประเมินโดยพิจารณาความสามารถของนักเรียน
 - การเขียนคำนำเพื่อเปิดเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนสรุปเพื่อปิดเรื่อง และสิ่งที่ผู้อ่านได้รับ
 - การใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร การสะกดคำ และการเว้นวรรคตอน
 - การลำดับเรื่อง และการแบ่งย่อหน้า
-

แบบประเมินผลหลังการเรียนรู้

แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ

เรื่อง ความเห็นของข้าพเจ้า

คำอธิบายการเขียนเรียงความ

1. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "ความเห็นของข้าพเจ้า" ลงในกระดาษที่แจกให้ ความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ ไม่เว้นบรรทัด ภายในเวลา 40 นาที
 2. นักเรียนเขียนแถมมิก็ได้ ตามความคิดของนักเรียน แต่ต้องมีเนื้อหาตรงประเด็นกับชื่อเรื่อง และจะใช้สำนวนโวหารลักษณะใดก็ได้
 3. ประเมินโดยพิจารณาความสามารถของนักเรียน
 - การเขียนคำนำเพื่อเปิดเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนสรุปเพื่อปิดเรื่อง และสิ่งที่ผู้อ่านได้รับ
 - การใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร การสะกดคำ และการเว้นวรรคตอน
 - การลำดับเรื่อง และการแบ่งย่อหน้า
-

คำชี้แจงการตรวจเรียงความ

ขั้นตอนการตรวจ

1. ผู้ตรวจอ่านเรียงความให้จบทั้งเรื่องก่อน 1 ครั้ง เพื่อแบ่งคุณภาพของงานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ
2. ผู้ตรวจอ่านและให้คะแนนที่ละกลุ่ม จากกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ พร้อมทั้งให้คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน

การพิจารณาให้คะแนน

ผู้ตรวจพิจารณาให้คะแนนจากเกณฑ์การประเมินดังนี้

การเขียนคำ	หมายถึง คำนำเพื่อเปิดเรื่องในลักษณะนำเข้าสู่ประเด็นของเรื่อง น่าสนใจ ชวนให้ติดตาม
การเขียนเนื้อเรื่อง	หมายถึง เนื้อเรื่องไม่ออกนอกประเด็น มีลักษณะสร้างสรรค์ น่าสนใจ มีแนวความคิดเป็นของตนเอง
การเขียนสรุป	หมายถึง บทสรุปเพื่อเปิดเรื่อง สัมพันธ์กับคำนำและเนื้อเรื่อง ให้ความรู้ลึกประทับใจ
สิ่งที่ผู้อ่านได้รับ	หมายถึง ข้อเขียนให้ความรู้ หรือข้อคิด คติสอนใจ หรือ ความประทับใจ
การใช้ถ้อยคำ	หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตรงความหมาย ถูกต้องตามกาลเทศะ ตามธรรมเนียมไทย ไม่ใช่ภาษาปาก ไม่ใช่ภาษาเย็น เยือกเย็นเกินไป
สำนวนโวหาร	หมายถึง การอธิบายให้กระจ่างชัดเจน เปรียบเทียบ เห็นภาพพจน์ ให้อารมณ์ ให้ความรู้ลึก ใช้ภาษาอย่าง สมเหตุสมผล ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามได้
การสะกดคำ	หมายถึง การสะกดคำวันที่ถูกต้องตามหลักภาษา ไม่เขียนผิดคำ

- การเว้นวรรคตอน หมายถึง การรู้จักเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง ทั้งวรรคใหญ่
และวรรคเล็ก
- การแบ่งย่อหน้า หมายถึง การแบ่งย่อหน้าได้ถูกต้องตามหลักการเขียนย่อหน้า
ที่ดี นั่นคือ แต่ละย่อหน้ามีเอกภาพ
- การลำดับเรื่อง หมายถึง การลำดับความคิดไม่สับสน มีสัมพันธภาพ กล่าวคือ
มีการเชื่อมโยงความคิดจากย่อหน้าหนึ่งไปยังอีก
ย่อหน้าหนึ่งต่อเนื่องกัน
- ผู้ตรวจการออกคะแนนในแต่ละด้านลงในแบบฟอร์มการตรวจ ดังนี้

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก และความคิดเห็นของ นักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ถามอย่างละเอียด และพิจารณาให้รอบคอบก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกตอบ
2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ถือว่าไม่มีคำตอบถูกหรือผิดประการใด ข้อสำคัญ ขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่แท้จริงของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อนักเรียนในทางใด ๆ ทั้งสิ้น
3. วิธีตอบแบบสอบถามในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องว่างให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ช่อง คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ตัวอย่าง ในข้อ ๐ ถ้านักเรียนต้องการตอบช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

ความรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความรู้สึก ว่า ๐. สามารถเรียนได้ รวดเร็วขึ้น	...✓...				

ขอขอบพระทัยให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล

ข้อความ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
เมื่อเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว นักเรียนมีความรู้สึกว่					
1. ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการเขียนเรียงความดีขึ้น					
2. สามารถเรียนรู้การ เขียนเรียงความได้สะดวก รวดเร็ว					
3. แสดงความสามารถใน การเขียนได้เต็มที่					
4. กิจกรรมการเรียน ต่าง ๆ ที่ใช้ในบทเรียน ไม่น่าสนใจ					
5. กิจกรรมบังคับ ช่วยให้ นักเรียนเขียนเรียงความได้ดีขึ้น					
6. กิจกรรมเลือกน่าสนใจ ทำให้เรียนด้วยความสนุกสนาน					
7. ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ ในบทเรียนโมดูลไม่น่าสนใจ					
8. สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ การเรียนไม่น่าสนใจ					
9. วิธีประเมินผลการเรียน ไม่น่าสนใจ					

ข้อความ	ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10. ใช้ช่วยสอนแทนครูได้						
11. ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ ในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น						
12. ใช้บททบทวนความรู้ใน บางเรื่องได้ .						
13. ตนเองทำงานร่วมกับ คนอื่นได้ดี						
14. เกิดความเบื่อหน่าย						
15. ให้ทั้งความรู้ และ ความเพลิดเพลิน						
16. มีการอธิบายหลักการ เขียนเรียงความมากเกินไป						
17. ไม่ให้นักเรียนฝึกเขียน เท่าที่ควร						
18. บทเรียนโมดูลใช้ภาษา เข้าใจง่าย						
19. ควรส่งเสริมให้มีการ เรียนภาษาไทยโดยใช้บทเรียน โมดูลมากขึ้น						
20. เป็นบทเรียนที่ทันสมัยและ มีคุณค่าสมควรนำไปใช้ในวิชา อื่น ๆ อีก						

ความรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21. ไม่สมควรจะเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลอีกต่อไป					
22. ชอบวิธีการเรียนด้วยบทเรียนโมดูล					
23. เป็นวิธีการเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน					
24. ไม่ควรนำบทเรียนโมดูลมาใช้ฝึกการเขียนต่อไป					

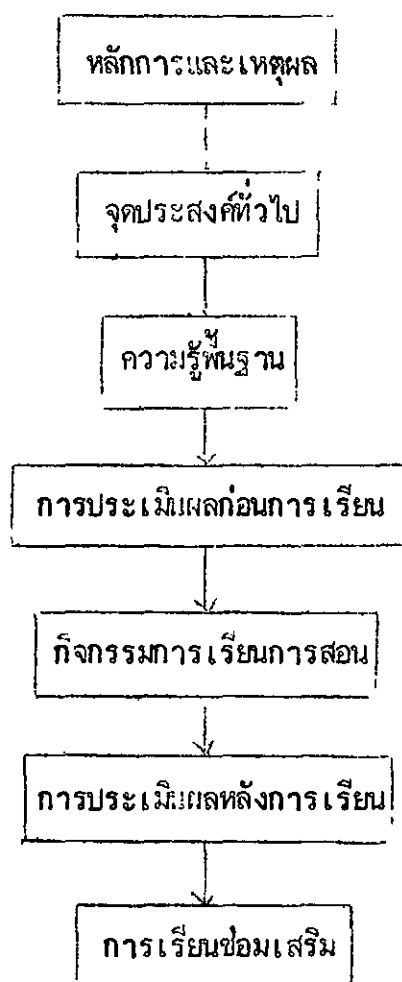
ภาคผนวก ก

- บทเรียนโมดูล
- แผนการสอนตามปกติ

คำชี้แจง

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ความสามารถ และความสนใจของตน ครูเป็นเพียงผู้จัดสถานการณ์และอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเรียน ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งครูและนักเรียนควรศึกษาคำชี้แจงอย่างละเอียด

การเรียนการสอนด้วยบทเรียนโมดูล มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

บทเรียนโมดูลนี้ (Module Cluster) แบ่งออกเป็นหน่วยย่อย 6 หน่วย คือ				
หน่วยที่ 1	ความรู้เบื้องต้นของการเขียนเรียงความ	จำนวน	3	คาบ
หน่วยที่ 2	การวางโครงเรื่อง	จำนวน	1	คาบ
หน่วยที่ 3	การเขียนย่อหน้า	จำนวน	2	คาบ
หน่วยที่ 4	การเขียนแสดงความรู้สึก	จำนวน	2	คาบ
หน่วยที่ 5	การเขียนแสดงความคิดเห็น	จำนวน	2	คาบ
หน่วยที่ 6	การเขียนเรียงความที่ดี	จำนวน	2	คาบ

ในแต่ละหน่วย ระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งกิจกรรมบังคับ กิจกรรมเลือก และการประเมินผลหลังการเรียนรู้ รวมทั้งเกณฑ์ในการพิจารณา

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลนี้ ก่อเริ่มจากหน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2...

ไปตามลำดับ ท่านจะต้องศึกษาและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ขั้นแรกท่านต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการและเหตุผล จุดประสงค์ทั่วไป ความรู้พื้นฐาน
ต่อจากนั้นต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอน แล้วจึงทำกิจกรรมการเรียนการสอนของ
แต่ละหน่วยย่อย เมื่อครบทั้ง 6 หน่วย ก็จะมีการประเมินผลหลังการเรียนรู้ เพื่อทดสอบว่า
ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 หรือไม่ ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ ร้อยละ 80 ต้องเรียน
ซ่อมเสริม ในการเรียนนักเรียนต้องเตรียมสมุดเพื่อทำแบบฝึกหัด และเครื่องเขียนทุกชนิด
ให้พร้อม ห้องทำกิจกรรมทุกอย่างที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อย และได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ก่อนผู้สอน

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล จะเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ครูควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาคำชี้แจง และบทเรียนโมดูลอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องศึกษาขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนจะปฏิบัติ
2. เตรียม และตรวจสอบเอกสาร สื่อการเรียน ทั้งหมดให้พร้อม เมื่อใช้สอนแล้วต้องรวบรวม เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
3. ควรอยู่ในห้องเรียนเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด
4. ควรติดต่อกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดล่วงหน้าเพื่อขอใช้บริการ
5. ต้องแจกเอกสารในหน่วยที่ 2 และที่ 4 เพื่อให้นักเรียนศึกษามาล่วงหน้า
6. พิจารณากิจกรรมที่นักเรียนเลือกนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ โดยจะต้องมีความสำคัญ ความเหมาะสม ความยากง่ายพอ ๆ กับกิจกรรมที่ระบุไว้
7. ควรให้นักเรียนมีการสับเปลี่ยนสมาชิกในกลุ่มบ้าง มีอยู่กลุ่มใดก็อยู่กลุ่มนั้นตลอด และควรเปลี่ยนกันเป็นตัวแทนกลุ่ม จะได้ฝึกทั้งความเป็นผู้นำและผู้ตาม
8. ควรตรวจงานทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการสอนแต่ละหน่วย
9. ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติม จากรายชื่อหนังสืออ้างอิงในแต่ละหน่วย
10. ตัวอย่างข้อความ หรือเรียงความต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในแต่ละหน่วยนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับกาลสมัยและบุคคล

การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล จะบรรลุจุดประสงค์ได้ก็ด้วย ความเอาใจใส่ดูแล และความรับผิดชอบของครูเป็นสำคัญ

บทเรียนโมดูล เรื่องการเขียนเรียงความ

หลักการและเหตุผล

การเขียนเรียงความเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้ ความรู้สึก และความคิดเห็น โดยอาศัยความรู้ และทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการอภิปรายประกอบการเขียน ในการเขียนเรียงความมิได้มีความมุ่งหมายเพียงจะฝึกความจำ หรือสามารถเขียนให้ได้ ถูกต้องเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ ความรู้สึก และความคิด เฉพาะตนออกมาอย่างเสรีเป็นลายลักษณ์อักษร

ในชีวิตของนักเรียน ต้องอาศัยการเขียนเรียงความอยู่ตลอดเวลา การที่จะเขียน เรียงความได้ดั่งนั้น จะต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นสำคัญ เพราะภาษาเป็นวิชาที่ต้องอาศัยทักษะ การฝึกเขียนเรียงความเป็นการฝึกให้รู้จักลำดับความคิดให้เป็นระเบียบ ฝึกให้เป็นคนเขียน ได้แจ่มแจ้ง ชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกฝนตนการ ฝึกหาเหตุผลและการวินิจฉัย

ถ้านักเรียนได้มีโอกาสฝึกเขียนเรียงความเสมอ ๆ จะช่วยทำให้เกิดทักษะใน การเขียน รู้จักใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม รู้จักลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่อง ตลอดจนสรุป ความคิดต่าง ๆ ประกอบการเขียนเรียงความ ทั้งนี้ย่อมเกิดประโยชน์แก่การเรียนวิชาใน สาขาอื่น ๆ อีกด้วย

การฝึกเขียนเรียงความด้วยบทเรียนโมดูลนี้ เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะเรียงความ หลักในการเขียนเรียงความ โวหารต่าง ๆ ประกอบการเขียน มีการฝึกวางโครงเรื่อง ฝึกเขียนย่อหน้า ฝึกเขียนจนสามารถเขียนเรียงความตามหัวข้อ เรื่องต่าง ๆ

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการเขียนเรียงความ
2. เพื่อให้เข้าใจลักษณะ องค์ประกอบของเรียงความที่ดี ตลอดจนรู้แนวทางใน การเขียน และเขียนเรียงความได้

3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ ความรู้สึก และความคิดเห็น
ของตนเป็นลายลักษณ์อักษร
4. เพื่อให้รู้จักลำดับความคิด และมีศิลปะในการเขียน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย
และชัดเจน
5. เพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียบเรียงข้อความอย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้พื้นฐาน

นักเรียนมีทักษะทางภาษากตามระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ความรู้เรื่อง คำ การใช้คำ ประโยค การเขียนประโยค และระดับของภาษามาก่อนแล้ว

การประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ประเมินผลก่อนการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
จำนวน 1 ฉบับ เรียงความจากข้อเรื่องที่กำหนดให้ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาเช่นเดียวกับการ
การประเมินผลหลังการเรียนรู้

เนื้อหา

บทเรียนโมดูลนี้ แบ่งออกเป็นหน่วยย่อย 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1	ความรู้เบื้องต้นของการเขียนเรียงความ	จำนวน	3 คาบ
หน่วยที่ 2	การวางโครงเรื่อง	จำนวน	1 คาบ
หน่วยที่ 3	การเขียนย่อหน้า	จำนวน	2 คาบ
หน่วยที่ 4	การเขียนแสดงความรู้สึก	จำนวน	2 คาบ
หน่วยที่ 5	การเขียนแสดงความคิดเห็น	จำนวน	2 คาบ
หน่วยที่ 6	การเขียนเรียงความที่ดี	จำนวน	2 คาบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ในแต่ละหน่วย ระบุกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
คือ กิจกรรมบังคับ และกิจกรรมเลือก

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรียงความ
จำนวน 1 ฉบับ เรียงความจากข้อเรื่องที่กำหนดให้ และพิจารณาความสามารถของนักเรียน
จาก

- การเขียนคำนำเพื่อเปิดเรื่อง การเขียนเนื้อเรื่อง การเขียนสรุปเพื่อ
ปิดเรื่อง และสิ่งที่ผู้อ่านได้รับ
- การใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร การสะกดคำ และการเว้นวรรคตอน
- การลำดับความคิด การเชื่อมโยงความคิด และการแบ่งย่อหน้า

การเรียนรู้ซ่อมเสริม

นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ต้องปรึกษากับผู้สอนเพื่อศึกษาเฉพาะหน้าที่
ตนเองยังไม่เข้าใจ อาจเลือกกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ได้ระบุไว้ หรือคิดกิจกรรม
การเรียนรู้การสอนขึ้นใหม่ก็ได้

หน่วยที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

จำนวน 3 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมาย องค์ประกอบของเรียงความ และลักษณะของเรียงความที่ดี
2. บอกหลักการเลือกเรื่อง หลักการตั้งชื่อเรื่อง พิจารณาขอบข่ายชื่อเรื่องและตั้งชื่อเรื่องให้
3. บอกความสำคัญของคำนำ บทสรุป ลักษณะของคำนำที่ดี และบทสรุปที่ดี พร้อมทั้งรวบรวมตัวอย่างคำนำและบทสรุปที่ดี
4. หาตัวอย่างโวหารต่าง ๆ และบอกได้ว่าเป็นโวหารชนิดใด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนกิจกรรมม้งคัม

1. ทำกิจกรรมตามเอกสาร "บอกหน่อยให้ใครนะ"
2. ศึกษาหลักการเลือกเรื่อง หลักการตั้งชื่อเรื่อง จากเอกสาร "เลือกเรื่องตั้งชื่อเรื่อง" และทำแบบฝึกหัดตอนท้าย
3. แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องเกี่ยวกับ คำนำและบทสรุป ทำตามบัตรคำสั่ง
4. ศึกษาเอกสาร "เรียนโวหารเป็นฐานการเรียงความ" และทำตามบัตรคำสั่งข้างท้าย

กิจกรรมเลือก

เลือกทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรียงความจากหนังสือต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 เล่ม

- 1.1 เสนีย์ วิลาวรรณ การเขียน 1 วัฒนาพานิช 2524, หน้า 119 - 125
- 1.2 วลัยรัตน์ อติไธย การเขียน 1 อรุณสา 2526, หน้า 72 - 76

2. สมมติเพื่อนต่างโรงเรียนเขียนจดหมายถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเรียงความที่ดีว่าเป็นอย่างไร ให้นักเรียนเขียนจดหมายอธิบายให้เพื่อนรู้และเข้าใจถึงความหมายของประกอบและลักษณะเรียงความที่ดี

3. ศึกษาตัวอย่างโวหารต่าง ๆ จากหนังสือต่อไปนี้อย่างน้อย 1 เล่ม

3.1 วลัยรัตน์ อภิเษย์ การเขียน 1 วัฒนาพานิช 2524, หน้า 79 - 84

3.2 กุหลาบ มลลิกะมาส และวิพุธ โสภางค์ การเขียน 1 อักษรเจริญทัศน์
พิมพ์ครั้งที่ 5 2528, หน้า 25 - 28

4. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการตรวจแบบฝึกแก้ พิจารณาด้อยคำภาษา รอบได้เนื้อหาครบถ้วน มีเหตุผลประกอบ การสะกดคำ ลายมือ และความสะอาดเรียบร้อย

2. จากงานที่นักเรียนรวบรวมตัวอย่างคำนำ บทสรุป และโวหารต่าง ๆ พิจารณาความถูกต้อง มีการระบุชื่อเรื่อง แหล่งที่มา คัดลอกไม่ลอกเลียน ลายมือและความสะอาดเรียบร้อย

เอกสาร "บอกหน่อยได้ไหม"

คำชี้แจง

1. ทำกิจกรรมกลุ่มละ 2 คน
ช่วยกันหาคำตอบจากคำถามต่อไปนี้

คำถาม

1. บอกหน่อยได้ไหมว่า งานเขียนอย่างไรจึงจะเป็นเรียงความ

คำถาม

2. บอกหน่อยได้ไหมว่า ห้องมีอะไรบ้างจึงจะเป็นเรียงความ

คำถาม

3. บอกหน่อยได้ไหมว่า เขียนอย่างไรจึงจะให้เรียงความที่ดี

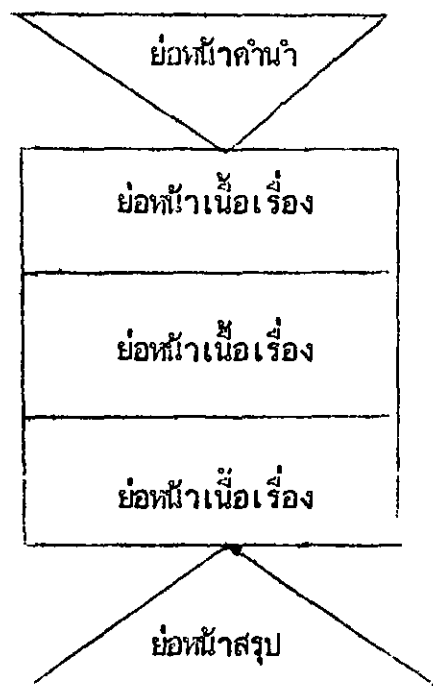
2. เขียนคำตอบลงในสมุด เมื่อเสร็จแล้ว ตรวจสอบคำตอบของตนเองจากบัตรเนื้อหา

3. ทำแบบฝึกหัดที่ 1 ลงในสมุด ส่งครู

บัตรเนื้อหา

เรียงความ หมายถึง งานเขียนประเภทร้อยแก้วชนิดหนึ่ง ซึ่งมีรูปแบบเฉพาะตัวต่างจากงานเขียนประเภทอื่น ๆ เรียงความมีข้อความได้หลายย่อหน้า เพื่อบรรยาย หรืออธิบาย หรือแสดงความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้อความย่อหน้าต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นเรียงความแบ่งออกอย่างน้อยเป็น ย่อหน้าคำนำ ย่อหน้าเนื้อเรื่อง และย่อหน้าสรุป

ส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว เขียนแสดงด้วยแผนภูมิ ดังนี้

ลักษณะของเรียงความที่ดี

เมื่อเราศึกษาเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ เราควรรู้ลักษณะของเรียงความที่ดี เรามีหลักพิจารณาเรียงความที่ดีดังนี้

1. เขียนรูปแบบเรียงความถูกต้อง คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
2. มีการเสนอเรื่อง เนื้อหาสาระน่าอ่าน สมบูรณ์ถูกต้อง
3. เรียงลำดับดี อ่านเข้าใจง่าย

4. แจ่มแจ้งไม่ออกนอกเรื่อง หรือนอกประเด็น
5. แสดงความคิดใหม่ ๆ
6. มีสำนวนการเขียนดี หมายถึงมีการใช้สำนวนโวหาร โดยคำที่เรียบเรียงถูกต้องตามหลักภาษา เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง

1. ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน การเขียนภาคปฏิบัติ ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
2. เปลื้อง ณ นคร แบบเรียงความ ไทยวัฒนาพานิช 2513, 169 หน้า
3. เสนีย์ วิลาวรรณ การเขียน 1 วัฒนาพานิช 2524, 157 หน้า

แบบฝึกหัดที่ 1

คำสั่ง

ให้นักเรียนเขียนเติมข้อความลงในสมุดของตนเอง

1. เรียงความ หมายถึง
.....
2. เรียงความจะต้องประกอบด้วย อย่างน้อย 3 ย่อหน้า ได้แก่
.....
3. เรียงความที่ดีควรมีลักษณะดังนี้
.....

เอกสาร "เลือกเรื่อง-ตั้งชื่อเรื่อง"

การเขียนเรียงความ เป็นการเขียนประเภทร้อยแก้ว โดยมีเนื้อหาสอดคล้อง และสมบูรณ์ตามหัวข้อเรื่อง ในการเขียนเรียงความบางครั้งมีผู้กำหนดหัวเรื่องมาให้ แต่บางครั้งก็นักเรียนมีโอกาสเลือกเรื่องเอง

หลักการเลือกเรื่อง

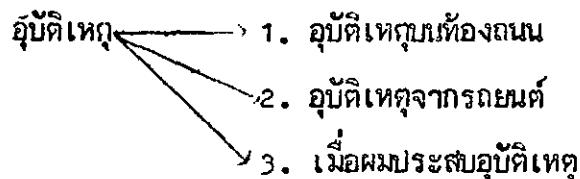
หลักการเลือกเรื่องเขียนเรียงความ ในกรณีที่ผู้อื่นกำหนดหัวข้อเรื่องให้ เลือก มีหลักการเลือกดังนี้

1. เลือกเรื่องที่นักเรียนมีความรู้ และมีประสบการณ์มากที่สุด
2. เลือกเรื่องที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้สะดวกและกว้างขวาง
3. เลือกเรื่องที่อาจแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง
4. เลือกเรื่องที่นักเรียนมีความสนใจมากที่สุด

หลักการตั้งชื่อเรื่อง

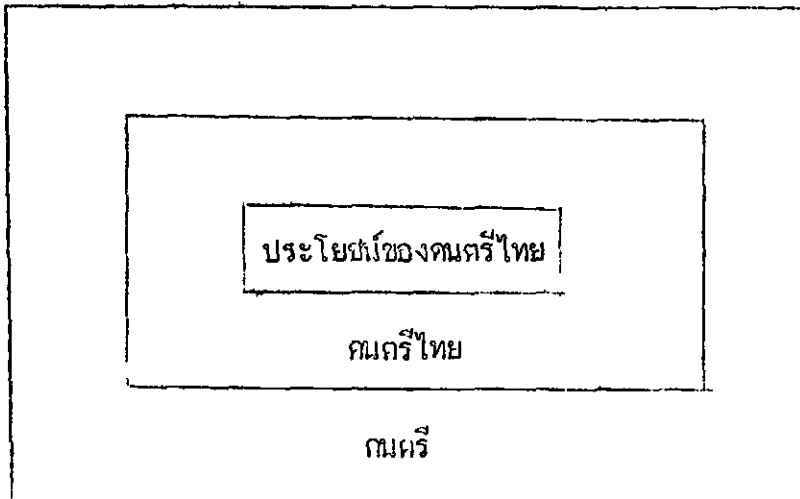
ในการตั้งชื่อเรื่อง ไม่ควรตั้งชื่อที่กว้างเกินไป แต่ควรเป็นชื่อที่อาจจะกำหนดขอบเขตเนื้อเรื่อง และกำหนดขอบเขตความมุ่งหมายในการเขียนให้เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ชื่อเรื่องต้องเป็นสำนวนภาษาที่กระชับ มีใจความกะทัดรัด และเข้าใจง่าย

ขอให้สังเกตว่าถ้อยคำทุกคำในชื่อเรื่องจะเป็นตัวกำหนดขอบข่ายของเรื่อง เมื่อมีถ้อยคำต่างกัน จะทำให้ขอบข่ายกว้างหรือแคบต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 1

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า ชื่อเรื่องหมายเลข 3 นั้น เป็นชื่อเรื่องที่กำหนดความมุ่งหมาย และขอบเขตของเนื้อเรื่องให้กระชับรัดกุมมากที่สุด และสะดวกต่อการเลือกแนวโวหารในการเสนอเรื่อง

ตัวอย่างที่ 2

จะเห็นได้ชัดว่า เรื่องคนตรี มีขอบข่ายกว้างที่สุด เพราะต้องกล่าวถึงคนตรีทุกแห่ง
ทุกมุม ส่วนเรื่องคนตรีไทยมีขอบข่ายแคบลง แต่ก็ยังกว้างกว่า "ประเพณีของคนตรีไทย"

หนังสืออ้างอิง

1. กุหลาบ มัลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์ การเขียน 1 อักษรเจริญทัศน์
พิมพ์ครั้งที่ 5 2528, 149 หน้า
2. สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ การเขียน 1 ไทยวัฒนาพานิช 2524, 134 หน้า

แบบฝึกหัดท้ายเอกสาร "เลือกเรื่อง-ตั้งชื่อเรื่อง"

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในสมุด

- 1.1 ถ้าครูกำหนดชื่อเรื่องให้นักเรียนเขียน จำนวน 5 เรื่อง นักเรียนจะมีหลักการเลือกเรื่องอย่างไร
- 1.2 การเขียนเรียงความต้องมีชื่อเรื่อง ถ้านักเรียนคิดจะตั้งชื่อเรื่อง นักเรียนมีหลักการตั้งชื่อเรื่องอย่างไร

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนคิดชื่อเรื่องขึ้นเอง โดยมีขอบข่ายจากกว้างที่สุด กว้าง และแคบที่สุดตามลำดับ

ตัวอย่าง

- (0) ก. อาชีพ
- ข. อาชีพของคนไทย
- ค. อาชีพที่ข้าพเจ้าคิดว่าดีที่สุด

2.1 ก.

 ข.

 ค.

2.2 ก.

 ข.

 ค.

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไป และตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม

เรื่องที่ 1

ชายคนหนึ่งเป็นคนล็กเล็กขโมยน้อยมาแต่เล็ก มารดาไม่รู้ไม่เห็นที่ส่งสอนกลับชมเชย ยกย่องว่าลูกของตนเป็นคนฉลาด จนถูกนิสัยเสียประพฤติตนเป็นขโมยตลอดมา

ครั้นโตเป็นหนุ่ม ชายคนนี้ไปปล้นทรัพย์และฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย ตำรวจได้เอาตัวไป ฟ้องศาล เมื่อศาลไต่สวนได้ความจริงแล้วจึงตัดสินให้ประหารชีวิต

ขณะที่เพชฌฆาตกำลังนำตัวไปประหาร มารดาก็เดินร้องไห้ตามไปพลางพูดเสียงดัง ว่า "ทำไมเจ้าประพฤติกิ๊วจนถูกลงโทษอย่างนี้" บุตรได้ยินดังนั้นก็ตอบว่า "แม่จำแม่ ที่เป็น อย่างนี้เพราะแม่สนับสนุนให้ฉันทประพฤติ แม่ไม่เคยห้ามปราม และสั่งสอนฉันเลย ฉันทจึงต้อง รับกรรมในบัดนี้"

เรื่องที่ 2

ความรู้เกิดขึ้นได้หลายทาง ทางแรกเกิดจากการอ่าน เป็นต้นว่าอ่านตำรับตำรา ตำราธรรมะ ตำราจริยธรรม ตำราศีลธรรม ตำราและตำราทั้งหลายที่เรานำมาอ่าน ยิ่งอ่านมากเท่าไรก็ยิ่งมีความรู้ มากขึ้นเท่านั้น

นอกจากจะได้ความรู้จากการอ่านแล้ว เรายังสามารถเพิ่มพูนความรู้ด้วยการฟัง การฟังที่จะทำให้เกิดความรู้มีหลายอย่าง เช่น ฟังสารคดี ฟังข่าว ฟังเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางวิทยุและโทรทัศน์ ฟังการอภิปราย ฟังการโต้วาที และการพูดจาสนทนากันของท่านผู้รู้

ส่วนทางที่จะก่อให้เกิดความรู้ประการต่อมา คือ การทำงาน การทำงานเป็น ช่องทางอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้ ทั้งนี้เพราะว่าในขณะที่เราทำงานเราก็ต้อง สังเกตพิจารณาและศึกษางานไปด้วย จากการสังเกต พิจารณา และการศึกษางานดังกล่าว นี้จะทำให้เราเกิดความรู้ความเข้าใจอันได้หลายประการ

สำหรับวิธีสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความรู้ขึ้นได้ ก็คือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การคิดค้นหรือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจะทำให้เราเกิดความรู้ได้เช่นเดียวกับการอ่าน

การฟังและการลงมือกระทำด้วยตนเอง แต่ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มักเป็นความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

เมื่อความรู้เกิดขึ้นได้หลายทางดังที่กล่าวมา เราก็ควรจะหาความรู้ให้ครบทุกทาง ทั้งนี้เพื่อเราจะได้มีความรู้ ความเข้าใจสูงขึ้น สามารถที่จะประกอบอาชีพหรือทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติได้มากยิ่งขึ้น

เรื่องที่ 3

ความสามัคคีมีความหมายสองประการประกอบกัน ประการแรกความสามัคคี หมายถึงความพร้อมเพรียงกันของชนในหมู่คณะ ที่จะก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำงานต่าง ๆ ส่วนความหมายประการที่สอง หมายถึงการปรองดองไม่แก่งแย่งกันของชนในหมู่คณะ มีอะไรก็ปรึกษาหารือกันด้วยความยินดี

เมื่อความสามัคคีมีลักษณะดังกล่าว เราก็สามารถที่จะทำให้เกิดความสามัคคีเกิดขึ้นได้ ด้วยการคัดความเห็นแก่ตัวออกไป ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ไม่แก่งแย่งกัน คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และความเจริญก้าวหน้าของหมู่คณะเป็นที่ตั้ง หากทุกคนหรือคนส่วนมาก ทำได้อย่างนี้ ความสามัคคีย่อมจะเกิดขึ้น

ความสามัคคีเป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่จำเป็นสำหรับหมู่คณะ หมู่ใดคณะใดมีความสามัคคีหมู่คณะนั้นก็ย่อมดำรงอยู่ได้ด้วยความมั่นคง และสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่หมู่คณะของตนได้ อันจะเป็นเหตุให้คนในหมู่คณะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขสืบไป

บัตรคำสั่ง

1. จัดแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน อภิปรายถึงความสำคัญของคำนำและบทสรุป ลักษณะที่ดีของคำนำและบทสรุป
2. ศึกษาเอกสาร เรื่อง คำนำ-บทสรุป เป็นการสรุปเนื้อหา
3. อ่านข้อเขียนจากหนังสือ หรือวารสาร หรือหนังสือพิมพ์ เพื่อรวบรวมตัวอย่าง คำนำ และบทสรุป
4. คัดลอกคำนำ และบทสรุป พร้อมทั้งบอกชื่อเรื่องและแหล่งที่มา

หมายเหตุ

ข้อ 3 และ ข้อ 4 หักนอกเวลาเรียน

เอกสาร เรื่อง "คำนำ-บทสรุป"

เมื่อนักเรียนได้รู้องค์ประกอบของเรียงความ ต่อไปเราจะศึกษาความสำคัญ และลักษณะที่ดีของคำนำและบทสรุป

ความสำคัญของคำนำ

คำนำเป็นข้อความที่เขียนขึ้นก่อน เพื่อเกริ่นและจูงใจให้ผู้อ่านสนใจอ่านเรียงความ เรื่องนั้นต่อไป เปรียบคำนำเหมือนหน้าปก คนหน้าสวยงามมีเสน่ห์เป็นที่สนใจของผู้พบเห็น ฉะนั้น เรียงความที่มีคำนำดีย่อมจะเป็นที่สนใจของผู้อ่าน ฉะนั้น เมื่อผู้อ่านอ่านคำนำด้วยความสนใจแล้วก็จะพอใจติดตามอ่านเนื้อเรื่องต่อไป

ลักษณะคำนำที่ดี

คำนำที่ดี ต้องนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญของเรื่อง ก่อให้เกิดความสนใจชวนให้ติดตาม

ตัวอย่างคำนำ

"อาโรคยา ปรมา ลาภา" พุทธภาษิตบทนี้แปลว่า ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ เพราะลาภอื่น ๆ ทั้งปวงแม้จะมีพร้อมบริบูรณ์ทุกด้าน ทั้งทรัพย์สิน เงินทอง ยศ สรรเสริญ หรือแม้แต่วิชา แต่ถ้าผู้ใดมีลาภเหล่านี้ตกเป็นคนมีโรคภัยร้ายแรง ก็ไม่สามารถจะใช้ลาภบรรดาเหล่านั้นให้เกิดสุขได้ จึงไม่ประเสริฐเท่าความไม่มีโรค

ตัวอย่างนี้ใช้หลักธรรมสำคัญในศาสนาเป็นคำนำ เรื่อง "ลาภอันประเสริฐ"

ภาพชีวิตที่ข้าพเจ้าเห็นวันนั้น เป็นภาพที่ทำให้ข้าพเจ้าต้องสะเทือนอารมณ์อย่างมากคือ ภาพหญิงชรา กับหนุ่มน้อย จูงมือกันข้ามถนน แทนที่หนุ่มน้อยจะเป็นผู้จูงมือหญิงชรา กลับเป็นว่าหญิงชราจูงมือหนุ่มน้อย ชีวิตจริงบางครั้งก็กลับเล่นตลกยิ่งกว่านิยาย ชีวิตที่ต้องการความช่วยเหลือ แต่ผู้ที่จะมาให้ความช่วยเหลือกลับอยู่ในฐานะที่ควรจะได้รับความช่วยเหลือเช่นเดียวกัน ตอนแรกข้าพเจ้านึกคำพินทุ่มน้อยอยู่ในใจ แต่เมื่อรู้ความจริง ก็กลับเกิดความรู้สึกมาใหม่ เพราะหนุ่มน้อยคนนั้นคาบอสนีทั้งสองข้าง ภาพชีวิตนี้เป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่อง "น้ำใจของผู้มีน้ำใจ" ขึ้น

ตัวอย่างนี้ บอกถึงแรงบันดาลใจ บอกให้รู้ว่าเหตุอันใดมาคลใจให้ถูกคิดและเขียนเรื่องนั้นขึ้นมา

จากบทประพันธ์ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล อดีตรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการว่า

"การเลี้ยงที่มีอยู่ในหมู่ชน

เพราะเรายังไม่ทันป่าเถื่อนได้

การขู่เข็ญเป็นธรรมของชาวไพร

การอภัยเป็นธรรมของราชา"

บทประพันธ์นี้ให้แง่คิดในการทำโหม่นนักเรียนอยู่หลายประการ นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูทั้งหลายควรจะได้ใคร่ครวญ

(คำนำเรื่อง การทำโหม่นนักเรียน)

ตัวอย่างนี้ เป็นการนำบทวี หรือภาพที่รู้กันแพร่หลายแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อเรื่องมากล่าวนำ อาจเป็นวาทะของคณสำคัญ ๆ เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่ว ๆ ไปในส่วนที่เกี่ยวกับหัวเรื่องที่เขียนมากล่าวนำก็ได้ ถ้ารู้ว่าใครเป็นเจ้าของวาทะ หรือเจ้าของบทกวีนั้นจะต้องบอกให้ชัดเจนด้วย

ความสำคัญของบทสรุป

บทสรุปมีความสำคัญพอ ๆ กับกาน้ำ เเรียงความใดที่ไม่มีกาน้ำท้าย เเรียงความนั้นเหมือนคนไม่มีขา คนขาด้วนเป็นคนพิการฉันทิต เเรียงความที่ไม่มีบทสรุปก็เป็นเรียงความที่พิการ ขาดความสมบูรณ์ฉันทิต เราเขียนบทสรุปเพื่อทิ้งท้ายเรื่อง หรือปิดเรื่องก่อนจบ ซึ่งช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางสร้างเสริม ไม่ใช่เมื่ออ่านจบแล้วยังคงมีค่าไม่ต่างกับไม่ได้อ่าน

ลักษณะบทสรุปที่ดี

บทสรุปที่ดี จะต้องมีความลักษณะดังนี้

1. ช่วยเน้นให้เห็นเจตนาของผู้เขียนเด่นชัดยิ่งขึ้น
2. มีสาระสำคัญสอดคล้องประเด็นกับคำนำ และประเด็นหลักในเนื้อเรื่อง
3. ช่วยคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ซึ่งในเนื้อเรื่องอาจจะใช้ศิลปะในการพรรณนา

ใช้อุทธารณ์ ใช้วิธีอภิปรายอย่างกว้างขวาง ชัดชัด อาจมีส่วนทำให้จับสาระสำคัญได้ยาก บทสรุปช่วยให้เข้าใจชัดเจนตรงตามเจตนาของผู้เขียน

4. มีศิลปะในการใช้ภาษา ใช้ถ้อยคำภาษารวบรัด กินใจ ช่วยให้จำได้ง่าย ซึ่งทำให้ผู้อ่านจิตใจ เพื่อให้เกิดการสร้างเสริม เช่น ช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนะหรือค่านิยมที่ผิด หรือเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เจริญออกมา หรือร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหา

ตัวอย่างบทสรุป

บ้านเมืองจะรุ่งเรือง	ถ้าเรามุ่งร่วมสร้างสรรค์
กอบปรักตามสิทธิ์พลัน	หน้าที่นั้นขยันทำ
เยาวชนคนรุ่นใหม่	ปัญญาไวไม่ถล่า
ตั้งคมสมมูรณล้ำ	ด้วยกิจกรรมของพวกเขา
(เรื่อง เราจะปรับปรุงตนเองและสังคมอย่างไร)	

สรุปด้วยคำคม สุภาษิต หรือคำประพันธ์ เพื่อสนับสนุนความคิดให้เห็นชัด

"ชีวิตมนุษย์จะนับว่าสมบูรณ์มีค่าในตัวเอง และคนอื่นจึงไม่ควรจำกัดการศึกษาของคนที่ไว้ใจซึ่งกฎหมายของรัฐกำหนด แต่ควรศึกษาหาความรู้จนตลอดชีวิตของตน การหยุดนิ่งไม่ชนขยายหาความรู้อยู่เสมอ ก็เท่ากับทำตนให้ถอยหลังหันไปจากแสงประทีปแห่งปัญญาตนเอง"

(จากสยามรัฐ ฉบับวันที่ 25 พฤศจิกายน 2528)

สรุปด้วยการฝากข้อคิด

"เราทั้งหลายจึงควรถือเป็นหน้าที่ จะต้องช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยไว้ด้วยการไม่ประพฤติกฎีการใด ที่จะเป็นการทำให้ภาษาไทยของเราเสื่อมลง ต้องพยายามเสริมสร้างภาษาของเราทุกด้านทุกโอกาสที่สามารถจะกระทำได้ แล้วภาษาไทยของเราก็จะดำรงอยู่กับคนไทยตลอดไป"

(เรื่อง ภาษาไทยของเรา)

สรุปด้วยการสั่งสอน

หนังสืออ้างอิง

1. ประสิทธิ์ กาศย์กลอน การเขียนภาษาปฏิบัติ ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
2. สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ การเขียน 1 ไทยวัฒนาพานิช 2524, 134 หน้า

เอกสาร "เรียนโวหารเป็นฐานการเรียงความ"

ในการเขียนเรียงความ ผู้เขียนจะต้องรู้จักใช้โวหารต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและเขียนให้แจ่มแจ้งชัดเจน ให้กระชับรัดกุม และให้ได้ผลถึงความมุ่งหมายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้เขียนใช้โวหารเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเกิดความรู้สึกตรงตามความมุ่งหมายโวหารจึงเป็นไปตามประเภท และความมุ่งหมายของเนื้อเรื่องที่จะเขียน โดยทั่วไปแล้วโวหารแบ่งออกได้ 3 ชนิด คือ

1. บรรยายโวหาร คือ การเขียนบอกเล่าหรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ อย่างถ้อยคำ เพื่อให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจแจ่มแจ้ง เหมาะกับการเขียนเรื่องประเภทให้ความรู้ เช่น ประวัติ ตำนาน จดหมายเหตุ ความรู้ทางวิชาการ ฯลฯ

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าไปข้างนอกกำหนด กลับมาหอบอ้อยที่ตัดมาเป็นท่อนสั้น ๆ มาหลายท่อน ข่อยเรียกพลอยมาดูแล้วแบ่งท่อนอ้อยสั้น ๆ นั้นให้กริ่งจำนวนแล้วบอกให้ข่อยเลี้ยงพร้อมทั้งอธิบายว่าในท่อนอ้อยนั้นจะมีด้วงมะพร้าว ซึ่งข่อยไปรับอาสาคนที่ห้องเครื่องกันว่าเราจะเอามาเลี้ยงให้จนครบกำหนด เมื่อถึงเวลาที่เขาค้องการด้วงมะพร้าวเหล่านั้นไปทอดทิ้งเครื่องก็จะนำไปคืน ข่อยบอกให้พลอยเอาอ้อยฟางที่หูก พลอยก็ทำตาม ได้ยินเสียงด้วงกักกันอ้อยอยู่ข้างในถนัด ข่อยและพลอยเป็นห่วงใยด้วงเหล่านั้นเป็นรักเป็นเวรแม้เวลานอนก็เอาไปวางข้างหมอน เมื่อฟังเสียงด้วงกักอ้อยจนหลับไป

(สี่แผ่นดิน ของ กึกกฏธรี ปราโมช)

ตัวอย่างหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าบรรยายโวหารดี เช่น นิทานโบราณคดี ไกลบ้าน พระราชนิพนธ์พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นต้น

2. พรรณนาโวหาร คือ การเขียนอย่างละเอียดเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียน เพื่อจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์และเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับข้อความนั้น

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

บริโศภกลางปรึกษาถึงการงานกันไปพลาง ถึงกระนั้นวัยก็ยังมีความพินิจลักษณะของหญิงสาวที่อยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่เห็นโดยง่ายและสะดวกเพราะดูได้เต็มตา คือ ลำแขนซ้าย แขนนั้นขาวผ่องทั้งกลมทั้งเรียวและอ่อนหยัด มือขวาจับช้อนกั๋ออาหาร มีผิวขาวละเอียดเช่นเดียวกับแขน ประคบด้วยหลังมืออาบนุ่น นิ้วเล็กเรียว หลังเล็บมีสีดังกลีบดอกบัวหลวงเมื่อแรกบาน และปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน ทรวงทรงของจันทร์นั้นอ่อนแอ้น เมื่อขยับเขยื้อนเยื้องกรายก็กว่อนระหวายไปทั้งตัว ใบหน้าของหล่อนเป็นรูปไข่แก้มฉ่ำ ผุดผาด หาดำหมิ่นได้ จมูกเป็นสัน คิ้วดำและเล็กเรียว หนาทั้งหนาทั้งยาวริมฝีปากจิ้มลิ้มมีส่วนสักรับกันเหมาะเจาะ ทั้งริมฝีปากล่างและริมฝีปากบน

(หนึ่งในร้อย ของ ดอกไม้สด)

ทิวฉ่างทึงสี่ที่เฝ้ารับก็ เรียบย่องว่า พระแผน โธเทเวที เช่น ไถรมุมพระร่วง
พระปฐมโธธิดา วาสินธุ์ ร่ายยาวมทาวเสสันครชากด

3. เทพนาโวหารหรืออภิปรายโวหาร คือ การเขียนชักจูงใจให้เห็นคล้อยตาม เชื่อก่อ หรือปฏิบัติตาม โดยการใช้เหตุผล ข้อมูล หรืออุทาหรณ์ประกอบ เหมาะกับการเขียนเรื่องที่เป็นโอวาท คำสอน คำแนะนำ

ตัวอย่างเทพนาโวหาร

ก็เห็นที่เราเรียกศัพทว่า "โนเร" หรือผู้ดี" หาได้วัดกันด้วยความมั่งคั่งสมบูรณ์หรือการมีตระกูลไม่ แต่ความหมายอันแท้จริงอยู่ที่คุณธรรม และจรรยา มารยาทนั่นเอง ผู้ที่ได้รับการอบรมศึกษาดี มีจรรยา มารยาทดี ถึงหากจะเป็นคนจนก็ให้ชื่อว่า ผู้ดี ส่วนผู้ที่มิจรรยา มารยาทราม แม้จะเป็นลูกพระน้ำพระยาหรือจะมั่งคั่งสมบูรณ์สักปานใด ก็ให้ชื่อว่า

ไพโรจน์จะถามว่า "ไพโรจน์" กับ "ผู้ดี" จึงอยู่ที่จรรยาบรรณเป็นหลักสำคัญ ขอให้ลูกเข้าใจให้ถูกต้องตามนี้ และทำตัวให้เป็นผู้ที่มีความหมายนี้ด้วย

(พ่อสอนลูก ของ ทวี นุญนเกตุ)

ตัวอย่างหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่า เทศนาโวหารดี เช่น พระบรมราชาวาทีในรัชกาลที่ 5 ปลุกใจเสือป่า จดหมายจากวังวร่ำ โคลนคักลื้อ

นอกจากโวหารที่สำคัญดังกล่าวมาแล้ว ในการเรียงความยังนิยมใช้อุปมาโวหารและสาธกโวหาร แทรกในโวหารข้างต้นเพิ่มขึ้นอีก

อุปมาโวหาร คือ การเขียนโดยยกข้อความซึ่งกล่าวถึงอีกสิ่งหนึ่งขึ้นมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ต้องการ เพื่อให้ได้ความหมายแจ่มชัดคมคายยิ่งขึ้น โวหารชนิดนี้ใช้เขียนประกอบโวหารชนิดอื่น

สาธกโวหาร คือ การเขียนที่ยกตัวอย่าง หรืออุทาหรณ์ขึ้นประกอบเพื่อให้เข้าใจเรื่องแจ่มชัด หรือเห็นเป็นจริงเป็นจังขึ้น โวหารชนิดนี้ใช้ประกอบกับเทศนาโวหารและพรรณนาโวหาร เรื่องที่นำมาสาธกอาจเป็นนิทาน วรรณคดี คำานาน ประวัติศาสตร์ หรือเรื่องที่เป็นจริง ซึ่งรู้และเข้าใจกันโดยทั่วไป

บัตรคำสั่ง

เมื่อนักเรียนศึกษาโวหารในการเขียนเรียงความแล้ว ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม
กลุ่มละ 2 คน หาตัวอย่างโวหารต่าง ๆ จากหนังสืออ่านนอกเวลา วารสาร หรือ
หนังสืออื่น ๆ บอกชนิดของโวหาร ชื่อเรื่อง และแหล่งที่มาอย่างน้อยกลุ่มละ 5 ตัวอย่าง

หน่วยที่ 2

การวางโครงเรื่อง

จำนวน 1 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะโครงเรื่องที่ดี และวิธีวางโครงเรื่อง
2. วางโครงเรื่องได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมบังคับ

1. ศึกษาลักษณะโครงเรื่องที่ดี และวิธีวางโครงเรื่อง จากเอกสาร "การวางโครงเรื่อง" มาล่วงหน้า และทำตามบัตรคำสั่ง
2. ฝึกวางโครงเรื่อง จากบัตรคำสั่ง

กิจกรรมเลือก

เลือกอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. งานกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน ทำแบบฝึกหัดวางโครงเรื่อง จากหนังสือเรียน ท 041 ของสุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ หน้า 82 - 85
2. งานเดี่ยว วางโครงเรื่อง จากการอ่านเรื่อง "เดินอย่างไรจึงจะปลอดภัย"
3. งานเดี่ยว วางโครงเรื่องจากเรื่องต่อไปนี้ เพียง 1 เรื่อง
 - 3.1 ประโยชน์การท่องเที่ยว
 - 3.2 ความมั่งคั่ง
 - 3.3 อื่น ๆ (นักเรียนตั้งชื่อเรื่องเอง)
4. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการตอบคำถาม ให้องชี้แจง เนื้อหาครบถ้วน และใช้เวลาสั้น
2. จากการวางโครงเรื่อง ให้ออกประเด็น ตรงกับข้อเรื่อง เรียงลำดับหัวข้อ

ได้ถูกต้องเหมาะสม เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง และทำงานสะอาดเรียบร้อย

เอกสาร "การวางโครงเรื่อง"

เมื่อกำหนดแนวนอนว่า จะเขียนเรื่องอะไร จะเขียนแง่ใดแล้ว นักเรียนจะต้องวางโครงเรื่อง การวางโครงเรื่อง คือ การกำหนดใจความของเรื่องไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผลและเป็นระเบียบ การไม่วางโครงเรื่องล่วงหน้า ถึงเวลาเขียนก็ลงมือเขียนทันที อาจทำให้เขียนไม่ตรงประเด็น ทวนทวน และไม่ชัดเจนแจ่มแจ้ง จำเป็นต้องวางโครงเรื่องไว้ให้แน่นอนก่อนทุกครั้ง แล้วจึงลงมือเขียนตามโครงเรื่องนั้น

ลักษณะโครงเรื่องที่

โครงเรื่องที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญดังนี้

1. อยู่ในขอบข่ายของชื่อเรื่อง

ถ้าโครงเรื่องใดอยู่นอกขอบข่ายของเรื่อง ย่อมหมายถึงการกล่าวนอกเรื่อง ผิดประเด็น เป็นข้อบกพร่องและเปล่าประโยชน์

2. มีน้ำหนักความสำคัญใกล้เคียงกันหรือเสมอกัน

ในแต่ละประเด็นก็จะต้องมีสาระสำคัญ, เสมอกัน หรือใกล้เคียงกัน ถ้ามีน้ำหนักต่างกันไปมาก จะทำให้เนื้อเรื่องขาดความสมส่วนแสดงถึงความบกพร่องในการจัดระเบียบเนื้อหา

3. มีความอิสระไม่ซ้ำซ้อนกัน

แต่ละประเด็นจะต้องมีเนื้อหาอิสระไม่ซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ ต่างสาระ ต่างแง่กันออกไปโดยสิ้นเชิง ไม่มีการเหลื่อมล้ำกัน ถ้ามีการเหลื่อมล้ำกัน แสดงว่าประเด็นคู่กันคาบเกี่ยวกัน ควรจัดอยู่ในหัวข้อเดียวกัน

4. มีความสมบูรณ์

การจำแนกโครงเรื่องเป็นประเด็นใหญ่ จะมีบทบาทน้อยเพียงใดแล้วแต่ความกว้างหรือแคบของชื่อเรื่อง ถ้าแต่ละประเด็นที่แยกออกมาได้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 แล้ว แต่ยังมีประเด็นสำคัญอื่น ๆ หลงเหลืออยู่ ซึ่งไม่อาจจัดเข้าในประเด็นใดที่ตั้งไว้แล้ว ย่อมแสดงว่า

การวางโครงเรื่องยังไม่สมบูรณ์ เพราะยังไม่ได้กล่าวถึงสาระสำคัญบางประการที่ควรกล่าว
โครงเรื่องที่ถูกต้องและสมบูรณ์จะต้องกลุ่สาระสำคัญครบทุกแง่ทุกมุม

5. มีการลำดับความสัมพันธ์เชื่อมโยงและต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี

เมื่อจำแนกประเด็นใหญ่ได้สมบูรณ์ทุกแง่ทุกมุมแล้ว จะต้องนำมาจัดลำดับใหม่
ให้มีความเกี่ยวโยงต่อเนื่องกันไปตามลำดับ เป็นเหตุเป็นผลกัน ซึ่งจะให้อ่านเข้าใจง่าย
ใจความไม่สับสน

วิธีวางโครงเรื่อง

ก่อนลงมือเขียนเรียงความ จำเป็นต้องวางโครงเรื่องกันั้นข้อคิดก่อนเขียนคือ

1. เรื่องที่จะเขียนนั้น นักเรียนจะเขียนไปในแนวไหน มีจุดมุ่งหมายอย่างไร
ก่อนเขียนเรียงความ ต้องคิดให้ถี่ถ้วน

2. สาระสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง อะไรเป็นความกัใหญ่ อะไร เป็น
ความคิครอง

3. วิธีเขียนโครงเรื่อง อาจจัดลำดับดังนี้

1. ประมวลความ

2. เลือกรสรความ

3. จัดสรความ

หนังสืออ้างอิง

1. เจื้อ สตะเวทน ถำรับเรียงความ โรงพิมพ์กัณษเจเจริญ พิมพ์ครั้งที่ 3
2508, 176 หน้า

2. พิชิต อัคณิจ หลักเบื้องต้นของการเขียนเรียงความ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2525, 90 หน้า

บักกรำสั่ง

เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสาร "การวางโครงเรื่อง" มาแล้ว ให้นักเรียนปฏิบัติ
ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน
2. แข่งขันตอบปัญหา เขียนคำตอบลงในกระดาษที่ครูแจกให้ เปิดดูเอกสารได้

คำถาม

1. ทำไมผู้เขียนจะต้องวางโครงเรื่องก่อนลงมือเขียน (2 คะแนน)
2. โครงเรื่องที่ดีย่อมต้องมีลักษณะอย่างไร (2 คะแนน)
3. ถ้าครูกำหนดชื่อเรื่องให้ 1 เรื่อง นักเรียนจะมีวิธีวางโครงเรื่องอย่างไร (2 คะแนน)

คะแนนพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- เขียนตอบได้รวดเร็ว เนื้อหาครบถ้วน ถูกต้อง
- ใช้ภาษาของตนเอง ชัดเจน
- สะกดคำถูกต้อง และทำงานสะอาดเรียบร้อย

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน เลือกกลุ่มละ 1 เรื่องต่อไปนี้

"ครูที่ฉันรักและเคารพ"

"นักเรียนที่ฉันถวิลหามีคุณลักษณะอย่างไร"

"หนังสือที่ฉันชอบอ่าน"

"ทำไมเราต้องมีเพื่อน"

2. ช่วยกันประมวลความนึก จดลงในกระดาษให้มากที่สุด เลือกสรรหัวข้อที่จดได้นั้น เฉพาะที่อยู่ในขอบเขตของเรื่องจริง ๆ ถ้าเป็นหัวข้ออื่น ๆ ก็รวมเป็นหัวข้อเดียวกันและจัดลำดับหัวข้อ เขียนโครงเรื่องให้เรียบร้อย

3. กลุ่มใดที่เลือกเรื่องเดียวกัน ผลักกันตรวจดู เปรียบเทียบกับกลุ่มของตน นำมาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม เขียนโครงเรื่องส่งครู

จงวางโครงเรื่องเดิมอย่างไรจึงจะปลอดภัย

อธิบายอย่างหนึ่งที่คนทำมาหา ๑. กับการพูด คือ การเดิม การเดิมพาเราไปสู่จุดหมายปลายทางได้ แต่บางครั้งการเดิมก็ก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่เราได้ด้วย และแทนที่เราจะถึงจุดหมายปลายทางเรากลับต้องไปนอนโรงพยาบาล หรือหลุมฝังศพ เพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต จึงขอแนะนำการเดิมดังต่อไปนี้

ประการแรก คือ ไม่เดินดกห้ำหั่นที่กำลังเคลื่อนที่อย่างกระชั้นชิด การเดินตัดหน้าสิ่งที่กำลังเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็นคนหรือรถ ย่อมก่อให้เกิดอันตรายได้ทั้งสิ้น คือถ้าเดินตัดหน้าคนที่กำลังเดิมก็อาจจะถูกขัดขาหรือถูกเตะสนับทึบ อาจจะทำให้เสียหลักหรือหกล้มได้ . ถ้าเดินดกห้ำหั่นรถยนต์หรือจักรยานยนต์อาจจะทำให้ถูกรถทับตายหรือทุพพลภาพ เพื่อเลี่ยงอุบัติเหตุจากการเดินคนเดินเท้าควรจะต้องให้แน่ใจว่า เราไม่ได้เดินไปขวางทางคนที่กำลังเดินหรือรถที่กำลังวิ่งอยู่แล้ว ชีวิตและทรัพย์สินของเราจะปลอดภัย

อีกประการหนึ่ง ในกรณีที่เราเดินไปตามถนน หากเราเดินชิดขอบทาง และพยายามระวังหน้าระวังหลังอยู่เสมอ อุบัติเหตุจะไม่เกิดขึ้น คนเดินเท้าเป็นจำนวนมาก มักจะประมาทในข้อนี้ ก็มักจะเดินเกาะกลุ่มเรียงแถวหน้ากระดานไป เดินตามๆ โดยไม่ใส่ใจเรื่องซ้ายขวา หน้าหลังเลยว่าการจราจรบนท้องถนนนั้นแออัดและสับสนเพียงใด ความประมาทอย่างนี้บางครั้งทำให้เสียชีวิตโดยไม่รู้ตัวได้ เมื่อรถบนท้องถนนชนกัน หรือเกิดอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว เลยมาระยะตัวเราเข้า โปรดอย่าคิดว่าเป็นเจ้าถนนจะเดินอย่างไรที่ไหน ย่อมทำได้ หากคิดเช่นนั้นใช่ เราอาจเป็นผู้เฝ้าถนนจริง ๆ ก็ได้ การเดินชิดขอบทางและระวังหน้าระวังหลังจึงช่วยให้เราปลอดภัยจากอุบัติเหตุได้ทุกโอกาส

ประการสุดท้าย กิริยาท่าทางการเดินก็เป็นอีกเหตุหนึ่งที่ทำให้เราปลอดภัยในเวลาเดิน ถนนหมู่บ้าน เวลาเช้าพวกแล้ว บางครั้งมักไม่สำรวจกิริยา กล่าวคือ ถ้าไม่เดินวางมาดหรือวางก้ามจนเกินพอดีแล้ว ก็มักจะส่งเสียงเอะอะเอ็ดตะโร อาการทำนองนี้ก่อให้เกิดความรำคาญและหมั่นไส้แก่ผู้พบเห็นได้มาก ถ้ายังเข้าไปในถิ่นที่มีเจ้าถิ่นด้วยแล้ว อาจจะถูกลงโทษว่าไปข่มขู่มีเจ้าถิ่นเขาได้ และในที่สุดอาจจะหาเรื่องวิวาทเป็นการสั่งสอนว่า

"นี่แสนช้า ใครจะมาใหญ่ไม่ได้" เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่ากิริยาการเดินเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราเคลื่อนไหวและไม่ลอคภัย

ถ้าเราตระหนักอยู่เสมอว่าในขณะที่กำลังเดินอยู่นั้น เราจะไม่ขวางทางผู้อื่น ไม่เดินกีดหน้าเขาหรือเดินกั้นทางเขา ตลอดจนคอยระวังทุกฝีก้าว พร้อมทั้งจะหมั่นยับยั้งจะเกิดจากความประมาท หรืออุบัติเหตุอื่น ๆ ที่เรากาดไม่ถึง ในเวลาเดียวกันก็สำรวมกิริยามารยาท ในการเดินไม่ให้เป็นที่ยั่วยุดความรำคาญของผู้อื่น เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วเชื่อว่าเราจะถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัยแน่นอน

หน่วยที่ 3

การเขียนย่อหน้า

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมาย ประโยชน์ และลักษณะที่ดีของย่อหน้าได้
2. สรุปความคิด หรือจับใจความสำคัญของย่อหน้า และบอกวิธีเขียนขยายความได้
3. เขียนขยายความให้ได้ 1 ย่อหน้า

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมบังคับ

1. ศึกษาเอกสาร "ย่อหน้า" และทำแบบฝึกหัดท้ายเอกสาร
2. เขียนย่อหน้าตามบัตรคำสั่ง

กิจกรรมเลือก

เลือกทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องย่อหน้า จากหนังสือต่อไปนี้

พิชิจ อัครนิจ หลักเบื้องต้นการเขียนเรียงความ คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2525, หน้า 25 - 29

2. เขียนเล่าเหตุการณ์โดยใช้คำถามต่อไปนี้เป็นแนวทางในการเขียน
 - เหตุการณ์ที่นักเรียนคิดว่าสำคัญที่สุด หรือประทับใจมากที่สุด
 - เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร เกิดขึ้นอย่างไร มีบุคคลใดเกี่ยวข้อง
 - ทำไมจึงเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญ หรือประทับใจมากที่สุด

3. เกม "ใครเอ่ย" ให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะของเพื่อนคนใดคนหนึ่งในห้อง เมื่อเขียนเสร็จเปลี่ยนกับเพื่อนที่เลือกกิจกรรมนี้ ทายว่าเป็นใคร การเขียนบรรยายบุคคลในบุคคลหนึ่ง ควรกล่าวถึงสิ่งต่อไปนี้

- เพศ
 - วัย
 - รูปร่างลักษณะที่เด่น
 - ลักษณะย่อย ๆ ที่สำคัญ
 - ลักษณะนิสัยและอารมณ์
 - ความรู้สึกที่คนทั่ว ๆ ไปพึงมีโดยฉับพลันที่พบเห็น
4. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการตอบคำถามในแบบฝึกหัดห้องชัดเจน ครบถ้วน สรุปความคิดได้ตรงประเด็น บอกวิธีเขียนขยายความและเรียงลำดับข้อความได้ถูกต้อง การเขียนสะกดคำลายมือและความสะอาดเรียบร้อย

2. จากการเขียน ใช้ถ้อยคำภาพพจน์ให้กระชับชัดเจน เข้าใจง่าย มีเพียงความคิดเดียวใน 1 ย่อหน้า เขียนไม่วกวน มีการวางโครงเรื่อง เขียนสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง การเขียนเรื่องจากภาพต้องมีการตั้งชื่อเรื่องด้วย

เอกสาร "ย่อหน้า"

ย่อหน้า คือเรียงความสั้น ๆ หรือ เนื้อความตอนหนึ่ง ๆ ที่ประกอบด้วยใจความสำคัญ หรือสาระอย่างหนึ่ง กับส่วนประกอบซึ่งทำให้ใจความกระจ่างชัดเจน ย่อหน้าเดียวกันต้องพูดถึงเรื่องเดียวกันนั้น หรือมุ่งแสดงให้ผู้อ่านรู้ความคิดเกี่ยว

ส่วนประกอบของย่อหน้า

ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ หรือใจความหลัก
2. ส่วนที่เป็นการขยายความ หรือสนับสนุนใจความสำคัญให้ละเอียดและเด่นชัดยิ่งขึ้น

ใจความสำคัญอาจอยู่ในตำแหน่งต้นย่อหน้า ส่วนขยายความอยู่ตามหลัง หรือใจความสำคัญอยู่ท้ายย่อหน้า ส่วนขยายความนำมาก่อน หรือใจความสำคัญอยู่ต้นและท้ายย่อหน้า ส่วนขยายความอยู่ตรงกลาง หรือใจความสำคัญอยู่กลางย่อหน้า ส่วนขยายความอยู่หน้าหรือหลัง

ประโยชน์ของย่อหน้า

ย่อหน้ามีประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้รูปทรงของเรียงความสวยงาม
2. ทำให้ผู้อ่านมีเวลาพักสายตา และสมอง คืออ่านไม่รู้ลึกลับเหนื่อยเร็ว
3. ทำให้ผู้อ่านจับความคิดได้ง่าย มีโอกาสติดตามที่ผู้เขียนแสดงไว้

ลักษณะของย่อหน้าที่ดี

ย่อหน้าที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีข้อความเป็นเรื่องเดียว จะกล่าวถึงความสำคัญแต่เพียงเรื่องเดียว
2. มีความสัมพันธ์กันดี ประโยคต่าง ๆ แต่ละประโยคเชื่อมกันได้ดี ไม่สับสนใช้คำสันธานเชื่อมข้อความได้ถูก

วิธีเขียนย่อหน้า

1. สร้างใจความสำคัญ ย่อหน้าหนึ่ง ๆ เป็นเรื่องเรื่องเดียว ฉะนั้นถ้าผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องใดก็สร้างหัวข้อหรือใจความในเรื่องนั้น การสร้างใจความสำคัญนี้ต้องเก็บความให้ได้หมดตามที่ต้องการ แต่มิได้หมายความว่าใจความสำคัญนั้นจะต้องปรากฏเป็นรูปประโยคชัดเจนอยู่ในย่อหน้านั้นเสมอไป อาจจะแฝงอยู่ก็ได้ เมื่อรวบรวมความคิดแล้วจะได้เป็น 1 เรื่อง

ตัวอย่าง เรื่อง "สวดมนต์ทำไม"

ย่อหน้าคำนำ "ผมไม่สนใจว่าการสวดมนต์จะเกิดประโยชน์อะไรบ้าง"

ย่อหน้าที่ 2 "การสวดมนต์ เป็นการทำให้ใจสงบ"

ย่อหน้าที่ 3 "การสวดมนต์เป็นการหาทางออกของจิตใจที่พลุ่งพล่าน"

ย่อหน้าที่ 4 "คนเราเมื่อมีอารมณ์ไม่สงบย่อมต้องมีหลักยึด"

ย่อหน้าที่ 5 "วิธีที่ทำให้เกิดความสบายใจในขณะสวดมนต์"

ย่อหน้าที่ 6 สรุป "การสวดมนต์ทำให้ใจสบาย"

2. ขยายใจความสำคัญ เมื่อได้ใจความสำคัญแล้ว เขียนขยายข้อความให้ชัดเจนแจ่มแจ้ง การเขียนขยายข้อความมีหลายวิธีด้วยกัน ทั้งขึ้นอยู่กับเรื่องที่เขียนว่าควรใช้วิธีใด ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2.1 นิยามความหมาย ใช้สำหรับเรื่องที่จะต้องอธิบายว่า "คืออะไร"

ตัวอย่าง

"ตกปาก" เป็นสำนวน หมายความว่า กล่าววาจา หรือพูด ซึ่งหมายถึงว่า มีความตกลงยินยอมอยู่ด้วย ไม่ใช่พูดเปล่า ๆ เป็นสำนวนคล้าย "รับปาก" แต่ "รับปาก" หมายถึงไปทางว่ารับรอง จะปฏิบัติตาม สำนวน "ตกปาก" เป็นสำนวนโบราณมีใช้ในกฎหมาย ลักษณะผิวเมื่อยตั้งแต่แผ่นดินพระเจ้าอู่ทอง มาตราหนึ่งว่า "ผู้ใดไปลู่ขอลูกสาวหลานสาวท่าน บิดามารดาญาติแห่งหญิงตกปากให้ ใ้กันชั้นหมากท่านแล้ว..." "ตกปาก" บ่งถึงความตกลงยินยอม

จาก เรื่อง สำนวนไทย ของกาญจนาภรณ์
หนังสือวิทยศึกษาดับพิเศษ ร. 2

2.2 ให้รายละเอียด วิธีนี้ใช้มากที่สุดสำหรับเรื่องที่จะต้องอธิบายว่า
เป็นอย่างไร

ตัวอย่าง

"คำสั่งสอนในศาสนาซันโต นอกจากจะให้เราเคารพบรรพบุรุษแล้ว ก็ยังสอนให้เรารู้จักบนอบต่อผู้ใหญ่ คนหนุ่มต้องเคารพบนอบต่อผู้สูงอายุ ผู้หญิงต้องเคารพผู้ชาย ซึ่งให้กลายมาเป็นระเบียบประเพณีของสังคมที่ลูกจะต้องอยู่ในโอวาทของบิดามารดา ภรรยาต้องอยู่ในอำนาจของสามี การที่ชาวญี่ปุ่นโค้งให้กันอย่างอ่อนน้อมหลายครั้ง ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสุภาพและอ่อนน้อมซึ่งเป็นผลมาจากศาสนาซันโตนั่นเอง"

จาก เรื่อง ธรรมเนียมญี่ปุ่น ของ ส. พลายน้อย
หนังสือวิทยศึกษาดับพิเศษ ร. 2

2.3 ยกตัวอย่าง ใช้สำหรับเรื่องที่ต้องการสนับสนุนหรือคัดค้านข้อความนั้น ให้ความเด่นชัดยิ่งขึ้น เช่น เรื่อง "คนเดินถนนที่ได้รับบาดเจ็บเพราะถูกรถชนควรจะได้รับค่าเสียหายมากกว่าผู้ขับ" "ถ้าไม่มีตัวอย่างสนับสนุนจะเห็นชัดเจนไม่ได้ก็ต้องเล่าเรื่องให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อสนับสนุนข้อความนั้นดังต่อไปนี้"

ตัวอย่าง

"เมื่อสองสามวันมานี้ ข้าพเจ้าเห็นผู้หญิงสองคนข้ามถนนตรงสี่แยกขณะที่ไฟสัญญาณเพิ่งเปลี่ยนเป็นสีเขียว เขาทั้งสองเดินคุยกันอย่างสนุกสนานโดยไม่คำนึงถึงว่าเขากำลังอยู่ที่ไหน เมื่อข้ามมาถึงกลางถนน คนหนึ่งหันไปเห็นรถแล่นตรงเข้ามาที่ตกใจ ร้องสุดเสียงและกระโดดถอยหลัง อีกคนหนึ่งหกล้มเลยถูกรถซึ่งมาอีกทางหนึ่งทับขาหัก เพราะคนขับไม่สามารถจะหยุดได้ทันเวลาที่ คนเดินจึงควรได้รับค่าเสียหายมากกว่า"

2.4 เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกัน จะทำให้ข้อความเด่นชัดขึ้นมาใช้สำหรับเรื่องจริงเท่าใดก็ได้ยกตัวอย่างการเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง

"ธรรมดาผู้มีปัญญาอันพิสดาร แม้จะคิดการสิ่งใดก็ลึกซึ้ง ผู้มีปัญญาน้อยหาหยั่งรู้ตลอดไม่ อุปมาเหมือนพระยาครุฑแม้จะไปทิศใดก็ยอมบินโดยอากาศอันสูงสุดเมฆ มิได้บินต่ำต้อยเหมือนสกุลชาติซึ่งมีกำลังน้อย อันผู้มีสติปัญญาน้อยนั้นก็เหมือนนกหึ่งปวงที่มีกำลังน้อย มีอาจบินสูงเสมอพระยาครุฑได้"

เรื่อง สามก๊ก ของ เจ้าพระยาพระคลังทนน (ทน)

2.5 ให้เหตุผล ใช้สำหรับเรื่องที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้อ่าน ผู้เขียนจะทำให้ผู้อ่านหมกขอสงสัย ด้วยการให้เหตุผลที่ดี
 ตัวอย่าง

"ทำไมชาวไทยจึงนิยมเรื่องราวของรามายณะจนถึงกับเอามาสร้างละครขึ้นเป็นวรรณคดีประจำชาติ เรื่องนี้เห็นจะตอบได้ว่า ความเป็นไปของเรื่องรามายณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสงคราม เกี่ยวกับนักรบ เทพทูลลัจฉรธรรม ซึ่งตรงกับอุปนิสัยใจคอของชาวไทย ผู้เป็นนักรบนิยมความกล้าหาญ นิยมการประกอบวีรกรรมและรักษาสัตย์ คงจะเป็นด้วยเหตุนี้เอง ชาวไทยจึงรับเอาเรื่องรามายณะเป็นวรรณกรรมเอกประจำชาติ ผู้ใดไม่รู้เรื่องรามเกียรติ์เท่ากับไม่รู้จักประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของชาติตนเอง เป็นการขาดความรู้ทางวิชาวรรณคดีอย่างมาก "

เรื่อง พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ รัชกาลที่ 2

ของ จันทิพย์ กระแสสินธุ์

ในหนังสืออนุสรณ์พระพุทธเลิศหล้า

ถึงอย่างไรก็ตาม ในการเขียนย่อหน้าควรจะต้องเกิดในใจดังต่อไปนี้

1. ย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไม่ควรยาวนัก แต่ก็ไม่สั้นจนเกินไป ต้องให้ยาวพอที่ผู้อ่านจะได้ความคิดในเรื่องนั้นจนได้เห็นความสำคัญเพียงพอ
2. ต้องระมัดระวังที่จะให้มีจุดหมายเพียงหนึ่ง พยายามให้ข้อคิดในเรื่องนั้นเด่นชัด
3. ประโยคทุกประโยคต้องเชื่อมกันอย่างสนิท ไม่ทำให้เกิดความคิดเกิดสะดุด ประโยคหลังมีความเกี่ยวข้องกับประโยคหน้า

หนังสืออ้างอิง

1. ผะอบ โปะะกฤษณะ ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน-การอ่าน
การพูด-การฟัง และราชาศัพท์ สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์ 2525, 234 หน้า
2. สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ การเขียน ไทยวัฒนาพานิช 2522, 179 หน้า
3. สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย ไทยศึกษา การใช้ภาษา หน่วยที่ 1 - 15
คุรุสภา ลาตมเร้าว 2523, 221 หน้า

แบบฝึกหัดท้ายเอกสาร "ย่อหน้า"

เมื่อนักเรียนได้ศึกษาเอกสาร "ย่อหน้า" มาแล้ว ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
มีทั้งหมด 3 ตอน ลงในสมุด เปิดดูเอกสารได้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตอบคำถามสั้น ๆ มี 3 ข้อ

1.1 ย่อหน้าคืออะไร

1.2 ย่อหน้าที่ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

1.3 ในการเขียนหนังสือหรืองานเขียนทุกอย่าง ทำไมต้องมีการย่อหน้า

ตอนที่ 2 ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ประกอบกับยิ่ใจความสำคัญ และส่วนขยายความ ให้นักเรียน
อ่านย่อหน้าต่อไปนี้ แล้วหาใจความสำคัญ หรือความกึกจากย่อหน้าที่อ่าน
ย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะมีเพียงความคิดเดียว

2.1 "ภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทยเรานิยมเขียนกันไว้ตามผนังของโบสถ์วิหาร
ศาลาการเปรียญ หรือภายในองค์พระปรางค์ สดุดใจเจดีย์ และเขียนประกอบในสมุดไทย
สมุดข่อย เช่น เรื่องไตรภูมิ ตามผนังถ้ำบางแห่งก็มีอยู่บ้าง เป็นหลักฐานอย่างดีที่ทำให้
เราได้รับรู้เห็นความเป็นไปทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี"

2.2 "การติดยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นเฮโรอีน มอร์ฟิน ผีน แอมเฟตามีน มีโทษ
ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนทั้งต่อร่างกายจิตใจ ความประพฤติและบุคลิกภาพ ผู้เสพจะมี
ร่างกายเสื่อมโทรม ผ่ายผอมซูบซีด น้ำหนักตัวลดลงมาก คาลึก แฉกตอบ ริมฝีปากไหม้เกรียม
ร่างกายสทปรก ไม่สนใจต่อตัวเอง จิตใจก็จะเลวร้ายลง ไม่สนใจการงาน การเรียน
ความประพฤติจะเสื่อมทรามลง ตั้งหน้าแต่จะหาเงินมาซื้อยาเสพติด มั่วสุมจนก่ออาชญากรรม
ฉกชิงวิ่งราว ปล้น แม้กระทั่งการทำร้ายร่างกายของผู้อื่นก็ยังยอม"

ตอนที่ 3 ในการเขียนย่อหน้านั้น นอกจากต้องมีใจความสำคัญแล้ว ยังต้องมีการขยายใจความ
สำคัญนั้น ๆ ด้วยวิธีต่าง ๆ กัน

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ วิเคราะห์หาใจความสำคัญ และบอกวิธีการเขียน
ขยายความด้วย

3.1 "พ่อแม่ย่อมรักลูกทุกคน พ่อแม่รักลูกก็เพราะลูกเป็นเลือดเนื้อของตน ลูกจะเป็นผู้สืบเชื้อสาย ดำรงวงศ์ตระกูลและสร้างชื่อเสียงให้วงศ์ตระกูลต่อไป พ่อแม่จึงถือว่าลูกเป็นตัวแทนของตน เป็นคนที่ส่องรองจากตน นอกจากนี้พ่อแม่ยังหวังว่า เมื่อคนเข้าสู่วัยชราจะได้ลูกเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดู ด้วยการที่ลูกเป็นตัวแทนและพ่อแม่มีความหวังในตัวลูกดังกล่าวนี้พ่อแม่จึงรักลูก"

3.2 "ถ้ามีใครถามว่าค่านิยมคืออะไร เราก็ตอบได้ว่า "ค่านิยม" คือการที่บุคคลเห็นว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับตน เช่น บุคคลเห็นว่าความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร การประหยัด หรือ การมีความรู้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการทำงาน การประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันและการดำรงชีวิตสำหรับเขา สิ่งดังกล่าวนี้ก็เป็นค่านิยมของบุคคลนั้น เขาจะผูกเอาค่านิยมดังกล่าวเป็นแนวทางหรือจุดหมายในการประพฤติปฏิบัติตลอดไป"

3.3 "หากเราจะกล่าวถึงความมุ่งหมายของการมีระเบียบวินัยแล้ว จะเห็นว่าระเบียบวินัยมีความมุ่งหมายหลายประการ ประการแรกมีความมุ่งหมายเพื่อให้คนในสังคมได้ใช้เป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติ ความมุ่งหมายประการนี้หมายความว่า วินัยในรูปแบบกว้าง ๆ จะเป็นผู้กำหนดแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของคนให้อย่างชัดเจน ว่าในกรณีไหน เมื่อไรและโอกาสใด บุคคลจะต้องทำหรือประพฤติอย่างไร พอที่เราจะถือเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติได้เป็นอย่างดี"

3.4 "หากพิจารณาต่อไปจะเห็นว่า กติกาของสังคมก็คล้ายกับกติกาในการเล่นกีฬา เป็นต้นว่าการเล่นฟุตบอล นักฟุตบอลทุกคนต้องปฏิบัติตามกติกา จะหลีกเลียงหรือฝ่าฝืนไม่ได้ หากใครฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกติกาที่กำหนดไว้จะถูกกรรมการลงโทษ หากฝ่าฝืนหรือกระทำความผิดกติกาขั้นรุนแรง กรรมการจะสั่งให้นักฟุตบอลนั้นหยุดเล่น คือลงโทษให้ออกจากสนามฟุตบอลไป ฉะนั้น إذن ถ้าคนใดประพฤติผิดจนถึงขั้นออกนอกกฎ เช่น การปล้นฆ่า เจ้าทรัพย์ ห้องลงโทษนั้นด้วยการประหารชีวิต เพื่อให้เขาพ้นออกไปจากสนามของสังคม"

3.5 "การที่คนทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะมีสิ่งเร้าให้กระทำ สิ่งเร้าให้คนกระทำมีมากมายหลายอย่าง จะเป็นอะไรก็ได้ ถ้าสามารถเร้าให้คนมีพฤติกรรมหรือ

กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้แล้ว เราถือว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นการกระทำของคน เป็นกันว่าผู้หญิงสาว กระบวนแห่ หนังสือและคำสบประมาท ที่ว่าสิ่งดังกล่าวนี้เป็นสิ่งเร้า ให้คนเรามีการกระทำ ก็เพราะสิ่งเหล่านี้เร้าให้คนทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ เช่น เมื่อเห็น ผู้หญิงสาวคอยก้มองเห็นกระบวนแห่คนที่ตามดู เห็นหนังสือก็อ่าน หรือเมื่อได้ยินคำสบประมาท ก็โกรธ การมอง การติดตามดู การอ่าน หรือความโกรธที่เกิดขึ้นนี้ เป็นการกระทำหรือ พฤติกรรมของคนที่เกิดจากสิ่งเร้าดังกล่าว"

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ช่วยกันคิดว่า จะเขียนขยายความจากใจความสำคัญ
ข้อใดในลักษณะใด เขียนอย่างไร เลือกเขียนเพียง 1 ข้อ

- 1.1 สถานที่ของคนที่มาบรรยาย
- 1.2 ประชาชนเกิดความศรัทธา
- 1.3 คนจำเป็นต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 1.4 การใช้จ่ายอย่างประหยัด ทำให้การดำรงชีวิตอยู่อย่างมั่นคง
- 1.5 อื่น ๆ (นักเรียนคิดใจความสำคัญขึ้นเอง โดยครูเป็นผู้ดูแลความ

เหมาะสม)

2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันคิดข้อ โดยเขียนให้สมบูรณ์ จนได้เนื้อความ
1 ย่อหน้า แล้ววิจารณ์เกี่ยวกับงานของตน

3. รวมเข้ากลุ่มเดิม กลุ่มละ 4 คน นำงานมาเสนอในกลุ่ม นักเรียนจะช่วยกัน
แก้ไขปรับปรุงงานเขียนอีกครั้ง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ เมื่อแต่ละกลุ่มเขียนเสร็จ จะแสดง
งานของทุกกลุ่มติดไว้หน้าห้องเรียน

การเขียนย่อหน้า

พิชิต อัครนิมิต

ลักษณะย่อหน้า ย่อหน้าคือข้อความตอนหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยประโยคหลาย ๆ ประโยครวมกัน ข้อความแต่ละตอนเหล่านี้จะต้องมีใจความเด่นเพียงอย่างหนึ่ง มีกระแสความบริบูรณ์ในตนเอง มีการเริ่มต้น การขยายความ และการลงท้ายของตนเอง ย่อหน้าหนึ่ง จึงเปรียบเสมือนเรื่องความเล็ก ๆ เรื่องหนึ่งในเรื่องความใหญ่ ใจความของแต่ละย่อหน้าทำหน้าที่เป็นความรองขยายใจความใหญ่ของเรื่อง หรือชื่อเรื่อง ฉะนั้น การเขียนย่อหน้าได้ชัดเจนแจ่มแจ้งย่อมมีผลให้เรื่องความทั้งเรื่องชัดเจนตามไปด้วย ย่อหน้าที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีเอกภาพ ความบริบูรณ์ในกระแสความและความเด่นเป็นหนึ่งของใจความในแต่ละย่อหน้าเรียกว่า เอกภาพ การเขียนเรื่องความที่ดีนั้น คือการเขียนที่มีเอกภาพ การเขียนที่ขาดเอกภาพย่อมเป็นการเขียนที่ไม่ชัดเจนแจ่มแจ้ง เอกภาพจึงนับว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญของเรื่องความที่ดีจะ การจะเขียนให้มีเอกภาพได้ จะต้องยึดหลักดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดใจความสำคัญให้ชัดเจน ประโยคใจความสำคัญมีส่วนทำให้ย่อหน้ามีเอกภาพได้ การวางประโยคใจความสำคัญจะระบุหรือกำหนดใจความของเรื่องตอนนั้นให้ชัดเจน เมื่อเขียนขยายความออกไปแล้ว ขยายละเลง บรรยายให้ละเอียดในใจความที่ประโยคใจความสำคัญกำหนดไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ประโยคใจความสำคัญจะต้องชัดเจนและระบุใจความที่จะกล่าวต่อไปไว้ให้แน่ชัดเสียแต่แรกคือก่อนลงมือเขียน ส่วนการจะวางประโยคนี้ไว้ที่ใดนั้นลงแล้วแต่ความถนัดของผู้เขียนหรือลีลาการเขียน โดยมากมักจะวางไว้ต้นย่อหน้าและท้ายย่อหน้า ที่จะวางไว้กลางย่อหน้าส่วนมากไม่ค่อยพบ

สำหรับผู้ฝึกหัดเขียนใหม่ยากแนะนำให้วางประโยคนี้ไว้ท้ายย่อหน้า จะทำให้เขียนสะดวกขึ้น เริ่มต้นก็เขียนประโยคใจความสำคัญให้ชัดเจนไว้เลย แล้วค่อยบรรยายขยายความใจความของประโยคนั้นไปให้ชัดเจนภายหลัง การทำอย่างนี้จะทำให้การเขียนตรงประเด็นง่ายขึ้น เพราะประโยคใจความสำคัญจะถูกรอบเรื่องความไว้แต่แรก แต่ในทางตรงกันข้าม การเขียนอาจจะเริ่มต้นด้วยส่วนขยายหรือผลความไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งให้ความละเอียดชัดเจนดีแล้ว ก็จะสรุปลงด้วยประโยคใจความสำคัญ การวางประโยคใจความสำคัญอย่างนี้

อาจจะเหมาะสำหรับคนที่ชำนาญในการเรียนดีพอควรแล้ว การกำหนดประโยคใจความสำคัญ จึงมีส่วนสัมพันธ์กับเอกภาพของย่อหน้าอย่างสำคัญ

1.2 ระลึกถึงประโยคใจความสำคัญเสมอ เมื่อลงมือเขียน ผู้เขียนจะต้องระลึกถึงประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าอยู่ตลอดเวลา จะต้องถามตนเองว่า กำลังเขียน กำลังบรรยายเรื่องราวตามที่ประโยคใจความสำคัญกำหนดไว้หรือไม่ ถ้ายังไม่ได้เขียน ต้องรีบเขียนให้ตรงประเด็นเสีย และให้เขียนในจุดนั้นตลอดไป จนกว่าจะแน่ใจว่าได้เขียนละเอียดชัดเจนดีแล้ว จึงจะหยุด การระลึกถึงประโยคใจความสำคัญและการเตือนตนเอง กังวลมาแล้ว จะทำให้การเรียนอยู่ในประเด็นเดียว ย่อหน้าก็จะมีเอกภาพในที่สุด

1.3 คำนึงถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสม การใช้ภาษาที่เหมาะสมจะทำให้เรียงความชัดเจนแจ่มแจ้ง และความชัดเจนแจ่มแจ้งมีผลเกื้อกูลต่อความมีเอกภาพของเรียงความอีกทอดหนึ่ง การใช้คำที่มีความหมายตรง มีความหมายเฉพาะ และไม่คลุมเครือ จะช่วยให้การบรรยายกระจ่างแจ่มแจ้ง ใจความของย่อหน้าหรือข้อความก็จะเด่นชัดเจน แต่ตรงกันข้ามถ้าการใช้คำและการใช้สำนวนโวหารไม่เหมาะสม เอกภาพหรือความชัดเจนของข้อความก็จะเสียไปด้วย

การใช้คำไม่ตรงความหมาย คือ การเอาคำในความหมายหนึ่งไปใช้ในความหมายหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

ไซ	สลักหักพัง	แทน	บรัก
	ทางไกล	แทน	ทางกันดาร
	ทอดาลัย	แทน	ไม่ชวนขาย
	เขื่อนแซ	แทน	ยี่ภยาก
			เป็นต้น

การใช้คำไม่เจาะจง คือ การใช้คำที่มีความหมายกว้างแทนคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจง เช่น

ไข่	ดอกไม้	แทน	ดอกกุหลาบ
	คน	แทน	คนหนุ่ม
	สัตว์สี่เท้า	แทน	สุกร
	รูปร่าง	แทน	แขน

เพื่อให้เกิดความแจ่มกระจ่าง และมีเอกภาพขึ้นในการเขียนเรียงความ ผู้เขียนจะต้องเอาใจใส่เรื่องการใช้คำและสำนวนโวหารให้มากด้วย

2. มีสัมพันธภาพ สัมพันธภาพ คือการเชื่อมต่อใจความย่อหรือย่อหน้าต่าง ๆ ในเรียงความให้ผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือการเชื่อมต่อระหว่างประโยคต่อประโยค ให้มีความกลมกลืนเข้าด้วยกัน จนทำให้ย่อหน้าหนึ่ง ๆ มีเอกภาพทางใจความอย่างเด่นชัด สัมพันธภาพระหว่างประโยคที่ดี หรือระหว่างย่อหน้าที่ดีล้วนมีส่วนช่วยให้เรียงความมีความชัดเจน แจ่มแจ้งทั้งสิ้น ถ้าปราศจากสิ่งนี้เสียแล้ว เรียงความก็จะเป็นเพียงการเอาประโยคหรือความต่าง ๆ มาคละปะปนกันไว้เท่านั้น สัมพันธภาพจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการเขียนอยู่ไม่น้อย เมื่อจะเขียนจะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้ให้มากด้วย สัมพันธภาพอาจสร้างขึ้นได้ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การใช้คำเชื่อมที่เหมาะสม คำเชื่อมหรือความหลักไวยากรณ์ไทย เรียกว่าสันธาน คำนี้มีหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างความต่าง ๆ กันให้เชื่อมต่อกัน การรู้จักเลือกสันธานให้เหมาะสมกับหน้าที่ของมัน จะทำให้ประโยคหรือข้อความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียว ได้ดีแต่ตรงกันข้าม ถ้าใช้ผิดก็จะทำให้ความแตกแยกเป็นส่วน ๆ ไข่ ผู้เขียนเรียงความจะต้องศึกษาเรื่องการใช้คำสันธานให้เข้าใจ และรู้จักนำมาใช้ให้ถูกต้อง แล้วเรียงความจะมีความชัดเจนและมีเอกภาพดี

2.2 การเชื่อมต่อประโยคหรือข้อความบางครั้งอาจจะละสันธานเสียก็ได้ กรณีนี้ผู้เขียนจะต้องแน่ใจว่า ความในทวนกันและตอนท้ายมันเชื่อมต่อกันอยู่แล้วโดยเนื้อความ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วก็ไม่จำเป็น การจะนำสันธานมาเชื่อมอีก จึงควรละเสีย ภาษาวัดได้ ไม่ยัดยัด ฟูมฟือย ด้อย่างเช่น น้ำก็ดี ข้าวก็ดี เป็นอาหารจำเป็นต่อมนุษย์ สันธานที่ดี ละทิ้งเสียได้ หรือ เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าไปตลาด และได้พบเพื่อนเก่าคนหนึ่งโดยบังเอิญ เมื่อ กับ และ ไม่จำเป็นต้องใช้ก็ได้

2.3 การเชื่อมความด้วยการให้ความ การให้ความคือการกล่าวถึงความที่กล่าวถึงมาแล้วในตอนก่อนอย่างย่อ เป็นการกล่าวถึงเพียงเพื่อให้ผู้อ่านระลึกถึงเรื่องราวที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น วิธีที่มักจะใช้เพื่อให้ความถึงความตอนต้นที่ต้องการละไว้ที่พบเห็นสามัญทั่วไป ได้แก่ ดังให้กล่าวมาแล้ว ตามที่ได้กล่าว, บรรยาย หรือทราบมาแล้ว

การใช้คำเชื่อมที่ดี การใช้วลีเชื่อมความที่ดี ล้วนมีผลทำให้ประโยคหรือข้อความมีสัมพันธภาพที่ดีให้ทั้งสิ้น ถ้าผู้เขียนรู้จักเลือกใช้ตามความเหมาะสม การเขียนที่ดีจะต้องมีสัมพันธภาพ สัมพันธภาพทำให้บทความมีเอกภาพ ผู้เขียนจึงควรเอาใจใส่เรื่องนี้พร้อม ๆ ไปกับการใช้คำ การขยายความและอื่น ๆ

3. ความกลมกลืน ความกลมกลืนคือความสอดคล้อง สัมพันธ์กันทางเหตุผล การใช้ภาษา ลักษณะการพรรณนาความ และการแสดงความคิดเห็น ย่อหน้าที่ขาดความกลมกลืนแม้จะมีเอกภาพดี ก็เป็นย่อหน้าที่ไม่ดี ความไม่กลมกลืนอาจจะเห็นได้ในเรื่องเล็กน้อย เช่น การใช้สรรพนาม ในบางแห่งอาจจะใช้ ข้าพเจ้า แต่บางแห่งกลับใช้ว่า ผม หรือในการแสดงความคิดบางแห่งว่าดี แต่บางแห่งว่าไม่ดี ทั้ง ๆ ที่เป็นของอย่างเดียวกันอย่างนี้เป็นต้น

การเขียนให้กลมกลืนอาจทำได้ดังนี้

1. ระลึกถึงประโยคใจความสำคัญของย่อหน้าเสมอ
2. นึกถึงความมีเหตุผลผลคามหลักตรรกวิทยา
3. นึกถึงความเหมาะสมและความถูกต้องของการใช้ภาษา
4. นึกถึงบริบทภาษาและเนื้อเรื่องที่กำลังเขียน

หน่วยที่ 4

การเขียนแสดงความรู้สึก

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. เขียนประโยคจากคำ หรือข้อความที่ให้อารมณ์ความรู้สึก
2. ใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้องตามธรรมเนียมนิยม
3. เขียนเรียงความแสดงความรู้สึกจากภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมบังคับ

1. เขียนประโยคตามบัตรคำสั่ง
2. ศึกษาเอกสาร "สำนวนเปรียบเทียบ" ด้วยตนเองมาล่วงหน้า และทำ

แบบฝึกหัดท้ายเอกสาร

3. เขียนเรื่องจากภาพ ตามบัตรคำสั่ง

กิจกรรมเลือก

เลือกอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. สมมติว่า นักเรียนทำของที่มีค่าที่สุด หรือของที่รักและห่วงหาพันที่สุดหายไป ให้นักเรียนพรรณาลักษณะของที่หายไป บอกความรู้สึกนี้แก่เพื่อนทางจดหมาย ให้เพื่อนเข้าใจรับจดหมายเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย

2. ให้นักเรียนเขียนเชิงเล่าถึงบุคคลที่นักเรียนประทับใจ รัก หรือนับถือ
3. ให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวันแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดก็ได้
4. ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึก จากการฟังเพลงที่กำลังนิยม เพียงเพลงเดียว
5. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

การประเมินผลหลังการเรียน

การประเมินผลหลังการเรียน ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการเขียนประโยค ต้องชัดเจน เข้าใจง่าย จะเป็นประโยคสั้น หรือ ประโยคยาวก็ได้
2. จากการเขียนเรียงความแสดงความรู้สึก ใช้ถ้อยคำได้เหมาะสม ให้ผู้อ่าน เกิดความรู้สึกคล้อยตาม เขียนไม่วกวน สามารถใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง พิจารณาลายมือ ตัวสะกด และความสะอาดเรียบร้อยด้วย

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ช่วยกันคิดหาคำ หรือข้อความที่ให้อารมณ์ความรู้สึก ตัวอย่างเช่น เกลียดเข้ากระดูก หัวจนมือสั่น ดวงใจแตกสลาย ตายอย่างน่าอนาถ ล้มพุงสลับลงข้างถนน ให้เขียนลงในบัตรคำ หรือบัตรข้อความ ใช้เวลา 5 นาที ค่อยจากนั้นแลกเปลี่ยนบัตรคำ หรือบัตรข้อความระหว่างกลุ่ม
2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน เขียนประโยคลงในกระดาษที่ครูแจกให้ โดยใช้คำหรือข้อความที่ได้นั้น อย่างน้อยต้องได้ 8 - 10 ประโยค
3. รวมเข้ากลุ่มเดิม กลุ่มละ 4 คน พิจารณาประโยคที่เขียนไว้ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีที่สุด แล้วเขียนประโยคบนกระดานคำทุกกลุ่ม กลุ่มละ 3 ประโยค
4. นักเรียนทั้งห้อง ช่วยกันตรวจประโยคเหล่านั้น พิจารณาความถูกต้อง และความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา
5. นักเรียนแต่ละกลุ่ม พิจารณาผลงานของเพื่อนๆ อีกครั้ง แล้วจึงเขียนลงกรู

เอกสาร 'สำนวนเปรียบเทียบ'

การเขียนโดยใช้สำนวนเปรียบเทียบนี้ มักใช้ประกอบพรรณนาโวหาร เพื่อให้
ได้ความหมายที่ลึกซึ้ง กว้างขวาง และชัดเจน มักมีคำต่อไปนี้เป็นส่วนประกอบ เหมือน
ดัง แดก เช่น คล้าย ราวกับ ดูราว ๆ เพียง ฯลฯ

ตัวอย่างสำนวนเปรียบเทียบ เรียงตามลำดับตัวอักษรดังนี้

ก

กองเป็นภูเขาเลากา	โกรธเป็นไฟไหม้ป่า
เกลียดเหมือนขี้	กินเป็นพายุฝน
เกลียดเหมือนไส้เดือนกึ่งกือ	กินเป็นยัศยาน
กินเหมือนหมู	แถมแต่งเป็นลูกกำลึงสุก
แถมเหมือนมะปรางสุก	

ข

ชมเหมือนบอระเพ็ด	ขยับเหมือนกา
ขาลิบเป็นตะเกียบ	แข็งเป็นหัวไอ้โจร
ขุ่นราวกับน้ำในลักควาย	แข็งเหมือนท่อนไม้
เขียวเหมือนพระอินทร์	แข็งเหมือนหิน
เขนราวกับงวงช้าง	ขาวราวกับขุยฝ้าย
เขนอ่อนราวกับตุ๊กตาขาววัง	ขาวเหมือนสาลี

ค

กดเคี้ยวเหมือนเขาวงกต	คอยเหมือนข้าวคอยฝน
ก้นเหมือนโคนคำแย	คิ้วโก่งเหมือนคันศร
(ปาก) ก้นเหมือนบอน	เค็มเหมือนเกลือ

ง

งงเป็นไก่ตาแตก	งอนเหมือนงอนรถ
งามดังแก้งวาก	งอนเหมือนซ่อนหอย

เงียบเหมือนเป่าสาก

เงียบเหมือนป่าช้า

ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก

โง่งเหมือนควาย

จ

จากเรือนเหมือนนกที่จากรัง

ใจกว้างเหมือนแม่น้ำ

ใจดำเหมือนอิฐ

ใจเทียมเหมือนโจร

จัดเป็นน้ำท่า

ใจแข็งเหมือนเหล็กเพชร

ใจดีเป็นแม่พระ

ฉ

ฉุนเหมือนยานัตถุ์

ฉลาดเป็นกรด

เฉาเหมือนกันไม้ถูกน้ำร้อนลวก

ช

ช้าเหมือนเต่าคลาน

ชืดเป็นน้ำยาเย็น

ช

ชนเหมือนลิง

ชีกเป็นไก่ต้ม

ชุ่มซำเหมือนจิ้นใหม่

ช่อนหน้าเบ้เงางาย

ชื้อเหมือนแมวอนทวด

ค

คำเป็นเหนี่ยง

กำเหมือนถ่าน

กำเหมือนคินป็น

กำเหมือนคินหม้อ

กำเหมือนตอตะโก

เกิน (ไม่สวย) เหมือนเป็ด

เกิน (รับ) เหมือนกับความหมาย

คืใจดังได้แก้ว

คืใจเหมือนขึ้นสวรรค์

คุเหมือนเสือ

คุเหมือนหมาแม่ลูกอ่อน

แดงเหมือนชาด

แดงเหมือนเสน

แดงเหมือนเพลิง

ด

ทรงเป็นไม้บรรทัด
 ถั่วลันเตาเป็นเจ้าเข้า
 กาคำเหมือนนิล
 ทัพเท้าผาหอย

ตัวเท้าเมี่ยง
 ตางามเหมือนลูกเนื้อทราย
 ตาโตเท้าไข่มุก
 เตี้ยราบกับคนกระ

ท

ทำตัวเป็นเจว็ด
 ทำตัวเป็นหัวเรือใหญ่
 ทำตัวเป็นหนูให้เขาซัก
 ทำหัวสูงเหมือนกิ่งก่าไผ่ทอง
 ทำหัวสูงเหมือนคางคกขึ้นว
 แทรกเหมือนยาคำ

ทำท่าหยิ่งผยองเหมือนนกยูงรำแพน
 ทำใบ้ถึงหลอกเจ้า
 ทำหน้าเหมือนถูกผีหลอก
 ที่เท้ากระแฉะมือ
 ที่เท้าแฉะกันตาย

น

น้องเหมือนปลีกล้วย
 นัวเรียวเหมือนลำเทียน
 เนื้อหอมเหมือนอบเชย

นอนเหมือนหมา
 เนื้อเย็นเหมือนผัก

บ

บนพิมพ์เหมือนหมึกในฝัก
 บางเหมือนกระดาษ

บริสุทธิ์เหมือนหยาดน้ำค้าง
 เบาเหมือนบุษบุน

ป

ปากเป็นขี้ก้น
 เปรี๊ยะเหมือนมะนาว

ปากเหมือนกะโกร

ผ

ผมขาวราวกับสีดอกเลา
 ผิวขาวเหมือนดอกมะลิ

ผมดำราวกับขนกาน้ำ
 ผิวราวกับแดงร่มใบ

	พ	
เปรยยานกางเป็นยายแก่		พูดเป็นค้อยหอย
พูดเป็นน้ำท่วมทุ่ง		พูดเป็นนกแก้ว วมกขุนทอง
	ม	
รักมดเหมือนเส้าหิน		มิดเหมือนเข้าถ้ำ
รักมดเหมือนหลักศิลา		
	ย	
ยากเหมือนเข็นครกขึ้นภูเขา		ยาวเบ้เบ้อ
	ร	
รักเป็นรังหนู		รักดังดวงใจ
		รักเหมือนแก้วตา
ร้อนเป็นไฟ		รักเหมือนลูก
		รักเหมือนผ่องในไส้
	ล	
ลามเป็นขี้กลาก		ลั่นเป็นปลาไหล
ลืมหัดเหมือนวัวลืมหัด		เล็กเท่ารูเข็ม
	ว	
ทวนราวกับเขาวงกต		ไวเป็นบรอน
๖	ส	
สมกันราวกับทองใบหยก		สว่ยราวกับหยาดฟ้ามาดิน
สว่ยราวกับกลางวัน		สว่ยเหมือนกุหลาบแรกแย้ม
สูงเทียมเมฆ		สว่ยเหมือนนางฟ้า
สูงเป็นต้นตาล		เสียงดังราวกับฟ้าผ่า
สูงเป็นเบรต		เสียงดังราวกับฟ้าร้อง
เสียง(แหบ)เหมือนเป็ด		ใสเหมือนตาฉีกแตน

ท

ทักเหมือนหิน	หน้าขาวราวกับตกรังผึ้ง
หน้าบานเป็นกระดัง	หน้าขาวเหมือนไข่มุก
หน้าบานเป็นดอกบัว	หน้าราวกับพระจันทร์วันเพ็ญ
หน้าบานเป็นตุ๊กเป็ด	เหนียวเหมือนตังเม
หน้าเหมือนตุ๊กตาเสียบาท	เหลืองเหมือนจิวพระ
หน้าเหมือนตาย	เหลืองเหมือนเกสรดอกบัว
หน้าเหมือนเพื่อนซี้	เหลืองเหมือนลูกจัน
หน้าเหมือนหมาทวงกาง	แดงแดงเหมือนทะเลทราย
หน้าเหมือนน้ำอ้อย	

อ

องอาจดังพญาราชสีห์	อันเป็นกุ่ม
อ่อนแอดังนางกนิรี	อาภัพเหมือนปูน
อิมเหมือนกินอาหารทิพย์	อึดอัดเหมือนถูกผีอำ
เอะอะเหมือนเจ้าคนไฟ	

หนังสืออ้างอิง

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์ การเขียนภาพยนตร์ ไทยวัฒนาพานิช 2518,
294 หน้า

แบบฝึกหัดท้ายเอกสาร "สำนวนเปรียบเทียบ"

เมื่อนักเรียนศึกษาเอกสาร "สำนวนเปรียบเทียบ" แล้ว ให้ทำแบบฝึกหัดลงในสมุด ส่งครู

ตอนที่ 1 เติมข้อความให้สมบูรณ์

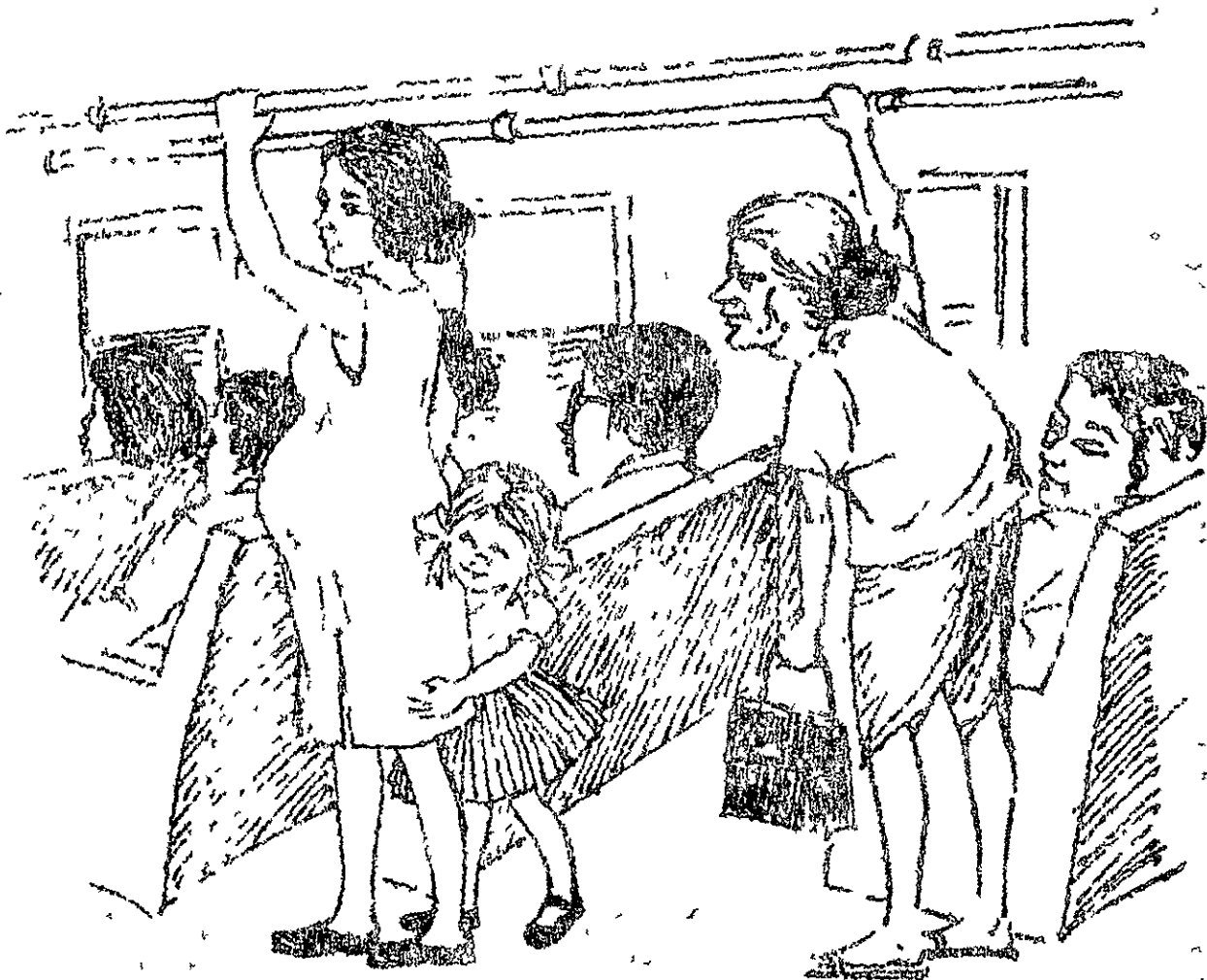
1. ผิวหนังคนนั้นขาวราวกับ.....
2. ถนนสายนี้คดเคี้ยว เหมือน.....
3. มาริสาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ดีใจเหมือน.....
4. กุญแจอยู่ในครัว ถ้าถั่วปั่นพื้งพำเหมือน.....
5. ผู้ชายคนนั้นดูร้ายใจแถมเหมือน.....

ตอนที่ 2 เขียนประโยคโดยใช้สำนวนเปรียบเทียบจากเอกสาร ภาละ 5 ข้อ

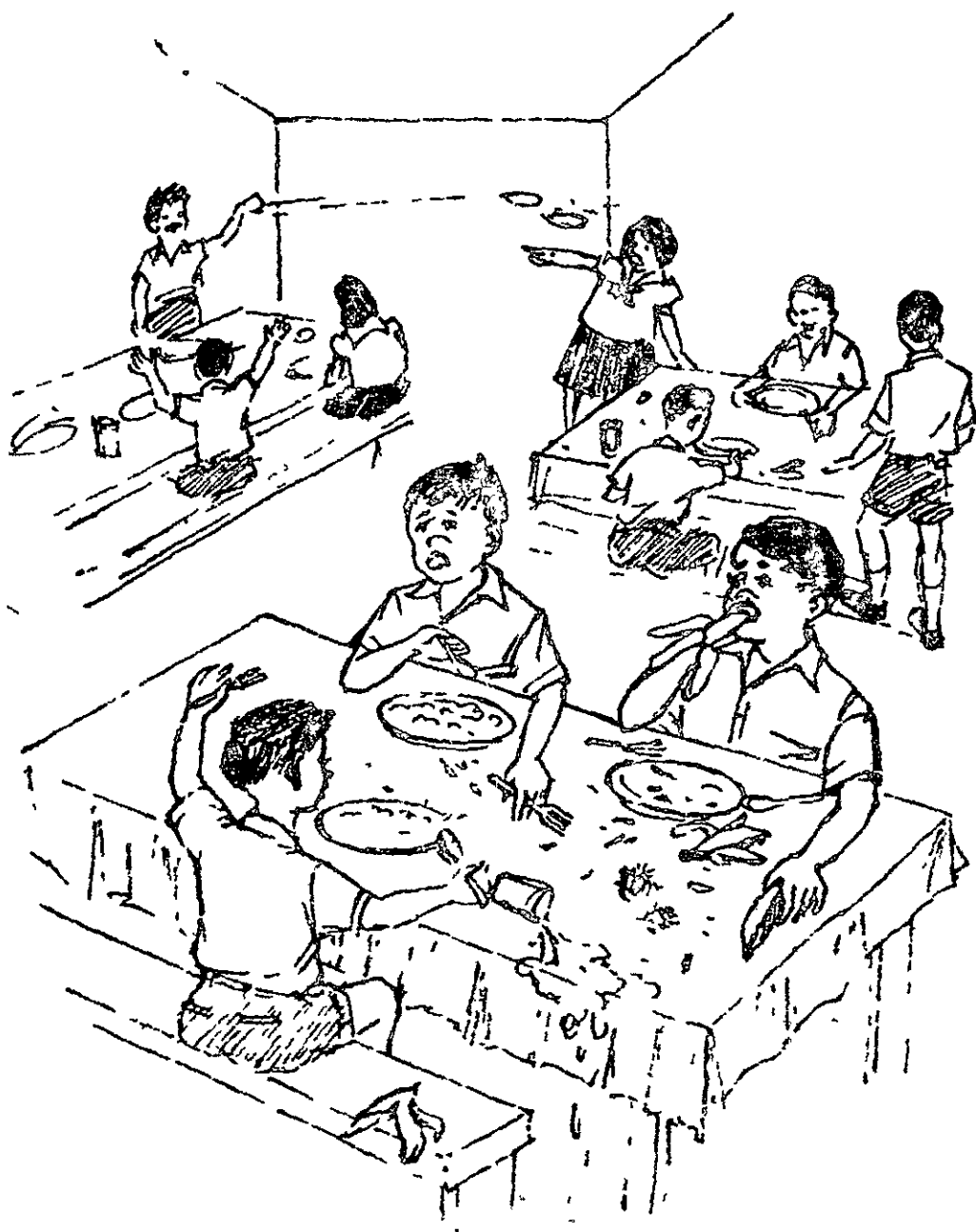
ตอนที่ 3 รวบรวมสำนวนเปรียบเทียบ และคัดลอกให้ถูกต้อง ภาละอย่างน้อย 5 สำนวน อาจมาจากหนังสืออ่านนอกเวลา ทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย วารสาร หรือ หนังสือใดก็ได้ พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาด้วย

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม เป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6 – 7 คน เลือกภาพจากที่ครูกำหนดไว้ เพียง 1 ภาพ
2. เตรียมและแสดงบทบาทสมมติตามเรื่องราวจากภาพ โดยใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที
3. นักเรียนทุกกลุ่มที่นั่งชม ส่งตัวแทนพูดแสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น ๆ
4. นักเรียนทุกคนเขียนเรียงความแสดงความรู้สึก ส่งครู โดยเลือกจากภาพใดภาพหนึ่ง และตั้งชื่อเรื่องด้วย

"ท่านผู้โดยสาร"

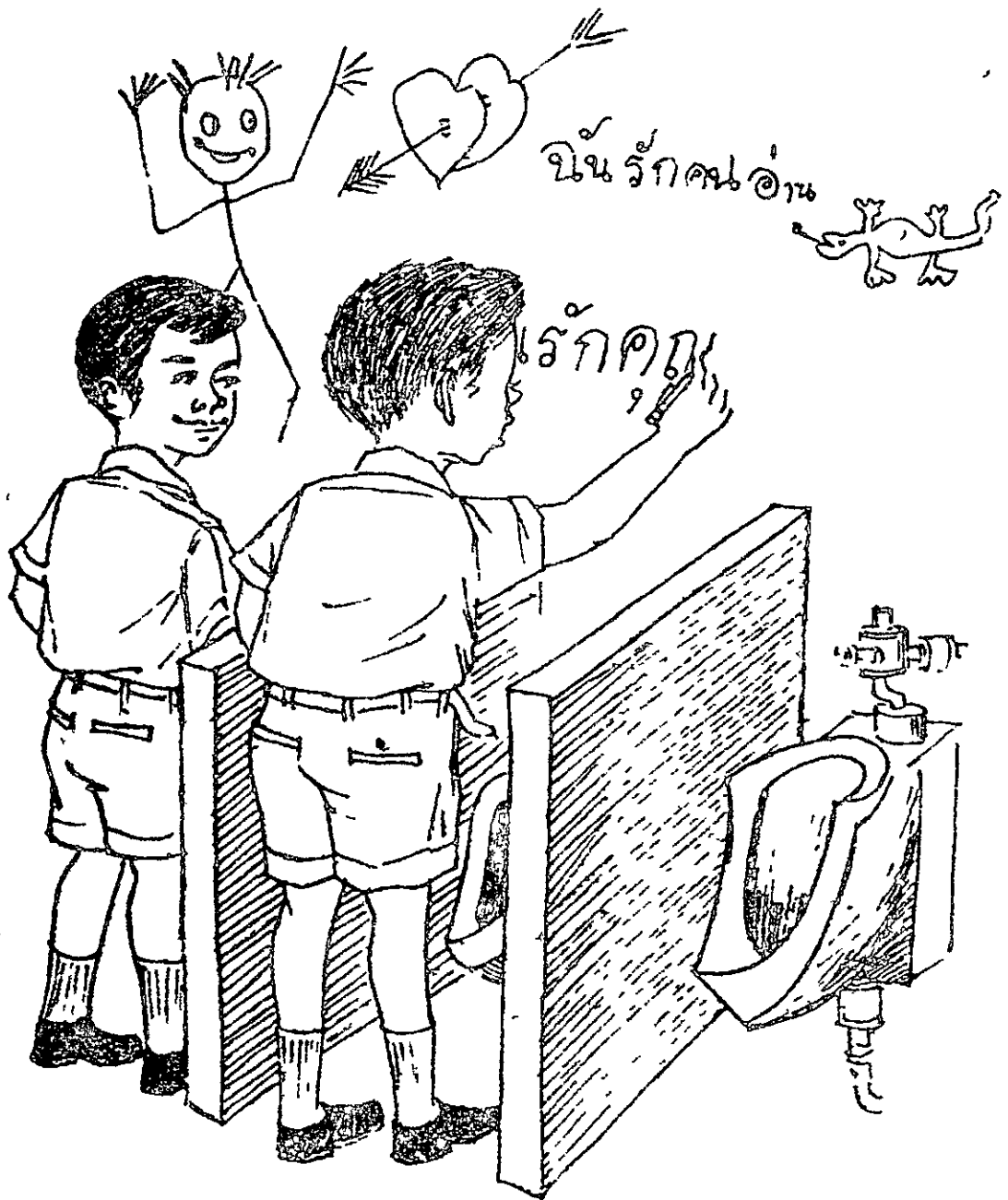
"โอโฮโฮ ! ขนาดนี้เสียหรือ"

"น่าเศร้าใจไหม"

"ทว่า เซนาโสมการหรือ"

"ทำถูกกาลเทศะหรือ"

หน่วยที่ 5

การเขียนแสดงความคิดเห็น

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. พูดยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
2. เขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนกิจกรรมบังคับ

1. อ่านเรื่องสั้น และทำตามบัตรคำสั่ง
2. เขียนเรียงความแสดงความคิดเห็น ตามบัตรคำสั่ง

กิจกรรมเลือก

เลือกทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. หาข้อความหรือเรื่องราวที่แสดงความคิดเห็น จากวารสาร หรือ หนังสือพิมพ์ 1 เรื่อง และเขียนสรุปความคิดเห็น
2. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องภายในโรงเรียน หรือ เหตุการณ์ในครอบครัว เพียง 1 เรื่อง
3. เลือกเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงเปรียบเทียบ เพียง 1 เรื่อง
 - 3.1 ภาพยนตร์ กับโทรทัศน์
 - 3.2 หญิง กับ ชาย
 - 3.3 ความยากจน กับ ความร่ำรวย
 - 3.4 เรื่องอื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ
4. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้: ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการพูดแสดงความคิดเห็น พิจารณาเหตุผลที่ยกมาประกอบคำพูด ใช้ถ้อยคำเหมาะสม น่าเชื่อถือ รู้ลึกถ้อยคำกับคำพูด พูดชัดเจน เสียงดังได้ยินกันทั่วห้องเรียน

2. จากการเขียนแสดงความคิดเห็น พิจารณาความถนัด เหตุผลประกอบความคิดนั้น ๆ ใช้ถ้อยคำเหมาะสม เข้าใจง่าย เขียนไม่วกวน เป็นเหตุเป็นผล อ่านแล้วรู้สึกคล้อยตาม พิจารณาความสะอาดเรียบร้อย ตัวสะกด และลายมือ

เรื่องสั้น

ประจวบตามหาธาตุด้านตลาดระแวกนี้เอง มีคนเดินเข้าออกมาทมาย และยิ่งมากเป็นพิเศษในวันเสาร์วันอาทิตย์ แต่โดยมากที่สังเกตว่า เขาหนึ่งอยู่ตรงนั้นเป็นประจำ บางทีอาจเป็นเพราะว่าทั้งวันเขาเกือบจะไม่ได้ออกไปไหนเลย ทำให้ผู้คนที่ผ่านมาคิดว่า เขาคงเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของทางเดินเท้า ดังเช่นเสาไฟฟ้าหรือถังขยะก็ได้ อันที่จริงก็เป็นอย่างเขาก็ต้องร่างอยู่ตรงทางเดินเท้า ทุกหน ทุกแห่ง ไม่เว้นของสองสิ่งนั้นเหมือนกันหมด อย่างน้อยที่สุดก็สำหรับชาวเมืองหลวง

คนส่วนใหญ่ที่เดินผ่านไปแฉ่งอาการยอมรับการดำรงอยู่ของเขา ด้วยการเดิน หลีกกว้างอันขมขื่นเหียนนั้นเป็นวงกว้าง อย่างน้อยก็เพื่อเป็นหลักฐานว่า หากพลัดตก หกล้มลงไปก็คงไม่มีอะไรจะส่วนใดถูกต้องกับเขาที่ขมขื่นและเต็มไปด้วยน้ำเหลืองคู่นั้น มีอยู่หลายคนที่เดินผ่านไปพร้อมกับเสียงบ่นดัง ๆ เป็นเชิงตำหนิรัฐบาลที่ปล่อยให้สิ่งสกปรก อย่างเขา กองอยู่ข้างถนนได้ชั่วนาหน้าปี บ่อยครั้งที่ชายชาพิการท้องเกล็ดตาคนพวกนี้ ด้วยความ หวาดผวา กลัวว่าสักวันหนึ่งพลเมืองผู้เกรงระเบียบเหล่านี้ จะเอารถขยะมาใส่เขาไปหมด ตากแดดตากฝนเช่นเดียวกับสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ

แต่ก็อีกนั่นแหละ ยังมีคนอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้เขามีเหตุผลพอที่จะนั่งอยู่ตรงนี้ และสามารถนั่งอยู่ได้เป็นเวลานานปี ก้อนที่โยนเศษเสถียราก็ใส่กระป๋องนมวัว ที่เขาวางไว้ ปลายถนนนั่นเอง สำหรับท่านเหล่านี้แล้ว ชายชราผู้นั้นเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การมาแฉ่งบุญ ณ วัดมหาธาตุสมบูรณ์ขึ้น ตัวเขาเองก็ไม่เคยรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะประกอบ นี้นักดู ๆ ของตนกราบแล้วกราบอีกให้กับคนใจบุญทุกท่าน จะอย่างไรก็เป็นบางครั้งเท่านั้นที่ เขารู้สึกรำคาญคนบางคนที่ชอบยกเหวียนขึ้นจบทัวอธิฐานเป็นเวลานาน ๆ ความอึดอัด ของเขาอยู่ที่การรอคอยเจ้าเสียงกึกของเหรียญ ซึ่งมากกระทบกับกระป๋องอันเป็นสัญญาณให้ เขาใจหัวขึ้นมาจากการหมอบกราบถึงได้

× ‘สิ่งเดียว จะขอให้ได้อะไรนักหนาอะ....’ ชายพิการเคยนึกในใจ เมื่อ อารมณ์หงุดหงิดชักเกลียดเห็นอาการกวนกุ่ม บางครั้งเขาเคยเหลือบตามองเจียดขอบหมวก ที่ปักหูรูดหัวขึ้นไป พลางนึกคิดว่าถ้าอธิฐานยาว ๆ นั้นเป็นเรื่องราวอะไรบ้าง คงจะอธิฐาน

ให้ถูกห้วยถักสับครึ่งใต้ดินและบนดิน ทั้งรางวัลที่หนึ่งและเลขท้ายพร้อม ๆ กัน...

เขาเคยเฝ้าในใจ

เขามานั่งอยู่ตรงนั้น หรือถ้าจะพูดให้ถูกต้องคือปากองอยู่ตรงนั้น เป็นเวลาที่เดือน
ก็ปีแล้ว ตัวเขาเองก็จำไม่ได้และก็ไม่รู้มีใครช่วยเขาจำ รวมทั้งไม่มีประโยชน์อะไรที่จะ
ห้องไปจำกับอีกด้วย ชายโรคเรื้อนรู้เพียงว่า ตัวเองมากินนอนอยู่ทางเข้าออกประตูวัด
ด้านนี้ จนคุ้นเคยกับเจ้าของแพงพระเครื่องเกือบทุกคน ถึงจะไม่มีใครสนใจคุยกับเขา
เป็นเวลานาน ๆ แต่เขาก็รู้สึกเหมือนคนเหล่านี้เป็นเพื่อนสนิท เพราะเห็นหน้ากันอยู่ทุกวัน
ไม่มีใครเคยอนุญาตให้เขาเข้าไปนั่งนอนในบริเวณแพงของตน แต่ก็ไม่มีใครแสดงท่าที
ขยะแขยงจนออกหน้าออกตา นอกจากที่หนึ่งขอทานและทางเดินสาธารณะแล้ว ก็มีเพียง
อีกมุมหนึ่งของกำแพงด้านใน ซึ่งเขาใช้หลบนอนเท่านั้นที่เขาอนุญาตให้ตัวเองไปจับต้อง....
แน่นอนเมื่อมันเป็นที่ของเขาแล้ว ก็ไม่มีใครกล้าหาญพอที่จะละเมิด

ในบรรดาผู้ประกอบอาชีพนี้ และแกนี่ ชายพิการจะคุ้นเคยกับปากำที่สุด ปากำ
ไม่ใช่คนขายพระเครื่อง แต่เป็นแม่ค้าหาบเร่ที่ขายข้าวแกง ความสนิทสนมอาจจะเริ่มต้น
จากการที่ปากำแก้ขัดทบของแกไม่ไกลจากที่หนึ่งขอทานของเขานัก เพียงแต่หลบมุมมาอยู่
ทางเดินด้านในของกำแพงวัดเท่าไร ทุกวันแกจะหาบสินค้าไปหาแกมาตั้งขายอยู่ ตั้งแต่
ใกล้เที่ยงไปจนสามสี่โมงเย็น โดยทั่วไปเป็นการหลบแดดไปก๊วย ส่วนตอนเช้าปากำจะขาย
อยู่แถวท่าช้างซึ่งมีถนนผ่านไปมามากกว่า ในตอนบ่ายแก่ ๆ เมื่อลูกก้างบางคา ปากำกับ
ชายโรคเรื้อน ก็มักจะตะโกนคุยกันด้วยเรื่องจิปาละในชีวิตประจำวัน เพื่อทำลายความ
เงิบง่วงให้กันและกัน และเล่าทุกขัญกันฟังไปด้วย บางครั้งบางคราเมื่อชายพิการมีท่า
ว่าจะอดมือเย็น ปากำก็จะตักข้าวที่ไว้ให้พร้อมทั้งน้ำแกงที่รากรอชุ่มลิ้น นั้นยิ่งทำให้
มีกราฟเด่นเด่นขึ้น

วันนี้ชายโรคเรื้อนยอมรับว่า เขากิดถึงปากำเป็นพิเศษ ปกติวันอาทิตย์เขาจะต้อง
มาถึงก่อนวันธรรมดา เพราะสนามหลวงมีตลาดนัด แต่เมื่อเลยเที่ยงมาพักใหญ่แล้ว ทำไมปากำ
จึงยังไม่มา ตั้งแต่เช้าเขาขอทานไ้มาก จนต้องแอบเก็บเหรียญบาทส่วนหนึ่งออกจาก
กระป๋อง เขารู้สึกอยากจะคุยกับใครสักคนหนึ่ง เพื่อบอกความโชคชะตาในชีวิตประจำวัน

แต่ละเขาไม่อาจพูดเรื่องนี้กับคนทุกคนได้ เพราะมีข่าวมาเข้าหูอยู่เสมอว่า แม้ขอลานก็อาจถูกค้นได้ แต่สำหรับป่าดำเขาไว้ใจ ชายโรคเรื้อนนึกถึงคำพูดบางอย่างขึ้นมา ซึ่งสำหรับเขาแล้วมันคงกลายเป็นพิเศษ เขาเดี๋ยวมะพูดกับป่าดำในวันนี้เมื่อเขามาถึง และถามว่า เขาจะต้องทำเพราะชอบใจแน่ ๆ โบราณว่าคนเรามีรูปเป็นทรัพย์ เขาเองก็มีรูปเป็นทรัพย์เหมือนกัน ถ้าไม่มีรูปลักษณะอย่างนี้ ก็คงไม่มีใครโยนเหรียญใส่กระป๋องให้เป็นแน่..... ชายโรคเรื้อนคิดถึงคำถามของตนอย่างพอใจ

ป่วยมากแล้ว ทำไมป่ายังไม่มาหรือว่าไม่สบาย หรือแก่เกินไป ๆ เงิน ๆ จนโดนรถชนเอา เขาคงนึกอย่างกังวล ภาวนาอย่าให้เหตุการณ์เป็นไปเช่นนั้นเลย..... บางทีเขาอาจได้มูมดื ๆ ที่กินซื้อเยอะๆ ตกไม้หันไก่ได้ เขาพยายามเบนความคิดคำนึงไปในทางที่จะทำให้สบายใจขึ้น

ทันใดนั้น ชายโรคเรื้อนได้ยินเสียงเอะอะ โห่ร้องไปอีกซีกหนึ่งของถนนด้านสนามหลวง เสียงร้องของผู้หญิงคนหนึ่งแทรกขึ้นมา อย่างต่อเนื่อง

‘กระซอกสรว้อย ๆ ช่วยด้วยกระซอกสรว้อย’

เสียงคนวิ่งไล่กันมาตามทางเดินเป็นขบวนทางที่เฝ้าอยู่ ฐหนึ่งในความมืด ชายพิการปักเท้าที่เหยียดออกไปกลับเข้ามาในท่าซันเข้า เขาก็หันหนึ่งทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้กับเหตุการณ์ แต่เงยหูฟังฝีเท้าที่ใกล้เข้ามาอย่างรวดเร็ว จับตามองเขาก็เลือกขาที่ฉีดพะไปถ่วงน้ำเหลืองของตัวเองออกไป ร่างคน ๆ หนึ่งสะดุดมันเข้า อย่างแรงแล้วล้มพาดกับพื้นซีเมนต์ดังป๊าบ ชายโรคเรื้อนรู้ดีกว่าตัวเองเอียงขวาไปเหมือนกันด้วยแรงกระแทก

‘ถึงจะเป็นขอทาน แต่เราก็คือพลเมืองดี’ เขาคิดในใจ

บัดนี้เสียงวิพากษ์วิจารณ์กับเสียงคำทอหยาบ ๆ กาบ ๆ ได้ย้ายมาอยู่เบื้องหน้าเขา อยู่ยังมี ไม่มีใครหันคิดว่าคนร้ายล้มลงไปเพราะฝีมือเขา นอกเสียจากคนที่ล้มลงเอง ชายพิการก้ม ๆ เงยหน้าขึ้นมองเหตุการณ์ซึ่งคลี่คลายลงถึงที่สุดแล้ว แต่แล้วเขาก็รู้สึกเย็นวาบไปทั่วร่างเมื่อเห็นบุคคลในเครื่องแบบคนหนึ่ง กำลังล็อกแขนเด็กวัยรุ่น คนกระซอกสรว้อยไว้อย่างเอาเป็นเอาตาย ชายโรคเรื้อนจำได้อย่างแม่นยำว่า เจ้าหมอนั้นคือลูกชายคนโตของป่าดำ เมื่อหลายเดือนก่อน มันยังมาช่วยแม่มันล้างจานอยู่แถวนี้ แล้วมันก็รู้จักเขาด้วย

"เดี๋ยวขอเวลาเดี๋ยวเดียวว่า ผมไม่หนีหรอกนะ" เก็กหนุ่มปราดเข้ามาขึ้น
 ใต้สะพานอยู่ตรงหน้าชายโรคเรื้อน หลังจากสำรวจพล้อยแขนของเขาอย่างงง ๆ

"อ้อ ใต้ถุค มีงเองรีที่ซัดซาก ขอคุณ้ำพลเมืองดีหน่อยวะ.....ไอ้ท่ามึงนี่ว่า
 คนเขาจะรับมึงเป็นพลเมืองดีด้วย มึงรู้มั๊ยแม่งถูกจับเมื่อวานนี้ ยังไม่มีเงินเสียค่าปรับ
 ยังนอนการางอยู่เลย ไอ้ท่ากูขอเขาตกอย่างมึงไม่ได้สินะ.....กูย"

ชายโรคเรื้อนพับหน้าลงไปกับพื้นเป็นครั้งแรกที่เขารู้สึกอาย ผู้คนที่เดินผ่านไปมา
 เสียงตะลุมเต็กของผู้หญิงวัยกลางคนคนหนึ่งดังขึ้น แต่เขาก็ไม่กล้าเงยหน้าขึ้นมองเสียแล้ว
 ว่าเป็นใคร

"อ้อ คนนี้เหรอพลเมืองดี โทน่าสงสาร จันช่วยเหลือเกินอุตสาห์มาเลี้ยงเพล
 ท่านอาจารย์ ยังถูกกระซางสร้อย เชื้อทำบุญกลับได้บาป.....เฮ้ ทำทานทั่มันชะอีกครั้ง"

แต่ชายโรคเรื้อนยังหมอบอยู่ในท่านั้น ถึงแม้ว่าเหรียญจะกระทบกระป๋องดังกึกไป
 นานนับอีกใจแล้ว

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล "พลเมืองดี" โลกหนังสือ กรกฎาคม 2523

บัตรคำสั่ง

เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องสั้นแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 8 - 10 คน รับบัตรคำถาม กลุ่มละ 1 คำถาม ช่วยกันอภิปรายภายในกลุ่ม

บัตรคำถาม

1. นักเรียนคิดว่า ชายขอมานประพาศิสมกับคำว่าพลเมืองดีหรือไม่ อย่างไร จงให้เหตุผล
 2. นักเรียนคิดว่า การกระทำของลูกชายป่าเป็นการแสดงความกตัญญูต่อมารดาในทางที่ถูกหรือไม่ จงให้เหตุผล
 3. นักเรียนได้คติชีวิตจากเรื่อง พลเมือง อย่างไรบ้าง
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนพูดแสดงความคิดเห็นตามบัตรคำถามที่ได้รับ
- นักเรียนกลุ่มอื่น ต้องร่วมแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เลือกบุคคลอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม
จากเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 ภัยรุมกับยาเสพติด
- 1.2 การศึกษาพาชาทำให้เจริญ
- 1.3 ที่ว่ารัก รักนั้นเกิดด้วยไหน
- 1.4 นักเรียนกับระเบียบวินัย
- 1.5 ลักษณะนิสัยของคนไทย
- 1.6 พืชไทยบนฝรั่งเข้าข้างจริงหรือ
- 1.7 อื่น ๆ ที่นักเรียนสนใจ

2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันเขียนความกึกที่ได้จากการอภิปรายนั้น
3. นักเรียนแต่ละคนเรียบเรียงความคิด และเขียนแสดงความคิดเห็นส่งครู

หน่วยที่ 6
การใช้เรียงความที่ดี

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนหน่วยนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะเรียงความที่ดี และลักษณะของคำนำและบทสรุปที่ดี
2. เขียนคำนำหรือเขียนเปิดเรื่องได้
3. เขียนสรุปหรือปิดเรื่องได้
4. เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่วางไว้ได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมบังคับ

1. แข่งขันตอบปัญหา ทำการบัตรคำสั่ง
2. ฝึกเขียนคำนำตามบัตรคำสั่ง
3. ฝึกเขียนสรุปตามบัตรคำสั่ง
4. เขียนเรียงความตามบัตรคำสั่ง

กิจกรรมเลือก

เลือกทำอย่างน้อย 1 กิจกรรม

1. เขียนเรียงความจากโครงเรื่องต่อไปนี้

เรื่อง 1 วิธีเรียนที่ดี

โครงเรื่อง

คำนำ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีเรียนกับผลสำเร็จของการเรียน

เนื้อเรื่อง - การเรียนในห้องเรียน

- การทบทวน

- การเตรียมตัวก่อนสอบ

สรุป กล่าวถึงประโยชน์หรือคุณค่าของการที่มีวิธีเรียนที่ดี

2. เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่ทำได้ในหน่วยที่ 2 เลือกเพียง 1 เรื่อง
3. เขียนเรียงความ 1 เรื่อง ตามที่นักเรียนสนใจ
4. นักเรียนเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ

การประเมินผลหลังการเรียนรู้

การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ให้ประเมินผลด้วยวิธีต่อไปนี้

1. จากการตอบปัญหาเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของเรียงความ คำนำ และบทสรุปได้อย่างชัดเจน ถูกต้องครบถ้วน
2. จากการเขียนเรียงความ พิจารณานำโวหารต่าง ๆ ที่เรียนมาใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เขียนได้สัมผัสเร้าอารมณ์ทั้งเรื่อง เขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้ ไม่ออกนอกประเด็นของเรื่อง และปากช้อคไว้แก่ผู้อ่านด้วย

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนแข่งขันตอบปัญหา โดยปฏิบัติตามดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน ช่วยกันตั้งคำถามเกี่ยวกับลักษณะเรียงความที่ดี ลักษณะของคำนำและบทสรุปที่ดี ใ้ได้ประมาณ 3 - 5 คำถาม
2. แต่ละกลุ่ม ผลัดกันถาม-ตอบ โดยส่งตัวแทนของกลุ่มเป็นผู้ถาม กลุ่มอื่นต้องเขียนตอบ กลุ่มใดตอบได้ชัดเจนถูกต้อง ครบถ้วนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ ถาม-ตอบ เช่นนี้จนครบทุกกลุ่ม

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน อ่านเรื่อง "เพื่อนรักของฉัน" และช่วยกันพิจารณาว่า เรื่องความเรื่องนี้ขาดส่วนใด
2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันเขียนส่วนที่ขาดไปของเรื่อง ส่งครู

เพื่อนรักของฉัน

เพื่อนที่ฉันสนิทซอชมืออยู่ 3 คน กับ สมพงษ์ รักไทย เจริญ ใจดี และ แสง แสงใหญ่ ทั้ง 3 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 เช่นเดียวกันฉัน สมพงษ์ เป็นลูกชาวสวน พ่อแม่มีอาชีพปลูกผักขาย ฐานะความเป็นอยู่ปานกลาง ส่วนพ่อของ เจริญรับราชการเป็นตำรวจ มียศเป็นร้อยตำรวจเอก สำหรับแสงพ่อแม่เปิดร้านขายของ อยู่ตลาด ในบรรดาครอบครัวของพวกเราทั้ง 4 คน ครอบครัวของแสงมีฐานะดีที่สุด แม้พ่อแม่ของเราจะมีอาชีพและฐานะต่างกัน แต่เราก็รักกันมาก

เมื่อกล่าวถึงฐานะของครอบครัวของเพื่อนของฉันแล้ว ก็ควรจะกล่าวถึง สติปัญญาและลักษณะการทำงานของเราด้วย เพื่อนทั้งสามของฉันมีสติปัญญาและ ลักษณะการทำงานต่างกัน สมพงษ์มีสติปัญญาดี ขยันเรียน รักความสะอาด ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนเจริญสติปัญญานปานกลาง ไม่ค่อยขยันเรียน แต่ไม่เคยขาดโรงเรียน ทำงานช้าและไม่ค่อยสะอาด มักถูกครูเตือนเสมอ สำหรับแสงนั้น มีสติปัญญาและลักษณะการทำงานดีกว่าเจริญ แต่ยังเป็นรองสมพงษ์ แม้เราจะมีสติปัญญาและลักษณะการทำงาน ต่างกัน แต่เราก็รักกันเพราะมีน้ำใจต่อกัน

นอกจากสติปัญญาจะต่างกัน แล้ว ลักษณะนิสัยของเพื่อนของฉันก็ต่างกันด้วย สมพงษ์เป็นคนใจเย็น ๆ ใจดี ชอบช่วยเหลือคนอื่นในเรื่องการเรียน เขาเคยบอกเคยอธิบาย ให้ฉันเข้าใจบทเรียนหลายครั้งหลายหน ส่วนเจริญเป็นคนเปิดเผย ใจกว้าง ชอบเลี้ยงขนม เพื่อน ๆ เขามักเอาของกินบางอย่างมาให้ฉัน สมพงษ์และแสงเสมอ สำหรับแสงเป็น คนพูดน้อยแต่มีเหตุผล เขาจะคอยเตือน ให้ฉันและเพื่อนทำและพูดในสิ่งที่ไม่ควร ด้วยเหตุ ดังที่กล่าวมานี้แหละจึงทำให้เราทั้งสี่เป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดกันตลอดมา

เนื่องจากเราเป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดกัน เราจึงชวนกันไปเที่ยวและเล่นด้วยกันเสมอ ทุกครั้งที่ฉันขออนุญาตคุณแม่ชวนเพื่อนทั้งสามมาเที่ยวที่บ้าน คุณแม่จะทำอาหารเลี้ยง เพื่อน ๆ ฉันเองก็เคยไปที่บ้านเพื่อนทั้งสามเสมอ นอกจากเราจะไปเที่ยวที่บ้านของกัน และกันแล้ว เรายังชักชวนกันไปเที่ยวที่อื่นอีกด้วย ฉันรู้สึกว่าการมีเพื่อนที่ดีและได้ไปเที่ยว เล่นกันเป็นความสุขอย่างหนึ่ง

การมีเพื่อนทั่ว ๆ ไปหาได้ยาก แต่การมีเพื่อนที่ดีหาได้ไม่มากนัก ฉะนั้นเมื่อ
เรามีเพื่อนที่ดีก็ควรถนอมน้ำใจกันไว้

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน อ่านเรื่อง "ฉันจะสร้างเครื่องที่ทำให้รู้ภาษาสัตว์ และความรู้สึกของสัตว์" และช่วยกันพิจารณาว่าเรียงความเรื่องนี้ ขาดส่วนใด
2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันเขียนส่วนที่ขาดไปส่งครู

"ฉันจะสร้างเครื่องที่ทำให้รู้ภาษาและความรู้สึกของสัตว์"

ถ้าฉันเป็นนักประดิษฐ์ ฉันจะสร้างเครื่องที่ทำให้รู้ภาษา และความรู้สึกของสัตว์ เพราะว่าปัจจุบันมนุษย์เราไม่รู้ว่าสัตว์มีประโยชน์ประการใด นอบล่าสัตว์เป็นกีฬาหรือเพื่อความสนุกโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์! การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้สัตว์ไม่มีที่อยู่อาศัย

สัตว์ป่าทั้งหลายอยากจะบอกพวกเราที่เป็นมนุษย์ว่า "ถ้าท่านโดนฆ่าหรือโดนพรากไปจากครอบครัว ถูกใครมาทำลายที่อยู่อาศัยของท่าน ท่านจะทำอย่างไร" แต่พวกสัตว์ก็บอกไม่ได้ เพราะมนุษย์ไม่รู้ภาษาของพวกสัตว์นั่นเอง

ถ้าฉันประดิษฐ์เครื่องที่ทำให้รู้ภาษาสัตว์และความรู้สึกนึกคิดของสัตว์ได้ เครื่องดังกล่าวมีขนาดเล็กและรู้ได้ทุกภาษาของสัตว์ และสามารถพูดกับสัตว์ได้ เมื่อความฝันของฉันเป็นจริง จะนำไปจำเริญให้มนุษย์ทุกคนในราคาถูก

เหตุที่ราคาถูกเพราะอยากให้ผู้อ่านทุกคนได้เข้าใจในความรู้สึกและประโยชน์ของสัตว์ ให้ลดการฆ่าสัตว์ลง และเป็นมิตรกับสัตว์ รวมทั้งสัตว์มีพิษจะได้ไม่ทำอันตรายเรา นอกจากจำเป็นจริง ๆ ในเรื่องความอยู่รอดและเรื่องอาหาร

การเป็นมิตรต่อสัตว์เป็นสิ่งที่ดี เช่น การเลี้ยงสุนัข สุนัขเป็นสัตว์ที่ภักดีต่อมนุษย์อย่างมาก เมื่อมีใครมามันจะเห่า เมื่อมันเห่าเราไม่ทราบว่ามันจะบอกอะไร เราต้องนำเครื่องรู้ภาษาสัตว์ติดที่ข้างหู ก็จะทราบว่ามันจะพยายามบอกอะไรแก่เรา และยังเล่นพร้อมกับคุยกับสุนัขอย่างรู้เรื่องได้ด้วย

บัตรคำสั่ง

1. แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน รับโครงเรื่องที่ครูจัดเตรียมไว้ และช่วยกันวางโครงเรื่อง แก๊ซ ปรับปรุง ให้เหมาะสม
2. แยกกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันเขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่แก๊ซ 1 เรื่อง ส่งครู

ของกลุ่มาวมคุม

การเขียนเรียงความ

จำนวน 3 กาม

ตั้งชื่อ

งาน และลักษณะของเรียงความที่ดี
การตั้งชื่อเรื่อง พิจารณาขอบข่ายชื่อเรื่องและ

พร้อมทั้งรวบรวมตัวอย่างคำนำและบทสรุปที่ดี

4. หาตัวอย่างโวหารต่าง ๆ และบอกได้ว่าเป็นโวหารชนิดใด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าเคยเขียนเรียงความหรือไม่ เขียนเรื่องอะไร
มีรูปแบบการเขียนอย่างไร เพื่อเป็นการทบทวน

ขั้นดำเนินการสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันบอกความหมาย และองค์ประกอบของเรียงความ
ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของเรียงความที่ดี พร้อมทั้งให้นักเรียนอ่านตัวอย่าง
เรียงความที่ดี 1 เรื่อง

2. ครูอธิบายวิธีการเลือกเรื่องที่จะเขียน และวิธีตั้งชื่อเรื่อง

3. ให้นำตัวอย่างเรียงความสั้น ๆ 3 เรื่อง ให้นักเรียนอ่านแล้วให้นักเรียน
ช่วยกันตั้งชื่อเรื่อง

4. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างคำนำที่ดี และช่วยกันอภิปรายถึงความสำคัญของ
คำนำและลักษณะของคำนำที่ดี

5. กรุณอธิบายความสำคัญของบทสรุป ลักษณะบทสรุปที่ดี พร้อมทั้งให้นักเรียน-ศึกษาตัวอย่างบทสรุป

6. นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน อ่านวารสาร หรือหนังสือพิมพ์ หรือหนังสืออื่น ๆ พิจารณาการเขียนคำนำ และบทสรุปของข้อเขียนนั้น ๆ เลือกที่ดีและลอกตัวอย่างคำนำและบทสรุป อย่างละ 2 ตัวอย่าง บอกแหล่งที่มาด้วย

7. นักเรียนอ่านข้อความที่เป็นตัวอย่างโวหารแต่ละชนิด และช่วยกันบอกลักษณะเฉพาะของโวหารแต่ละชนิด

8. นักเรียนทำงานกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ช่วยกันรวบรวมตัวอย่าง ๆ จากหนังสืออื่นนอกเวลา วารสาร หรือหนังสืออื่น ๆ บอกชนิดของโวหาร ชื่อเรื่อง และแหล่งที่มา อย่างน้อย กลุ่มละ 5 ตัวอย่าง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ลักษณะเรียงความที่ดี และความสำคัญของโวหารที่มีต่องานเขียนประเภทร้อยแก้ว

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างเรียงความที่ดี 1 เรื่อง
2. ตัวอย่างเรียงความสั้น ๆ 3 เรื่อง
3. ตัวอย่างคำนำที่ดี และบทสรุปที่ดี
4. วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสืออื่น ๆ
5. บัตรข้อความที่เป็นตัวอย่างโวหารแต่ละชนิด

การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียนขณะที่ฟังครู การเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนตรวจผลงานที่ส่ง

แผนการสอนของกลุ่มควบคุม การวางโครงเรื่อง

จำนวน 1 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนแล้ว นักเรียนควรรถ

1. บอกลักษณะของโครงเรื่องที่ และวิธีการวางโครงเรื่อง
2. วางโครงเรื่องได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนากับนักเรียนว่า การทำอะไรก็ตาม โดยทั่วไป เราต้องมีการวางแผนงาน ก่อนลงมือเสมอ เช่นเดียวกับการเขียน ก่อนลงมือเขียนอะไรก็ตาม ต้องมีการวางโครงเรื่องก่อน

ขั้นดำเนินการสอน

1. ครูอธิบายลักษณะของโครงเรื่อง โครงเรื่องที่ดีและวิธีการวางโครงเรื่อง
2. ครูยกตัวอย่างโครงเรื่องที่ดี
3. นักเรียนช่วยกันกำหนดชื่อเรื่อง 1 เรื่อง และช่วยกันประมวลความคิดที่จะเขียนทั้งหมดลงบนกระดานดำ ต่อจากนั้นช่วยกันเลือกสรรความกึกที่อยู่ในขอบข่ายกับชื่อเรื่องเท่านั้น และนำมาจัดลำดับหัวข้อใหม่ให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะโครงเรื่องที่ดี
4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 4 คน กำหนดชื่อเรื่องขึ้นเอง และช่วยกันวางโครงเรื่อง เขียนส่งครู

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะของโครงเรื่องที่ดี

สื่อการเรียนรู้การสอน

ตัวอย่างโครงเรื่องที่

การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียน การร่วมกิจกรรม ทลอดจนโครงเรื่องที่ส่ง

แผนการสอนของกลุ่มทวบทุม
การเขียนย่อหน้า

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกความหมาย ประโยชน์ และลักษณะที่ดีของย่อหน้าได้
2. สรุปความคิด หรือจับใจความสำคัญของย่อหน้า และบอกวิธีเขียนขยายความได้
3. เขียนขยายความให้ได้ 1 ย่อหน้า

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า ในการเขียนหนังสือ หรืองานเขียนทุกอย่าง
ทำไมต้องมีการย่อหน้า

ขั้นดำเนินการสอน

1. ครูแจกบัตรข้อความที่มีลักษณะย่อหน้าที่ 1 ย่อหน้า ให้นักเรียนอ่าน
เพื่อให้เห็นตัวอย่างที่ดี
2. ครูและนักเรียนช่วยกันบอกความหมาย ลักษณะที่ดีของย่อหน้า และประโยชน์
ของย่อหน้า
3. ครูอธิบายวิธีเขียนย่อหน้า พร้อมทั้งให้ตัวอย่างข้อความที่มีการเขียนขยายความ
ในลักษณะต่าง ๆ
4. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านจับใจความสำคัญ และให้บอกวิธีการเขียนขยายความ
ในเนื้อความนั้น ๆ
5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน ช่วยกันฝึกเขียน 1 ย่อหน้า
โดยให้นักเรียนสร้างใจความสำคัญของย่อหน้าด้วยตนเอง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะที่ดีของย่อหน้า และวิธีเขียนขยายความ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. บัตรข้อความที่มีลักษณะย่อหน้าที่ดี 1 ย่อหน้า
2. ตัวอย่างข้อความที่การเขียนขยายความในลักษณะต่าง ๆ
3. แบบฝึกอ่านจับใจความสำคัญ

การประเมินผล

สังเกตความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนผลงานที่ส่ง

แผนการสอนของกลุ่มควบคุม
การเขียนแสดงความรู้สึก

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. เขียนประโยคจากคำ หรือข้อความที่ให้อารมณ์ความรู้สึก
2. ใช้จำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้องตามธรรมเนียม
3. เขียนเรียงความแสดงความรู้สึกจากภาพ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูอ่านข้อความสั้น ๆ ที่ให้อารมณ์ความรู้สึก แล้วถามนักเรียนว่า ฟังแล้วรู้สึกอย่างไร ถ้าใครหรือข้อความใดที่ให้อารมณ์ความรู้สึก

ขั้นดำเนินการสอน

1. นักเรียนช่วยยกตัวอย่างคำ หรือข้อความที่ให้อารมณ์ความรู้สึกบนกระดานคำ
2. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนประโยคให้สละสลวยโดยใช้คำหรือข้อความบนกระดานคำ ประมาณ 8 - 10 ประโยค ส่งครู
3. ครูและนักเรียนยกตัวอย่างจำนวนเปรียบเทียบบนกระดานคำ ต่อจากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
4. ครูให้นักเรียนดูภาพ นักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในภาพพร้อมทั้งแสดงความรู้สึก

5. นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึก และตั้งชื่อเรื่องด้วย

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าของการใช้จำนวนเปรียบเทียบในงานเขียน และให้นักเรียนรวบรวมจำนวนเปรียบเทียบจากวารสารและหนังสือต่าง ๆ อย่างน้อยคนละ 5 จำนวน บอกแหล่งที่มาด้วย

สื่อการเรียนการสอน

1. ข้อความที่ให้อารมณ์ ความรู้สึก
2. แบบฝึกหัดเรื่องสำนวนเปรียบเทียบ
3. ภาพ

การประเมินผล

สังเกตความสนใจของ นักเรียน การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจน
ผลงานที่ส่ง

แผนการของของกลุ่มควบคุม

การเขียนแสดงความคิดเห็น

จำนวน 2 ภาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. พูกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล
2. เขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวันได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นว่าเคยแสดงความคิดเห็นเรื่องอะไร และพูดถึงมารยาทในการแสดงความคิดเห็นโดยจะต้องฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นด้วย

ขั้นดำเนินการสอน

1. นักเรียนอ่านเรื่องสั้น และตอบคำถาม โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องสั้นนั้น
2. ให้นักเรียนหาข้อความหรือเรื่องราวที่แสดงความคิดเห็นจากวารสาร หรือหนังสือพิมพ์ 1 เรื่อง และเขียนสรุปความคิดเห็นส่งครู
3. ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องภายในโรงเรียน ให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นเรื่องอะไรก็ได้พอเป็นแนวทาง ก่อจากนั้นให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องภายในโรงเรียนเพียง 1 เรื่อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ข้อควรคำนึงในการแสดงความคิดเห็น

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เรื่องสั้น 1 เรื่อง พร้อมคำถาม
2. วารสาร หนังสือพิมพ์

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถาม และตรวจผลงานที่ส่ง

แผนการสอนของกลุ่มความคูล
การเขียนเรียงความที่ดี

จำนวน 2 คาบ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะเรียงความที่ดี และบอกลักษณะของคำนำและบทสรุปที่ดี
2. เขียนคำนำหรือเขียนเปิดเรื่องได้
3. เขียนสรุปหรือปิดเรื่องได้
4. เขียนเรียงความตามโครงเรื่องที่วางไว้ได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับการเขียนเรียงความ แข่งขันระหว่างหญิงกับชาย

เพื่อเป็นการทบทวน

ขั้นดำเนินการสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะคำนำที่ดี และความสำคัญของคำนำ
2. นักเรียนเขียนคำนำ เรื่องอะไรก็ได้ ถึงชื่อเรื่องด้วยตนเอง
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะบทสรุปที่ดีและความสำคัญของบทสรุป
4. ครูให้นักเรียนอ่านเรียงความที่ขาดบทสรุป 1 เรื่อง ให้นักเรียนเขียน

บทสรุปนั้นให้สมบูรณ์

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะเรียงความที่ดี
6. นักเรียนเขียนเรียงความ 1 เรื่อง โดยใช้โครงเรื่องที่ได้อ่านไว้แล้ว

ขั้นสรุป

ครูรวบรวมข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความและเตือนให้นักเรียนช่วยกันแก้ไข

ข้อบกพร่องนั้น ๆ

สื่อการเรียนรู้การสอน

เรียงความที่ไม่มีบทสรุป ๑ เรื่อง

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถาม และตรวจผลงานที่ส่ง